

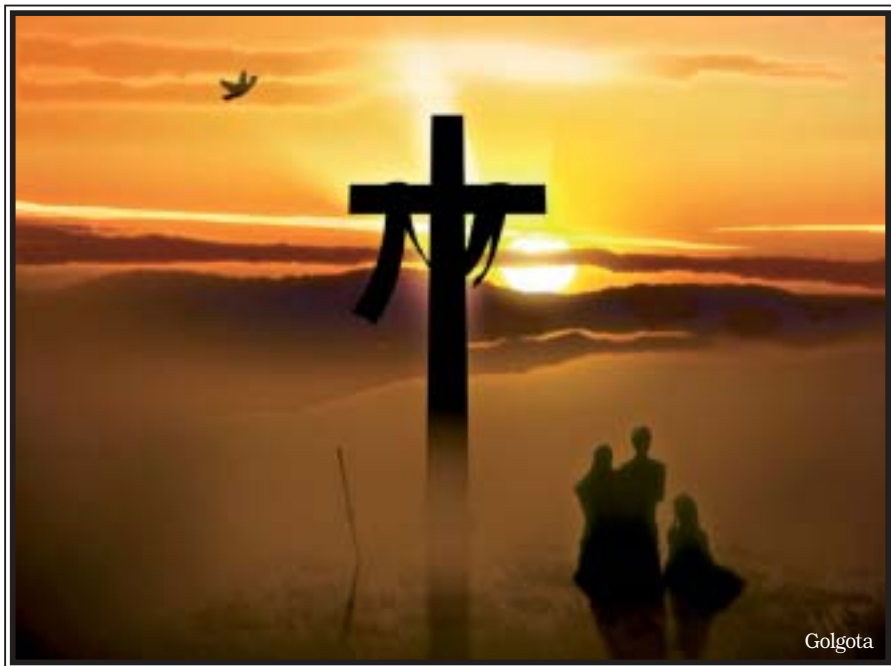
MARTINSKÝ Evanjelik

2011/1-2

ROČNÍK 18

Tam na kríži, na Golgote, On je naša útecha,
po Ňom dychtí duša naša, k Nemu rada pospiecha.
On je náš hrad, útočisko, i keď nás smrť zachváti,
vyvedie nás z ríše hrobu, stratený raj navráti.

František Jesenský-Mošovský

Evanjelický a. v. cirkevný zbor, Evanjelická základná škola
a Biblická škola v Martine
vospolok želajú svojim členom, učiteľom, žiakom, študentom,
ako aj priaznivcom doma i v zahraničí
požehnanú Veľkú noc 2011.

*Kristus vstal z mŕtvych! Naozaj vstal!
Christos voskrese! Voistinu voskrese!*

Tá cesta trŇnistá

Martin Rázus

vinie sa v diaľ,
po nej ísť pre Krista
nám život dal.
Ach, Bože premilý,
daj ducha, daj sily
prevládať na púti
trpkosť i žiaľ.

A keď sa ten sľub Tvoj
neplní hneď
a miesto lásky – boj –
ním hynie svet,
hoc chvíľa prehrozná,
že Teba nepozná –
však nedaj zúfať a
nádejou svieť.

Tá cesta minie sa,
skončí sa púť –
zjasajú nebesá,
vďačnosťou hrud'
ozdobí Golgotu,
pre obeť presvätú...
Ó, Pane, veď nás, veď
a s nami buď!

(Melódia: Kéž vic Tě miluji)

Viera sa nedá skryť

Čo vám hovorím potme, hovorte na svetle, a čo pošepky, rozhlasujte zo striech.

Mt 10, 27

Milí bratia a sestry, drahí čitatelia,

moc vzkriesenia, sila života, víťazstvo nad smrťou a hriechom – to je správa, na ktorú po stáročia čakali národy aj jednotlivci vo svojej viere. Ale aj samy nebesá akoby s napätím očakávali na to jedinečné veľkonočné ráno tak ako kedysi v ten Dohviezdny predvečer narodenia Pána Ježiša Krista. Golgotský zápas nebol len nejakou lokálnou záležitosťou alebo vecou istej náboženskej skupiny. Bola to vec globálna, presahujúca rozmery viditeľného sveta. Vraj aj samo peklo sa muselo presvedčiť o Kristovom víťazstve. Preto vyznávame v apoštolskom kréde: „...zostúpil do pekiel a v tretí deň vstal z mŕtvych...“

Je to správa, ktorá sa šíri závratnou rýchlosťou. Nedá sa utajiť, nedá sa skryť. Krásnym príkladom sú svedectvá tých, ktorí našli prázdny hrob Pána Ježiša Krista (ženy, učeníci; akiste k nim možno pripočítať aj preľaknutých vojakov pri hrobe), alebo tých, ktorí sa so Vzkrieseným priamo stretli (apoštol Pavol ich v 1. liste do Korintu spomína vyše 500). Nemožno prehliadnuť ani emaských učeníkov, ktorí potom, ako pri lámaní chleba spoznali Pána, vstali a šli oproti noci, nedbajúc na nebezpečenstvo, rovno do Jeruzalema, aby sa podeli o tú dobrú správu, o evanjelium.

Viera sa nedá skryť. A vždy, keď sa niekto, alebo hoci aj cirkev o to pokúsila, tak to nedopadlo dobre. Iste, sú chvíle, v ktorých ako kresťania musíme jednoducho mlčať. Nie preto, že nám to niekto prikázal, alebo zo strachu, ale preto, že aj svedectvo o Kristovi má svoj čas, priestor a pravidlá (pozri Ježišov príkaz, Mt 7, 6). A tak z času na čas Krista zvestujeme aj tak, že o ňom mlčíme. Niekedy však mlčíme až príliš. My sa častokrát iným častiam sveta pripomíname ako kresťanský kontinent. Ale, kde cítiť toto naše „kristovské“ zameranie? Je to politika? Je to biznis, kultúra, školstvo, sociálna práca?

Zámerné nespomínam cirkev. Áno, hovoriť o Kristovi v týchto častiach verejného života je ťažké, niekde možno aj nebezpečné. Ale Ježišovo vzkriesenie je mimoriadna udalosť. Chvíľa, skutočnosť, ktorá nás premáha, ba priam valcuje svojou mocou a láskou zároveň. Máme sa touto mocou a láskou nechať aj tieto veľkonočné sviatky osloviť a pýtať sa, kde by nás mohlo byť ako kresťanov viacej vidieť? V čom, v akej konkrétnej práci, úlohe a službe? To je skutočná viera v Boha, ktorá sa nedá skryť, ale putuje od srdca k srdcu tak, aby v láskavej pomoci prinášala tomuto svetu vzkrieseného Pána Ježiša Krista. To si zo srdca prajeme aj cez tohtoročné veľkonočné sviatky.

Veríme, že k tomu prispeje aj toto veľkonočné dvojčíslo Martinského evanjelika, ktoré vám s láskou predkladáme. Za predsedníctvo cirkevného zboru a redakciu nášho časopisu s láskou a Božím požehnaním

MILAN KUBIK
ZBOROVÝ FARÁR

Ježišovi učeníci a Veľká noc – stretnutia so vzkrieseným Ježišom

ROZHOVOR OTCA SO SYNOM

Samuel Štefan Osuský

□ **Príchod do veľkňazského paláca** (Mk 14, 54; Mt 26, 58; L 22, 54-65; J 18, 15-16).

Konštatovali sme, syn môj, že po zajatí Ježiša nie všetci Ho opustili a utiekli. A to aj preto, aby sa posledné slovo „utiekli“ horšie nevysvetľovalo, ako v skutočnosti bolo. Aby sme ostatným učeníkom neublížili a nepovažovali ich za zbabelcov, musíme sa rozpomenúť na slová Ježiša, že sa pohoršia, že bitý bude pastier a oni sa rozpchnu, že zajímajúcich vojakov žiadali, aby učeníkov nechali odísť. Vieme, že Peter sľúbil nepohoršiť sa. Pohoršenie neznamená, akoby sa zdalo, „zhoršiť, pokaziť sa“, ale to, že „pohoršený“ bude vystavený skúške, či obstojí. Musíme tiež analyzovať výrok „rozpchnuť sa“. Náš biblický preklad na iných miestach predkladá jasnejší význam: rozptýliť, roztrátiť sa, nebyť pohromade, nebudíť pozornosť, nevystaviť sa zbytočne nebezpečenstvu. Teda to, na čo myslel a čo povedal Ježiš: odísť a nechcieť byť zbytočne martýrmi, lebo na nich čaká poslanie.

Je teda dôležité, aby sme učeníkov nepovažovali za zbabelcov, ako sa to zvykne vykladať. Negeneralizovať, veď u každého z deviatich učeníkov, ktorí opustili Ježiša, zavážil iný motív. Neboli všetci jednaki. Aj tí traja, ktorí s Ním ostali, mali rozdielne dôvody. Judáš kráčaľ na čele zajímajúcich vojakov a bol na súde. A čo Peter a Ján, ktorí išli za zajatým Ježišom?

Aby sme jasne videli situáciu, treba si ešte niektoré vonkajšie okolnosti pripomenúť. Bolo málo po polnoci, keď zajatého Ježiša dovedli do veľkňazského paláca, ktorý mal dva trakty, v jednom býval Annáš, v druhom Kaifáš, pred palácom za chrámom bol múrom ohradený veľký dvor, na prostriedku ktorého boli zhromaždení sluovia, vojaci a keďže bola chladná marcová noc, kládli si oheň a zohrievali sa. Od paláca na sever bola pevnosť Antonia, kde držali ko-

hútov, ktorých úlohou bolo oznamovať čas. Prvý raz kohút oznamoval jednu hodinu po polnoci, druhý raz kikirikál o tretej hodine. Noc sa vtedy u Židov delila na štyri stráže po troch hodinách: 6-9, 9-12, 12-3, 3-6. Tretiu strážnu štvrť 12-3 v noci podľa kohútich spevov nazývali „štvrtou kohútieho spevu“.

Evanjelisti udávajú, že zajatého Ježiša Šimon Peter nasledoval zďaleka. Okrem neho išiel aj iný učeník, ktorý sa sám nechcel pomenovať a bol to Ján. Peter prišiel až po dom veľkňazov. Ján, keďže bol známy veľkňazovi, vošiel s Ježišom do veľkňazovej dvorany, ale Peter zostal vonku pri dverách. Keď to Ján zbadal, vyšiel ku dverám, prehovoril tam s vrátničkou a doviedol Petra. Peter vošiel, aby „videl koniec“. Siel teda len zo zvedavosti? Nie! Siel z rivality, aby sa nedal zahanbiť Jánovi? Siel, aby napravil, keď zaspal v Getsemane? Siel, aby videl, či tam Ježiš neurobí nejaký div? Siel, aby dokázal, že sa nepohorší, obstojí na skúške?

Kto by dostatočne nazrel do jeho duše a presne zodpovedal otázky? Možno, že všetko to vírilo jeho hlavou a uboleným srdcom, lebo sme sa presvedčili, že miloval svojho Majstra a ľutoval Ho. Preto chcel vidieť koniec.

Skúška sa začala hneď pri dverách a tým sa začína druhý oddiel veľkonočnej drámy.

□ **Pri vyšetrovaní u Annáša** (J 18, 16-18; Mk 14, 54; Mt 26, 58; L 22, 55).

Vrátnička – otrokyňa mala rozkaz od veľkňaza, aby neznámych a podozrivých nepúšťala cez bránu veľkňazovho domu, a preto keď púšťala Petra, spýtala sa: „Či nie si aj ty z učeníkov toho človeka?“ Odpovedal: „Nie som.“

Peter prvý raz zapiera, nie priamo Ježiša, ale svoje učeníctvo – sám seba. Prvé zakolísanie pri vstupe do veľkňazského domu: Peter neobstál už na prvej skúške! Správne

sa ho pýta Ježišov životopisec Giovanni Pardini: „Peter, ak sa bojíš o svoj život, prečo si tu? Ak sa nebojíš, prečo zapieraš?“

Nevieme, ako Petra vrátničke predstavil Ján, no predsa to všetko uvážme do dôsledkov: Peter zaprel nielen učeníctvo, ale nepriamo aj Ježiša, ktorého vrátnička pomenovala človekom. – A ona ho pustila.

Peter vošiel do samého dvora zaiste placho, pomaly kráčal do stredu a keď videl, ako sa sluhovia a drábi, čiže chrámová stráž, ohrievajú pri ohni, lebo bolo chladno, najprv stál a potom si aj sadol medzi nich a ohrieval sa aj on. Dlhو mlčal, aby sa nepreznadil svojim galilejským nárečím, počúval rozhovor, skrýval si tvár pred svetlom ohňa, aby ho náhodou niektorý z prítomných, ktorý bol pri zajatí, nespoznal a nespomenul si, ako odťal Malchusovi ucho. Podarilo sa mu zatajiť sa, kým trval výsluch u Annáša.

Blížila sa druhá, fažšia skúška, lebo Ježiša od Annáša odvedli do druhého traktu domu – ku Kaifášovi.

□ **Zapieranie počas súdu pred Kaifášom** (Mk 14, 66–69; Mt 26, 69–72; L 22, 56–58; J 18, 25).

Počuli sme, že Peter vrátničke jasne a navonok presvedčivo odpovedal: nie som (učeníkom toho človeka). Navonok „pevný“, ale v duši sa ozvala výčitka. Vstal od zohrievania akýsi znepokojený. Pozorovali ho prítomní a aj oni opakovali otázku: „Či nie si aj ty z Jeho učeníkov?“ Aby sa nepreznadil z obavy o seba, ešte sa vzchopil na jasné: „Nie som.“ Sadol si zase k ohňu, aby potvrdil, že je to tak.

Keďže ohnisko bolo dolu vo dvore, prišla tam jedna zo služobných dievok veľkňaza Kaifáša a uzrúc ho, ako sa zohrieva, prišla až k nemu, pohliadla na neho a povedala: „Aj ty si bol s tým Ježišom Nazaretským“ – v Matúšovom evanjeliu „Galilejským“.

Peter videl, že nebezpečenstvo rastie, veď tá sa už nepýta ako predošlá, ale jasne ho identifikuje. Nehovorí o „človekovi“, ale ho menuje – a to až tromi menami. Petra pevnosť opúšťa, stáva sa plachým, neistým a rozpačito odpovie: „Ani neviem, ani nerozumiem, čo hovoríš.“ Nie dosť, nadabí sa druhá služobná, dobre si ho poobzerá a podnecujúc ostatných povie: „I tento bol s Ním.“

Petrovi sa hlava zakrúti, že ho poznajú: veď sa vyslovujú s istotou. Aby tvrdenie služobných dievok podvrátil, prvý raz zaprel otvorene Ježiša a povedal: „Žena, neznám Ho!“

Z obavy o život inštinktívne vstal od ohňa, vyšiel na nádvorie a kohút zaspieval!

Prvé Ježišom predpovedané zaspievanie zaznelo okolo jednej hodiny v noci. Počul ho Peter? Kto by vedel povedať v takej ťažkej situácii.

Na jeho jasné zapieranie „Neznám Ho“ opäť prehovorila predošlá služobná a dotvrdila ešte raz prítomným, čo povedala predtým: „Tento je z nich.“ Táto výpoveď má ešte väčšiu výpovednú silu než predošlá, lebo prv hovorila len o ňom, kým teraz sa zamieša a upozorňuje aj na ďalších.

Peter znovu zaprel.

Svedkyni priskočil na pomoc aj jeden z prítomných, ktorý keď videl Petra, riekol: „Aj ty si z nich!“

Peter zase zaprel seba slovami: „Človeče, nie som!“

Konkrétnejšie sa mu proti postavila iná služobná a povedala: „Aj tento bol s Ježišom Nazaretským.“

Peter sa bránil dôraznejšie prísazným zapieraním: „Neznám toho človeka.“ Druhé jasné a priame zapretie Ježiša, ktoré menuje už len človekom.

Tak sa vidí, že prvý spev kohúta nepočul alebo ak ho počul, spev mu nemal čo povedať. Ježiša už ani nepozná. Tak klesá a padá hlbšie a hlbšie.

Chýbajú však dôvody svedkov, ktoré by boli nielen viac dôkazmi, že naozaj bol s Ježišom a bol Jeho učeníkom. Trápne chvíle pre Petra a aj dôkazy prídu ďalej. Ľudsky ho chápeme, ale neospravedľujeme.

□ **Dôkazy proti zapieraniu** (Mk 14, 70–72; Mt 26, 73–74; L 22, 59–60; J 18, 26–27).

O chvíľu – onedlho tí, čo stáli okolo, pristúpili k Petrovi a povedali mu do očí: „Veru, aj ty si z nich, lebo si tiež Galilejec, veď aj tvoja reč je podobná, nárečie ťa prezrádza.“

Peter chudák chvíľu mal pokoj v palbe podozrení, ale teraz sa začala najtuhšia, veď zbierali a predkladali dôkazy. Málo hovoril, ale predsa sa prezradil svojim galilej-

ským nárečím. Proti dôkazom vyrukoval aj on závažnejším „protidôkazom“. Začal sa zaklínať a prisaháť a tretí raz zaprel Ježiša slovami: „Neznám toho človeka, o ktorom hovoríte.“

Zase mal načas pokoj, lebo – podľa Lukáša – asi po hodine, ako začali s dôkazmi, postavil sa ktosi iný, ktorý tiež vyrukoval s obvinením: „Naozaj i tento bol s Ním, veď je tiež Galilejec!“

Ale Peter odpovedal: „Človeče, neviem, čo vravíš.“

Vidiac rozpačitosť a neistotu, ohlásil sa jeden z veľkňazových sluhov, príbuzný toho, ktorému Peter odľal ucho, a použil najzávažnejší a najnebezpečnejší dôkaz, keď povedal: „Či som Ťa nevidel s Ním v záhrade?“

Peter znovu zaprel a skôr, ako dohovoriť, kohút zaspieval. Zaspieval a súčasne dospieval.

Bolo šťastím pre Petra, že súd sa práve skončil. Nastal pohyb aj medzi sluhami a drábmami, veď na obžalobu, že odľal ucho, mohli ho ako rebela a zločincina hneď chytiť a zatvoríť. Pánovo odsúdenie mu ešte aj teraz pomohlo.

Ježiša z poradnej siene viedli na zbičovanie a vtedy obrátiac sa pohľadom na dvor, doviedl na Petra.

□ **Následky** (Mk14, 72b; Mt 26, 75; L 22, 59–60).

Pánov smutný pohľad účinkoval. Peter sa spamätal, lebo sa rozpomenul na Pánovo upozornenie: „Prv ako kohút dnes zaspieva (vlastne dospieva), tri razy ma zaprieš.“ Vysiel, žalostne zaplakal a plakal.

V plači ozvalo sa srdce i svedomie. Bol to plač pokánia. Šlachetná duša! Zvinil, kajá sa, plače. Posledný pohľad šlachetného Pastiera nad zblúdilou ovečkou zachraňuje.

Plakal. Nad kým? Nad sebou? – Nad sebou, ale aj nad milovaným Majstrom, lebo Ho miloval, aj keď Ho zapieral, len strach o seba lásku potlačil. Plakal aj nad Ježišom, lebo koniec, ktorý chcel vidieť, bol presmutný.

Možno, že onedlho potom plakal aj druhý zblúdilý učeník, zradca Judáš, ale to bol viac plač zúfalstva, kým Petrovo kajanie sa odohrávalo vo viere a v nádeji v Božiu milosť.

V tejto smutnej chvíli môjmu skeptickému synovi nedala pokoj otázka: Ako je to, že Ježiš vo štvrtok večer podľa Jána predpovedal: „Prv ako kohút dnes zaspieva, tri razy ma zaprieš“ – a zaprel Ho až v piatok nadranom?

Nech ťa netrápi, synku môj, taká maličká a pre nevercov vítaná otázka. Aby si však bol spokojný, vedz, že Židia počítali deň od šiestej hodiny večernej, aj šábes sa začínal už v piatok večer.

Peter plakal, ale ktovie, či sa potom zúčastnil aj medzi davom pri súde pred Pilátom, či šiel na Golgotu a na pohreb. Aj ak nebol, plač a spev kohúta mu stále zneli v ušiach a kvapkali ako horké slzy na srdce. Rozpomínal sa na svoje poklesnutie, postupný pád od zapierania svojho učeníctva – seba samého – cez zapieranie Pána až po zaklínanie a prisahanie. Rozpomínal sa ešte aj o tridsať rokov, keď písal svoj list a v ňom túto vetu: „Každému, kto by vás bral na zodpovednosť pre vašu nádej, buďte stále pripravení vydať počet!“ To je výstražné zrkadlo jeho ubolenej hriešnej, ale dobrosrdečnej duše, ale i sebaobžaloby a spoluvýstrahy (1 Pt 3, 15). Hovorí sa, že kým žil, keď počul kohútka spievať, vždy zaplakal.

Verím tomu. Boli to slzy horké, ale liečili.

□ **Zjavenia sa Vzkrieseného. Kedy sa zjavil Petrovi v Jeruzaleme?**

V Petrovom živote sú dve veľké etapy: za života Ježišovho a po Jeho smrti. Prvá sa skončila pre Petra tragicky. A po smrti? Budeme ho sledovať rad radom v jednotlivých prípadoch počnúc od zjavenia sa Vzkrieseného do vstúpenia.

Ženám, ktoré šli k Ježišovmu hrobu v nedeľu ráno, anjel medziiným zvestoval: „Choďte, povedzte Jeho učeníkom, aj Petrovi, že vás predchádza do Galilei; tam Ho uvidíte, ako vám povedal.“ (Mk14, 28; 16, 7; Mt 26, 32)

V tomto odkaze je nápadné, že popri ostatných učeníkoch osobitne je vyzdvihnuté „aj Petrovi“. Prečo? Zaiste nie preto, aby ho vyznamenal, ani nie preto, že za Ježišovho života bol prvý medzi apoštolmi, veď zaprením seba, svojho učeníctva pri súde, hlavne pre zaprenie, že nezná Ježiša,

sám sa vylúčil zo zväzku apoštolov. Ale nie nenávratne ako zradca Judáš.

Kajal sa vrúcne, čím prejavil ľútosť a vôľu navrátiť sa, dôverujúc láske a milosti Majstra. Preto ho Pán neodmieta, ale mu odkazuje, že aj jeho predchádza do Galilei a tam Ho uvidí.

Ženy odkaz zvestovali učeníkom, aj jemu.

Účinok bol ten, že podľa Lukáša zvesť zdala sa im byť bájkou, neverili jej (Mt 28, 8; L 24, 9, 11).

Prišla však osobitne Mária Magdaléna a zvestovala Simonovi Petrovi a Jánovi: „Vzali Pána z hrobu a nevieme, kam Ho položili.“ (J 20, 1–10)

To pohlo oboch. Pobrali sa k hrobu presvedčiť sa, čo sa stalo.

Obaja bežali spolu – Ján z lásky a Peter v nádeji. Prvý raz ich tu vidíme ako novú dvojicu, čo sa v ďalšom priebehu bude neraz opakovať. Peter bežal v nádeji, že Pán ho znovu povolá, keď zblúdil. Bibliista Schubert pripomína tri veľké prelomy v Petrovom živote: povolanie, vyznanie a zjavenie sa mu Vzkrieseného.

Mladší Ján predbehol Petra a keď prišiel k hrobu, nazrel doň, videl tam plachty ležať, ale nevošiel dnu. Keď dobehol Peter, vstúpil do hrobu. Aj on videl plachty ležať, ale šatka, ktorú mal Ježiš na hlave, nebola medzi plachtami, lež osobitne zvinutá na inom mieste. Vtedy vošiel aj Ján, i „videl a uveril“, že Ježiš vstal, plachty odhruol, šatku poskladal. Správne usúdil, že nemohli Ho ukradnúť odporcovia bez plachty a šatky.

Ján uveril, ale o Petrovi sa to nehovorí. o ňom, ako aj o ostatných ešte vždy platilo, že neznali Písmo, že má vstať z mŕtvych. (Ž16, 10; Iz 53, 10)

On – podľa Lukáša – len sa „divil“ tomu, čo však znamená už krok k viere. Jemu ako izraelitovi bola vec tak neslýchaná a len na konci veku čakaná, že ešte nedokázal veriť a nerozpomenul sa, tak ako Ján, že Ježiš to niekoľkokrát predpovedal. Hľa, na čo bolo osobitné povolanie, aby videl a tiež uveril (L 24, 12). Keď ostatní neverili, a preto žalostili a plakali (Mk16, 11), on po povolaní už bol na ceste nádeje a viery.

Nádej sa mu splnila, lebo hneď v nedeľu do večera sa mu Vzkriesený zjavil. Tvrdenie, že sa jemu zo všetkých učeníkov ako

prvému zjavil, je nesprávne. Najprv sa zjavil Márii Magdaléne, potom ženám a až potom jemu, mužovi. Potvrďuje to správa apoštola Pavla (1K 15, 5), potom Lukáša, keď napísal, že dvaja „emauski“, keď sa večer vrátili do Jeruzalema a našli zhromaždených „jedenástich“ a tých, čo boli s nimi, svedčili: „Vskutku vstal Pán a ukázal sa Simonovi.“ (L 24, 34) Keď to hovorili pri neskorom večernom zhromaždení, tak Petrovi sa musel Pán zjaviť pred predvečerným zjavením sa emauským.

Kde a ako sa Pán Petrovi zjavil, čo mu povedal, nevieme, a preto sme aj v záhlaví položili otáznik. Nevieme, lebo ani sám Peter o tom nehovorí, ani Matúš, ani Ján, a čo je najnápadnejšie, ani jeho tlmočník Marek, už či mu o tom Peter hovoril alebo nie, lebo keď bol Peter prvý medzi apoštolmi, čakali by sme aspoň len kratučku zmienku. Nápadné je ešte aj to, že pri spomenutom večernom zhromaždení „jedenástich“ a ostatných nebol prítomný.

Čo? Nebol prítomný? – spýtal sa zadivene môj syn, keďže Lukáš výslovne píše o „jedenástich“.

Nie, syn môj, nebol prítomný a Lukáš slovo „jedenásti“ používa ako „terminus technicus“ namiesto predošlého „dvanástich“, keďže Judáša už nebolo. Dokazuje to fakt, že ich bolo už len deväť. Veď sám Lukáš tak štylizuje správu, že na zhromaždení o ňom hovorili ako o neprítomnom a Ján píše, že ani Tomáš nebol prítomný (J 20, 24). Keby sme dopustili, že Peter bol prítomný, dostali by sme sa do neriešiteľného problému: keď sa mu predtým zjavil, ako mohol neveriť s ostatnými učeníkmi, a keď sa im zjavil, domnievali sa, že vidia ducha (L 24, 37); ako Ho nemohol poznať? Ťažký to teologický problém, či už koreni v Ježišových zjaveniach a či v psychologickom rozpoložení učeníkov. Problém naliehavý, lebo to isté sa potom ešte opakovalo pri tiberiadskom zjavení.

Prečo Peter nebol prítomný, nevieme. Keď tam nebol, nemohol im dotvrdiť, že sa mu zjavil, a keď to iní tvrdili, tak to musel niekomu povedať – ale oni neverili, lebo neverili ešte ani večer, keď sa im zjavil. Otvoril sa im rozum, až keď im vykladal Písmo a stoloval s nimi.

Prečo to spomínam? Nie bez príčiny. Aby sa predpojato vyzdvihla prednosť Petrova, tvrdí sa absurdnosť. – Ostatní neverili iným, ani vlastným očiam, ani Ježišovi, ale slovám Petrovým áno, základom viery kresťanov zostáva vraj zjavenie sa Šimonovi – z toho vyrástla viera Cirkvi. Ide sa ešte ďalej. Vraj aj to, že sa ukázal Tomášovi, je výsledok Petrovej modlitby za neho a Ján, keď aj prv veril, nič nepovedal a čakal, až čo povie Peter.

□ **Zjavenie sa pri Tiberiadskom jazere.** (J 21) **Bohaté lovenie na jazere** (J 21, 1–14).

Vzkriesený Ježiš nebol stále s učeníkmi, ako býval pred smrťou. Zjavoval sa im len občas. V prvý a ôsmy deň po vzkriesení v Jeruzaleme, potom v neznámy deň v Galilei – podľa svojej predpovede (Mk 14, 26–31; Mt 26, 31–35).

Keď im to sľúbil, zaiste myslel na to, že návratom z Jeruzalema do Galilei sa vrátia aj ku svojmu predošlému povolaniu, a keď sa s nimi stretne, opäť ich povolí do duchovnej práce. Malo to byť šťastie podobné ako pri prvom povolaní, keď sa stretli, potom šli do Galilei, rybárčili ďalej až do misijného poverenia. Týkalo sa to podľa anjelského odkazu predovšetkým Petra.

Tak sa aj stalo. V istý nám neznámy deň po ôsmom od vzkriesenia. Peter hovoril svojim tamojším spoluapoštolom: „Idem loviť ryby.“

Pripojili sa k nemu slovami: „Ideme aj my s Tebou.“ Bolo ich spolu sedem.

Lovili celú noc, ale nič nechytili a na úsvite sa chceli vrátiť domov. Tu na brehu jazera zbadali postavu, ktorá sa im prihovrala: „Dietky, či máte niečo zjesť?“

Na prívetivú, intímnu otázku namrzení nezdarom odpovedali úsečne: „Nemáme.“

Neznámeho to neznechutilo. Keď im nestačil otcovský hlas, aby ich namrzelosť odstránil, vyzval ich: „Spusťte sieť napravo od lode a nájdete.“

Nevieme, či sa štyria z prítomných (Peter, Ondrej a dvaja Zebedeovci) rozpomenuli na prvé bohaté lovenie, keď ich Pán podobne povolal, ale poslúchli, urobili tak a chytili také množstvo rýb, že nevládali sieť vytiahnuť.

Bolo im to nápadné, divné. Zaiste si v mysli postavili otázku: Kto je ten Neznámy? Nepoznali Ho. Ako to? Veď sa im už zjavil vo vzkriesení! Opäť sme pri vyššie spomenutom probléme.

Jeden však spoznal Neznámeho: Nie viera Petrova, ale láska Jánova. On preriekol k Petrovi: „To je Pán!“

Teda nie Ján uveril Petrovi, ale Peter Jánovi, keď vo svojej známej ochote prehodil si na nahú vrchnú časť tela plášť, hodil sa do mora a plával naproti Pánovi. Bibliista Schubert pri tomto výjave poukazuje na symboliku: tak ako sa hodil do vln jazera, tak po zoslaní Ducha do dravých vln života.

Ostatní učeníci ho nenasledovali, ale fahali loď, ktorá bola od brehu len asi sto metrov na mieste, kde stál Ježiš. Keď dotiahli loď a vystúpili na zem, videli Ježišom a Petrom pripravenú a rozloženú pahrebu a na nej položené ryby a chlieb.

Ježiš im kázal: „Doneste z rýb, čo ste teraz chytili!“

Pohotový Šimon vstúpil na loď a vytiahol na breh sieť plnú veľkých rýb, ktorých bolo stopäťdesiattri.

Môj syn poznamenal: Ešte ich aj počítali, načo?

To je symbolické číslo, synku, lebo to bol počet vtedy im neznámych národov a celé lovenie malo byť znamením budúceho duchovného lovenia medzi všetkými národmi až do končín zeme. Nedivím sa, že niektorí kritičejší exegéti celú kapitolu nepovažujú za historickú udalosť, ale za symbolický obraz.

Ryby pripravili a spoločne s Pánom stolovali. Ako v Emause, v Jeruzaleme, tak až pri stolovaní Ho ostatní spoznali bez toho, žeby sa boli pýtali: „Kto si?“

Prípád robí dojem narážky na niekdajšie prvé lovenie v prítomnosti Ježiša a slúži ako úvod k novému povolaniu učeníkov do duchovnej práce.

Úryvok z rukopisu

Samuel Štefan Osuský:

Galéria postáv Novej zmluvy

(historicko-psychologická trilógia).

Dielo, ktoré pripravil na vydanie Igor Kišš,

vyšlo začiatkom roku 2011

v Tranosciu, a. s.

UKRADLI UČENÍCI JEŽIŠOVO TELO?

Nová zmluva nepodporuje sfaľšovanú teóriu o vzkriesení Ježiša Krista

S tvrdením o falošnom vzkriesení prišli jeho kritici pravdepodobne hneď potom, ako Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Toto tvrdenie sa však okrem určitých židovských kruhov neujalo najmä preto, že Nová zmluva nepodporuje sfaľšovanú teóriu Ježišovho vzkriesenia. Ak by teória o predstieranom vzkriesení bola pravdivá, muselo by byť v každom prípade splnených niekoľko podmienok. Poďme sa na ne pozrieť a rozoberme ich.

1. Učeníci by potrebovali vykonštruovať veľmi zložitý plán

Učeníci by museli mať plán. Nemohli predsa ísť rovno k hrobu, ktorý strážiili rímski vojaci, a požiadať ich o Ježišovo telo. Aj keby chceli zinscenovať Ježišovo vzkriesenie, nemohli ísť a vziať Ježišovo telo bez toho, aby ich nespozorovali svedkovia, ktorí by to určite vyzradili verejnosti. Navyše stráž pred hrobom by musela byť podplatená. Do tejto záležitosti by muselo byť zapojených niekoľko ľudí, ktorí niesli Ježišovo telo na miesto, kde ho potom odstránili z dohľadu. Jeden človek by nedokázal niesť dospelé telo na príliš dlhú vzdialenosť. Preto by muselo viac ľudí súhlasiť s tým, že ukradnú telo, a zároveň riskovať, že budú uväznení vojakmi a židovskými vodcami.

Okrem toho si takýto plán vyžadoval spoluprácu ďalších ľudí, ktorí nepatrili priamo k dvanástim učeníkom a ktorí by museli byť zapojení do tohto sprisahania tak, aby to vyznelo presvedčivo. Títo ľudia museli vyzeráť presvedčivo aj potom, keď tvrdili, že po smrti Pána Ježiša Ho znovu videli živého a že taká nepravdepodobná vec, akou vzkriesenie z mŕtvych je, sa naozaj stala. Učeníci by teda museli presvedčiť veľmi veľa ľudí, ktorí u vodcov židovského národa riskovali, že stratia svoje ekonomické a sociálne istoty. Navyše týmito tvrdeniami mohli vnieť do krajiny konflikt kvôli prenasledovaniu týchto nových nadšencov. Mohlo by to priniesť aj následnú pozornosť Rimanov, ktorí žili so Židmi v neustálom napätí, a to si Židia vôbec neželali.

Učeníci neustále tvrdili, že Pán Ježiš vstal z mŕtvych, a tak na seba pritiahli výraznú pozornosť židovských náboženských vodcov. Tí veľmi dobre vedeli, kto sú Ježišovi učeníci, a tak ich tvrdenie mohlo vyvolať následné prenasledovanie. Na rozdiel od iných boli Ježišovi učeníci ľahkými cieľmi. Ak už židovskí vodcovia poslali raz na smrť Ježiša, čo im bránilo v tom, aby neurobili to isté aj s tými, ktorí teraz vyhlasovali, že vstal z mŕtvych? Učeníci si museli byť vedomí, že ich môže stihnúť podobný osud. Riskovali svoje životy aj životy svojich rodín.

Vykonštruovanie zložitého plánu, ktorý vyžadoval oklamanie veľkého množstva ľudí a ktorý by bol úspešný, bolo veľmi neisté. Oveľa istejším dôvodom, prečo obhajovali Ježišovo vzkriesenie, je, že skutočne videli vzkrieseného Ježiša.

2. Učeníci by museli mať dostatočný dôvod na to, aby naplánovali veľkonočný podvod

V Biblii je uvedených mnoho ľudí, ktorí tvrdili, že Pán Ježiš naozaj vstal z mŕtvych. Dohodli sa všetci títo ľudia, že budú jednotne klamať? Ak áno, prečo by to robili? Čo

by mohlo motivovať rôznych ľudí, ktorí mali odlišné názory, potreby a túžby, k tomu, aby spoločne tvrdili niečo vymyslené? Mohli byť napríklad nespokojní s nadvládou Rímskej ríše nad vlastným národom? Ale čo by tým dosiahli, keby tvrdili, že Ježiš bol vzkriesený? Mysleli si naivne, že by potom Rimania odišli z Izraela? To určite nie!

Mohli byť ľudia otrávení pokrytectvom židovských náboženských vodcov, preto si mysleli, že tvrdením o Ježišom vzkriesení podkopú ich autoritu? Ak by to bola pravda, existoval by úžasný rozpor medzi motívom a správaním sa učeníkov. Ak sú totiž ľudia sklamaní z pokrytectva niekoho iného, nie je pravdepodobné, že by sami tvrdili takú nehoráznu lož, akou by vzkriesenie bolo. Tak by sa stali ešte väčšími pokrytcami ako vodcovia, ktorých kritizovali. Dáva nám toto tvrdenie zmysel? Potom, čo Ježiš učil o láske, pravde a sebaobetovaní, by bol takýto klamný skutok v ostrom rozpore s učením Toho, ktorého nasledovali.

Je to iba úvaha, čo by učeníkov mohlo motivovať k tomu, aby vymysleli takéto komplikované klamstvo. Boli by všetky spomínané motívy v súlade s tým, čo učili a kázali o pravde, utrpení, trpezlivosti, milosrdenstve a láske? Nikto z nás nemôže po 2000 rokoch vidieť do srdca a myslí ľudí a vymyslieť nový scenár na ich motiváciu. Najsprávnejšie je sledovať fakty, ktoré za nich hovoria. Veď kvôli pravde o vzkriesení učeníci trpeli a zomierali.

3. Stráž pri hrobe by musela byť podplatená

Problém podplácania je výhodný pre obe strany. Učeníci mohli podplatiť stráž z dôvodu, aby nepovedala nič o skutočnosti, že práve oni vzali Ježišovo telo. Ale podobne mohli aj Židia podplatiť stráž preto, aby povedala, že učeníci ukradli telo. V skutočnosti v Biblii nachádzame iba podplácanie vykonané židovskými vodcami. Matúšovo evanjelium (28, 11–15) hovorí: „Keď odišli, ajhľa, niektorí zo stráže prišli do mesta a oznámili veľkňazom všetko, čo sa stalo. Zhromaždili sa teda so staršími, poradili sa, dali vojakom veľa peňazí a povedali: Povedzte: Jeho učeníci prišli v noci a ukradli Ho, keď sme my spali. A keby sa vládár dopyčul o tom, my ho upokojíme a urobíme (všetko), aby ste boli bez starosti. Oni vzali peniaze a urobili, ako ich pouchíli. A táto zvesť je rozšírená medzi Židmi až dodnes.“

Úplatok by bol v tejto chvíli úplne na mieste, veď strážnikom hrozila strata vlastného života kvôli zanedbaniu povinností. V rímskej armáde bolo zvykom, že ak väzeň utečie, stráž, ktorá ho stráži, musí zaujať jeho miesto vo väzení. Toto bola veľmi silná motivácia, aby si naozaj plnili svoje povinnosti. V Skutkoch apoštolov 16, 25–30 sa píše, že keď bol apoštol Pavol vo väzení a nastalo tam zemetrasenie, otvorili sa dvere väzenia a väzni mohli utiecť. Keď to strážca väzenia videl, chcel si siahnuť na život. Bezpochyby to bolo preto, lebo si uvedomoval, že bude musieť zaujať miesto tých, ktorí utiekli. Ale Pavol mu povedal: „Neublížuj si! Veď sme všetci tu!“ Aj toto nám potvrdzuje, že stráž určite netúžila zaujať miesto väzňov. V predchádzajúcom texte vidíme (Sk 12, 18–19), čo sa stalo so strážou, keď apoštol Peter opustil väzenie: „Keď sa rozodnilo, medzi žoldnieri bolo nemalé zdesenie, čo sa stalo s Petrom. Herodes ho totiž hľadal a keď nenašiel, vyšetroval strážnikov, rozkázal ich odviesť...“

Strážnikom hrozila strata života, tak pre nich bolo priam nevyhnutné prikloniť sa k veľkej lži. Kto mal viac peňazí, aby stráže podplatil? Náboženski vodcovia alebo učeníci? Alebo kto mal väčší motív, učeníci, ktorí chceli mať Ježiša vzkrieseného z mŕtvych, riskujúc tým prenasledovanie, alebo Židia, ktorí chceli z ich svedectiev vynechať Ježiša Krista?

4. Ak by vzkriesenie bolo klamstvom, telo Ježiša Krista muselo byť odstránené

Ak mal byť scenár zložitého plánu s podplatením stráže a s dohovorom s mnohými ľuďmi efektívny, telo Ježiša Krista muselo byť bezpečne odstránené. Ak sa učenci zmocnili Ježišovho tela a odniesli ho čo najďalej od obyvateľstva, nebolo pre nich potom ťažké, pochovať ho na nejakom tajnom mieste. Bolo tiež nevyhnutné, aby si navzájom sľúbili, že nikdy nevyzradia miesto Ježišovho pochovania. Toto je jedna z možností, ktorá zároveň hovorí, že učenci boli klamári a zlodeji. Mohol byť toto základ pre ich vieru, založenú na pravde a čestnosti, spolu s oddanosťou vyhláseniam o Ježišovom vzkriesení, ktoré ich stálo život?

5. Muselo byť nahovorených mnoho svedkov

Ako sme už uviedli, mnoho ľudí by zapojených do klamstiev o tom, že videli Pána Ježiša živého. Bolo by jednoduché zrealizovať také veľké klamstvo v národe, kde väčšina Židov vyrástla v presvedčení, že klamstvo je hriechom? Možno by sa dalo o tom uvažovať, ak by im lož priniesla ekonomické či sociálne výhody. No v tomto prípade žiadne výhody neboli, skôr im hrozila strata vlastných životov či života celej rodiny. Odpoveď je v takom prípade negatívna. Židia žili v tej dobe pod nadvládou Rímskej ríše. Rimania boli pre Židov utlačovateľmi, ale aj ochrancami. Ako utlačovatelia tu zaviedli mnoho svojich zákonov. Na druhej strane ochraňovali izraelský národ a ich krajinu pred okolitými agresormi. Napätie v krajine si Židia neželali, najmä kvôli svojim deťom a rodičom. Je teda reálne, žeby tak mnoho ľudí súhlasilo s obrovským klamstvom a s jeho nesmiernymi následkami?

6. Apoštol Pavol

A čo apoštol Pavol? Plánovali učenci, aby sa jeden z ich najväčších nepriateľov stal kresťanom? Ako dosiahli, že Pavol súhlasil so zmenou svojho života, a ako presvedčili Pavla, aby obhajoval a pracoval pre večný život, a to aj v prípade, že zažíval prenasledovanie, stratu verejného záujmu, odsúdenie, stroskotanie, bičovanie a nakoniec mučenie aj od Židov aj od Rimanov? Môže klamstvo o vzkriesení spôsobiť takú výraznú a hlbokú zmenu niekoho, kto bol hladný po prenasledovaní prvých kresťanov? Pamätajme, že Pavol videl Pána na ceste do Damašku (Sk 9). Čo ho motivovalo k tomu, aby zanechal všetko a vyznal, že Pán Ježiš bol vzkriesený? Čo by tým získal? Moc? Peniaze? Slávu?

Niektorí môžu namietkať, že v určitom zmysle dosiahol moc, keď napísal väčšinu listov Novej zmluvy a získal tak obrovský vplyv na kresťanskú cirkev. Ale apoštol Pavol nikdy neukazoval moc voči ostatným. Nová zmluva nikdy neukazuje žiadne použitie moci. Niektoré listy apoštola Pavla sú tou najúžasnejšou výpoveďou o pravde, láske a múdrosti, aká kedy bola napísaná. Spomeňme napr. List Rímskym, 13. kapitolu 2. listu Korintským či 3. kapitolu Listu Kolosenským. Môžu to byť slová, ktoré sú založené na lži? Mohla mu lož poskytnúť takú silu alebo motív na to, aby bol ochotný podstúpiť všetky útrapy a prenasledovanie? To nedáva žiadny zmysel.

Mohli byť jeho motívom peniaze? Prečo potom píše v 2. liste Korintským, že za svoju službu si neúčtuje žiadne poplatky? Práve naopak, vlastnými rukami pracuje, aby nebol nikomu na ťarchu (2K 1, 27). Tvrdenie, že Pavol hlásal Ježišovo vzkriesenie pre peniaze, tiež nedáva zmysel.

Bola to sláva, ktorú Pavol dosiahol a pre ktorú sa stal kresťanom? Apoštol Pavol je známy v celom kresťanskom svete. Škoda, že sa ho nemôžeme spýtať, či práve preto hlásal zvesť o Ježišovi Kristovi. Jeho skutočné motívy však môžeme spoznať v jeho listoch. Nenachádzame tam, že by sa chválil. To, čo naozaj opisuje, je v prvom rade Ježiš Kristus, Jeho ukrižovanie a vzkriesenie z mŕtvych.

7. Záver

Je veľmi nepravdepodobné, že učeníci zinscenovali Ježišovo vzkriesenie. Pre toto tvrdenie nachádzame tieto dôvody:

- Potrebný by bol komplikovaný plán, ktorý by obsahoval množstvo nepredvídateľných prvkov: stráže, ostatní očití svedkovia a i.

- Otázka motívu učeníkov je problematická, pretože klamstvo o vzkriesení prinášalo skôr negatívne než pozitívne dôsledky. Spomeňme, že riskovali stratu slobody, bezpečnosti, rodiny a vlastných životov.

- Stráž pri hrobe by musela byť podplatená, ale jediné podplácanie vidíme zo strany židovských vodcov (Mt 28,11-15), ktorí mali naozaj veľkú motiváciu dokončiť to, čo už s Ježišom začali.

- Množstvo svedkov, ktorí nepatrili medzi učeníkov, by muselo byť získaných práve kvôli potvrdeniu hodnovernosti vzkriesenia. Ale to znamená, že museli mať silný podnet, aby trvali na svojom presvedčení aj vtedy, keď im zo strany židovských vodcov hrozili mnohé problémy. Týmto popudom mohla byť jedine skutočnosť, že vzkrieseného Ježiša naozaj videli.

- Apoštol Pavol bol spočiatku tým najtvrdším prenasledovateľom kresťanov. Niečo sa muselo stať, čo ho naozaj zmenilo. Čo iné mohlo motivovať takéhoto muža, aby zastával vzkriesenie, ak sa naozaj nestalo? On skutočne zažil, že Ježiš vstal z mŕtvych!

© CHRISTIAN APOLOGETICS & RESEARCH MINISTRY

Preklad © Slovenské evanjelizačné stredisko

A keď (Ježiš) vstal na úsvite v prvý deň po sobote, zjavil sa najprv Márii Magdaléne, z ktorej kedysi vyhnal sedem démonov. Ona šla a zvestovala to tým, čo bývali s Ním a teraz žalostili a plakali. Tí však, keď počuli, že žije a že Ho videla, neverili. Potom zjavil sa v inej podobe dvom z nich na prechádzke, keď išli do poľa. Aj títo šli oznámiť to ostatným; ale ani im neuverili. Konečne ukázal sa jedenástim, keď sedeli za stolom, a karhal ich nedôveru a tvrdosť srdca, že neuverili tým, čo Ho videli vzkrieseného. Potom im povedal: Choďte po celom svete, kážte evanjelium všetkému stvoreniu. Kto uverí a bude pokrstený, bude spasený, ale kto neuverí, bude odsúdený. A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať démonov, novými jazykmi budú hovoriť, hady budú brať, a keby vypili niečo smrtonosné, neuškodí im; na chorých budú klásť ruky a tí budú zdraví.

Mk 16, 9-18

Úvaha nad citátom z 80. žalmu alebo Judášova spása

Judáš Išariotský – neslávne slávna postava Veľkej noci. Poznáme ho ako jedného z dvanástich učeníkov, ktorý zradil Ježiša, kradol peniaze, podvádzal, špekuloval. Podľa evanjelií jeho krádeže neboli z nutnosti alebo z núdze. Psychológ by povedal, že to bolo skôr zo „zmyslu pre dobrodružstvo“ a z adrenalínovej túžby po riskantných situáciách.

Najzvláštnejšie na tom všetkom je zneužívanie privilégii, ktoré získal od Pána Ježiša. Evanjeliá píšu, že všetci dvanásti učeníci, t. j. aj Judáš, získavali moc nad nečistými duchmi (Mk 6, 7), mali schopnosť vyháňať démonov, v Ježišom mene odpúšťať hriechy, uľahčovať prejavy chorôb a dokonca uzdravovať chorých (Mk 6, 13). No Judáš to podľa evanjelií rád zneužíval. A navyše vydal Ježiša do rúk vrchnosti.

Je mnoho špekulácií, prečo to urobil. Väčšina teológov sa zhoduje na tom, že hlavným dôvodom bolo sklamanie. Ako jeden z mnohých Židov očakával obnovu Dávidovej ríše, mocnej, slávnej a bohatej a s ňou aj mocného kráľa. Podľa jeho nazerania bol Ježiš vhodným kandidátom. Nasledovali Ho zástupy, počúvali Jeho kázne, menili svoje postoje. Stačilo iba využiť túto moc a rozpútať povstanie proti Rimanom. A potom už iba zaujať miesto pozemského kráľa a vládnúť v Jeruzaleme tak ako kedysi kráľ Dávid a Šalamún. No Ježiš odmieta akékoľvek ponuky na kralovanie, akékoľvek náznaky vládnúť, byť mocný a bohatý. On naopak niekoľkokrát predpovedá svoju potupnú smrť.

Judáša toto Ježišovo odmietanie muselo veľmi dráždiť a rozčulovať. Zmätko a sklamanie dokončili svoje. Bez ohľadu na morálne zásady a svedomie vydal svojho Učiteľa do rúk vrchnosti. Spustil veľkonočné udalosti, ktoré vyvrcholili golgotským krížom.

A čo na samotný Judáš? Bol niekde v pozadí, pozoroval, čo sa deje s Ježišom, a pomaly si začínal uvedomovať, čo spôsobil. Zlyhal

a bol zo seba natoľko sklamaný, že spáchal samovraždu.

Judáš. Keď čítame Novú zmluvu, môžeme vidieť, že je jedným z mála dvanástich učeníkov, o ktorom vieme najviac podrobností. Tradícia ranej kresťanskej cirkvi zachytáva čosi o Petrovi, Jánovi, Matúšovi, možno Tomášovi. No ostatní učeníci upadajú do zabudnutia. Aj dnes poznáme najviac slovných hračiek práve s Judášom: nadávku „Ty Judáš!“, Judášov bozk, Judášov groš, Judášovo ucho, Judášov pozdrav.

Otázkou je, k čomu nám poslúžia tieto poznatky o Judášovi. Na tomto mieste sa znova pozrieme do evanjelií, ktoré nám ponúkajú odpoveď. Vedľa Judáša stojí ešte jedna postava Veľkej noci, ktorá sa vyznamenala neslávne slávnym skutkom. Peter. Jeden z najbližších učeníkov, a predsa zradca. Judáš a Peter. Dvaja učeníci. Dvaja vydedenci. Obaja zapierajú, obaja opúšťajú svojho Učiteľa. Rozdiel však spočíva v kroku, ktorý urobili po Ježišovej smrti.

Jeden pod vplyvom nedeľného rána vyznáva svoje zlyhanie a prosí Vzkrieseného o odpustenie. Druhý neprosí a nevyznáva. Zo zúfalstva spácha samovraždu.

Práve tento Judášov čin trápil mnohých, počnúc od apoštolských cez cirkevných otcov, teológov, ako aj laikov. Mnohí si kladli otázku: „Môže byť Judáš spasený?“ Môže byť spasený ten, kto vydá nevinného na smrť? Môže byť spasený ten, kto zabije?

Ak to trochu spritonním: Viete si predstaviť, aby vrah/vrahyňa sedávali s vami v kostole?

A otázky si môžeme kladť ďalej: Môže byť spasený ten, kto kradne? Kto ohovára? Kto podvádzal? Kto klame? Kto uráža? Kto sa povyšuje? Viete si predstaviť, aby klamár/klamárka, klebetník/klebetnica alebo zlodej/zlodejka sedeli s vami v kostole, a pritom si robili nárok na Božiu záchranu? Ešte troška to predsa posunieme... Môže byť spasený ten, kto si neväzí seba samého? Kto sa podceňuje?

Kto má nízke sebedomie? Viete si predstaviť, aby človek s nízkym sebedomím sedel s vami kostole, a pritom si robil nárok na Božiu záchratu?

Prečo sú uvedené také výrazné rozdiely ľudských prestúpení? Možno preto, aby sme si uvedomili, že stupnica hriechu v Božích očiach jednoducho neexistuje. Neexistuje prijateľný alebo neprijateľný hriech. Ospravedlniteľný alebo neospravedlniteľný. Malý alebo veľký. Hriech je hriech. A akýkoľvek hriech je prestúpením Božieho prikázania.

Či s tým súhlasíme alebo nie, každý z nás je v skutočnosti Judáš. Každý z nás zrádza to, čo mu bolo dané. Zrádza lásku a úctu, lásku a úctu k sebe samému. Lásku a úctu k inému človeku. A tým aj lásku a úctu k Bohu.

Práve o tom je to najväčšie prikázanie, ktoré nám Pán Ježiš dáva do pozornosti: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým srdcom, celou svojou dušou a celou myslou. Milovať budeš bližného ako seba samého“ (Mt 22, 37–39).

Božie prikázanie je takou skladačkou: ak nemáme úctu k sebe, nevážeme si ani toho, ktorý nás stvoril. Ak nemilujeme svojho bližného, nemilujeme Toho, ktorý ho stvoril. Nedá sa milovať neviditeľného Boha a nenávidieť seba samého. Nedá sa milovať neviditeľného Boha a pohrdáť človekom, ktorého sa môžeme dotýkať. To jednoducho nefunguje.

Priznám sa, že raz ma neskutočne pobúrila jeden rabin. Dodnes mám v hlave obraz, ako počúvam jeho židovský výklad Modlitby Pánovej a pri prosbe „Odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim“ povedal, že je dôležité najprv naše vlastné odpustenie. Až potom prichádza to Božie. Jednoducho povedané, ak my odpustíme človeku, ktorý nám ublížil, potom Boh odpustí nám. Neprijateľné, šokujúce, ale pravdivé. Ak neurobíme prvý krok, hrešíme proti Bohu, ale najviac škodíme sami sebe.

Žalmista v 80. žalme dvakrát prosí Hospodina: „Obnov nás, Hospodine, Bože mocností, a rozjasni svoju tvár, aby sme boli spasení“ (verse 4, 20). Spása v tom prípade nemusí hneď znamenať naše kresťanské poňatie spásy: veci budúce a večný život. Spása je akékoľvek Božie vyslobodenie z nebezpečenstva

(1S 14, 45), viny, nešťastia, súženia, trápenia, úzkosti, bolesti. Spása je pomoc (Ž 3, 3), ktorou získavame voľnosť a slobodu.

Boh ponúka spásu/pomoc všetkým bez rozdielu. Ponúka ju zradcom i vrahom. Ponúka ju zlodejom i klamárom. Ponúka ju aj tým, ktorí sa podceňujú a trpia pocitom menejcnosti. Božia spása je možnosť pre všetkých vyvíjať sa bez prekážky, šanca začať znova.

Je potrebné prijať túto Božiu schopnosť v prípade, keď sa vedľa nás posadí človek, ktorý morálne klesol. Ale treba ju prijať aj pri nás samých. Urobiť deliacu čiaru medzi dnešným zlyhaním, pochybnosťami o vlastnej hodnote, priznať si svoje zlyhanie, priznať si vinu a už dnes začať žiť tú plnosť života, o ktorú prosí aj žalmista.

Ak čítame žalmistovu modlitbu v hebrejčine, on sa v skutočnosti modlí toto: „Zmeň ma Hospodine. Urob vo mňa nového človeka. Vysloboď ma z hriechov a ich dôsledkov. Nech sa vyvíjam bez prekážky a nech zažívam voľnosť.“

Bližiac sa veľkonočné sviatky môžu byť časom nielen sprítomňovania si Ježišovho utrpenia, ale aj časom prehodnocovania a nových pohľadov do budúcnosti. Zisťovania či uvedomovania si toho, čo znamená Ježišov kríž v mojom živote. Čo chcem a čo už nechcem. Pod vplyvom evanjelia môžeme prosiť o lásku a úctu k sebe samým. O schopnosť pozeráť sa na seba a na iných ľudí krajšími očami. Byť menej zatrpknutí, závistliví a viac milujúci, žičlivejší, srdečnejší...

Ešte jednu vsuvku: Sama som sa dlho zaoberala otázkou, či môže byť Judáš – zradca spasený. Dodnes si pamätám šokujúcu odpoveď svojho učiteľa: „Keby sa pokoril pred Hospodinom, áno, mohol byť zachránený.“ Na celom tom konaní je zaujímavá jedna vec: Pán Boh ponúka nový začiatok, ale rozhodnutie, to dôležité rozhodnutie, závisí od nás. My sami rozhodujeme o svojom živote, o vzťahu k sebe samému, o postoji k iným ľuďom. Pán Boh nás necháva slobodnými. Máme právo na vlastné rozhodnutia, ale aj ich následky.

„Obnov nás, Hospodine, Bože mocností, a rozjasni svoju tvár, aby sme boli spasení.“

NEDEĽA MISIE – MISIA V LÁSKE

„...jedni druhých bremená znášajte,
a tak naplníte zákon Kristov.“

G 6, 2

Milí bratia a sestry,

vo štvrtok 17. februára nás navštívil brat biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol. Bolo to také polooficiálne stretnutie. Vlastne sme ho pozvali my, aby sme si dôkladnejšie vysvetlili situáciu v súvislosti s druhým krstom v našom cirkevnom zbere. Hoci my to považujeme za tému nateraz vyriešenú a uzavretú. Ale aby bol v obraze, mal to z prvej ruky, keďže sa v istých cirkevných kruhoch tento problém bulvárne nafúkol. Máme nádej a veríme, že príčinou tohto nedorozumenia je istá neskúsenosť našej cirkvi mediálne pôsobiť a že za tým nie je zlý úmysel.

V podstate to bol veľmi priateľský a bratský rozhovor dlho do noci aj o cirkvi všeobecne. Otvorili sme veľa tém, ale jedna vo mne zarezovala obzvlášť aj v súvislosti s dnešnou Nedelou misie. Brat biskup vyjadril obavy z akéhosi „nehemiášovského syndrómu“. Nehemiáš bol známy židovský politik v čase návratu Izraelcov z babylonského zajatia do takmer úplne zničenej zaslúbenej krajiny. Aby ochránil krajinu nielen politicky, ale najmä nábožensky, dal vybudovať okolo Jeruzalema vysoké hradby. Dosiahol čistotu viery a učenia, ale aj izoláciu, ktorá vyústila i do izolácie od samotného Boha. A my sme vlastne tiež – akoby v mene záchrany cirkvi – zbudovali okolo nej veľmi silné, ba až nepriestrelné hradby. Iste je dôležité budovať a chrániť vlastnú identitu, pravé biblické učenie, aj čistotu cirkvi, aby bola iným mesom na vrchu ako tie ostatné mestá, ale nie na úkor základného poslania cirkvi, a tým je zvestovanie Božieho kráľovstva. Vyjadril to myšlienkou Dietricha Bonhoeffera, že ak cirkvi ide o sebazáchranu, tak vlastne prestáva byť cirkvou. Úlohou cirkvi nie je zachraňo-

vať cirkev, ale šíriť evanjelium. To by dopadlo, ak by cirkev stála na našich pleciach. Cirkev je telom Krista. Zachraňuje nás vtedy, keď sa stávame jej súčasťou, a nie naopak. Našou úlohou je niesť evanjelium tam, kde je to potrebné, kde nás Duch Svätý povoláva, doslova posla. Slovo misia pochádza z latinského *mittere* – poslať, vyslať.

Dnes sme sa modlili a ďakovali Bohu za mnohé cirkevné zbory v zahraničí, pre ktoré sme sa stali súčasťou ich misijných programov. Aj vďaka nim je dnes v Martine Biblická škola a Evanjelická základná škola, ktoré už preberajú na seba úlohu byť nástrojom misie a zvestovať evanjelium tam, kde ako cirkevný zbor jednoducho na to nemáme.

Existujú veľké príklady misijnej obetavosti. Niektoré partnerské zbory v zahraničí investujú až polovicu svojich príjmov do tejto práce. A to je veľkým požehnaním pre kresťanstvo.

Čo však máme rozumieť pod misiou? Je to iba také spontánne hovorenie o Kristovi, je to evanjelizácia, aj keď dobre pripravená a dobre mienená? Určite aj to možno zarátat medzi misijne snahy cirkevných zborov či kresťanských spoločenstiev. No v misii nejde o Kristovi hovoriť, ale Krista priniesť.

Asi pred 20 rokmi dostala sa mi do rúk milá knížka. Už si ani dobre nepamätám jej názov, asi niečo také ako „Láska hory prenáša“, ale jej obsah mi zostal hlboko v pamäti, lebo mi v tom čase ako mládežníkovi priniesol skutočnú tvár Božej lásky. Napísal ju taliansky autor, farár valdenskej cirkvi Tullio Vinay. – Len pre zaujímavosť, valdenská cirkev vznikla ako predreformačné hnutie o 300 rokov skôr, ako sa uskutočnila Lutherova reformácia. Za jej vznikom stál Peter Vald, bohatý lyonský kupec. Oslovený evan-

jeliom predal svoj majetok, rozdal ho chudobným a financoval preklad Novej zmluvy do zrozumiteľnej francúzštiny tej doby. Hlavným cieľom kresťanského spoločenstva valdenskej cirkvi bolo pomáhať chudobným a kázal evanjelium. Preto sa dostali do nemilosti stredovekej katolíckej cirkvi. Tá sa postarala o ich takmer úplnú likvidáciu. Zachránilo sa ich zopár tak, že sa vyhli desaťročia ukrývali v talianskych Alpách. V súčasnosti je to veľmi malá, ale zato veľmi aktívna protestantská cirkev v Taliansku. Majú prestížnu teologickú cirkvu v Ríme a paradoxne k ich pôvodu veľmi dobré výsledky na poli zblížovania jednotlivých cirkví.

Autor spomínanej knihy bol v 50. rokoch minulého storočia vyslaný na Sicíliu. Spomína, ako dal dokopy pár mladých ľudí, na Vianoce nacvičili koledy a chodili od domu k domu, čítali z Biblie a spievali. Povieme si, aké krásne. Keď sa však vrátili na faru, cítili sa trápne, sklamané, mizerne. Znovu len pre zaujímavosť: Taliansky juh až do 70. rokov minulého storočia patril medzi najchudobnejšie časti Európy. Mnoho príbytkov, ktoré v ten večer navštívili, odzrkadľovali veľkú biedu. Mnohočlenné rodiny v malých studených domčekoch sedeli pri prázdnom štedrovečernom stole. Žiadne darčeky, žiadna vianočná pohoda. Naopak, chlad a zima, ktorá bola vtom roku nevídaná, strach z mafiánov a politických turbulencií, ktorých si Taliansko v tej dobe užilo viac ako ktorákoľvek krajina.

Ako priniesť Krista do takéhoto sveta? Snáď tisícikrát si farár Vinay položil túto otázku v modlitbách. Pán Boh k nemu prehovoril. A pustil sa do práce z úplne iného konca. Prvé, čo musí urobiť, je nájsť prácu pre otcov týchto rodín. Obchádza všetky štátne úrady, píše projekty, vymýšľa podnikateľské plány. Presvedča chlapov, ktorí sa už odnaučili pracovať. Po určitej dobe sa mu podarí založiť malé dielne a samovýroby, neskoršie aj malé fabriky. Ľudia pochopili, že Kristus má moc zmeniť ich prostredie, ich situáciu. A teraz začali chápať aj to, že Kristus má moc zmeniť aj ich srdce.

Tulio Vinay v knižke ďalej hovorí, ako sa po niekoľkých ťažkých rokoch valdenskí kresťania znovu vybrali s koledami. Ako im ľudia otvárali dvere a pozývali ich k sebe. Bohatšie rodiny pripravili večeru tým chudobnejším, vedeli si navzájom poslužiť a pomôcť si. Božia láska skutočne hory prenáša.

Ja som dnes k tejto príležitosti vybral biblický text, ktorý považujem za nosný, základný k akejkoľvek misijnej snahe. Misia je službou lásky. Nieť Krista znamená ľudí milovať. A v misii milovať predovšetkým tých neveriacich.

Aj v našom okolí je dosť takých, ktorí potrebujú kadečo odniesť. Nebojme sa im trochu odľahčiť, veď ani nevieme, či to nie je práve ten povestný pohár vody, ktorý ponúkneme samotnému Kristovi (Mt 25, 31–46). Amen.

MILAN KUBÍK
ZBOROVÝ FARÁR

Modlitba v Nedelju misie

Drahý Bože, nebeský Otče, chceme Ťi v tejto chvíli z úprinného srdca poďakovať za všetkých ľudí z Ameriky, ktorí nám pomáhajú v našej práci v kresťanskom vzdelávaní. Ďakujem za každého, kto svojou finančnou pomocou, vyučovaním angličtiny, starostlivosťou o naše deti, prípravou programov či pomáhaním na stavbe prispel k Tvojmu dielu tu u nás v Martine a na Slovensku. Ďakujeme ti za tých, ktorí tieto misie udržujú a organizujú, hlavne za Paula Bergeho a Vision Slovakia. Ďakujeme za všetky partnerské cirkevné zbory a ich vklad do tejto práce.

Prosíme Ťa, nebeský Otče, požehnaj týchto ľudí, dopraj im zdravia a pokoja, pomáhaj im v práci v ich vlastných zboroch a komunitách. Daj aby toto partnerstvo prekvitalo a navzájom obohatovalo všetkých zúčastnených, aby sme sa mohli aj naďalej posilňovať vzájomnou vierou a láskou. Amen.

Modlitba za Evanjelickú základnú školu v Martine

Drahý náš nebeský Otče, ďakujeme Ťi, že sme s Tvojou pomocou a požehnaním mohli založiť našu Evanjelickú základnú školu. Ďakujeme Ťi, že si povolal a našiel ľudí, ktorí porozumeli, že škola môže byť dôležitý misijný nástroj v šírení evanjelia a vo vstúpaní kresťanských hodnôt.

Ďakujeme aj Ti za našich priateľov z USA a Nórska, pre ktorých sa táto škola stala miestom služby a pomoci. Prosíme, Ty in to oplát svojou milosťou a požehnaním.

Ďakujeme Ti, že sme aj my mohli cez rôzne sociálne projekty pomôcť ľuďom v núdzi a tak sa podeliť s požehnaním, ktorým nás zahŕňaš.

V pokore Ťa prosíme o ďalšiu pomoc a Tvoje požehnanie do nasledujúcich rokov. Modlíme sa za žiakov, aby na tejto škole nezískavali len dobré vzdelanie, ale aj múdre srdce, ktoré má lásku a úctu pred Tebou.

Prosíme, posilňuj tých, ktorí majú na starosti vedenie školy a všetky záležitosti, ktoré sa týkajú hmotného zabezpečenia. Prosíme aj o posilnenie, duchovné požehnanie a múdrosť pre pedagógov, aby Ty si bol ich radcom a pomocníkom.

Prosíme, vypočuj nás pre nášho Spasiteľa Pána Ježiša Krista. Amen.

*Modlitba učiteľov – misijných pracovníkov na Základnej evanjelickej škole v Martine
Prayer – 20 February 2011*

Father, We thank you for the opportunity of serving you with this part of Your body here in Slovakia. Thank you for your great love given so freely to each of us through Your son Jesus Christ. Thank you for the connections that have been established between New Heights Church in Vancouver and this Church in Martin. May these connections remain strong and strengthen your body. I pray that you would direct each activity that each one of these churches undertake, both together and separately, so that others may come to know you in a personal way and develop deeper relationships with You.

I pray this in Christ's name. Amen.

MARTINSKÝ EVANJELICKÝ KOSTOL,
služby Božie 20. februára 2011

Drahí bratia a sestry,

náš cirkevný zbor bude aj v tomto roku pokračovať v misijnej službe na Ukrajine. V júli opäť vyšleme deväťčlenný misijný tím, ktorý sa bude spolupodieľať na realizácii tábora pre deti v dedinke Novogradovka. Sme radi, že misijná služba na Ukrajine sa ukazuje ako jedna z perspektívnych foriem spolupráce medzi našim cirkevným zborom, Biblickou školou, Evanjelicou základnou školou v Martine a ukrajinským cirkevným zborom. Aj touto cestou pozývame každého z vás, aby sa prostredníctvom modlitebnej či materiálno-finančnej podpory stal súčasťou tejto misijnej služby.

Prispieť možno na číslo účtu: 2620027203/1100, variabilný symbol 5

Za vzácnu podporu vopred ďakujeme

TÍM MARTINSKÝCH MISIONÁROV

Pozdrav martinským evanjelikom

Na juhu Ukrajiny, kde sa nachádza i náš zbor, navštevuje nedefné bohoslužby len 0,5 % veriacich. Nie je normálne, že na Ukrajine nadväzujete nové priateľstvá v cirkvi. Ľudia navštívia kostol len pre potreby krstu, pohrebu alebo zapálenia sviečky za uzdravenie... Aj prostredníctvom organizovania spoločných táborov chceme ukázať tunajším deťom a ich rodičom, že cirkev je o živote, o živote s Bohom a ľuďmi. Že viera nemusí byť odtrhnutá od života, ale práve v službe Bohu a ľuďom sa naše životy môžu stať radostnejšími a hodnotnejšími. Vaše pokračovanie v tejto službe je súčasťou postupného budovania a prehľbovania vzťahov s miestnymi ľuďmi. Vzťahov založených na dôvere, s ktorou nám rodičia zverujú to najcennejšie čo majú – svoje deti.

Ďakujem dobrotvému Bohu za všetkých bratov a sestry z cirkevného zboru v Martine, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali, podieľajú, alebo ešte len budú podieľať na tejto misijnej službe. Boh vás žehnaj!

ALEXANDER GROSS,
farár miestneho zboru Nemeckej evanjelickej cirkvi na Ukrajine

Jednota s Bohom

Keď to Ježiš povedal, pozdvihol oči k nebu a hovoril: Otče, prišla hodina; osláv svojho Syna, aby Syn oslávil Teba, ako si Mu dal moc nad všetkými ľuďmi, aby im dal všetko, čo si Ty dal Jemu, (totiž) večný život. A to je večný život, aby poznali Teba, jediného pravého Boha, a ktorého si poslal, Ježiša Krista. Ja som Ťa oslávil na zemi, keď som dokonal dielo, ktoré si mi dal konať, teraz, Otče, osláv ma Ty u seba slávou, ktorú som mal pri Tebe skôr, ako svet povstal. A slávu, ktorú si Ty dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako my jedno sme.

J 17, 1-5; 22

Keď na nás spraví niečo veľký dojem, hovoríme, že to bolo silné. Silný dojem na nás zanechali tragické udalosti v Japonsku, môže to byť aj zážitok z umeleckého diela, prírody, udalostí v osobnom či rodinnom živote, ktorá sa nás mimoriadne dotkla.

Silné veci nami pohnú, menia náš život.

Sú ľudia, ktorí silné veci so sebou prinášajú. Môže to byť v podobe posolstva, umenia, športových výkonov. Takíto ľudia sa tešia obdivu a ovplyvnia mnohých. Sú slávnici.

Božie slovo (J, 17) nám hovorí o sláve, ktorá je nad všetky ostatné. Je to sláva Pána Ježiša Krista. Jeho sláva je od počiatku, lebo je pravý Boh. Jeho sláva má vplyv a moc, ktorá je nad všetkým ľuďmi. Keď Pán Ježiš hovoril, konal znamenia, zázraky, uzdravoval, pýtali sa ho: Akou mocou to robíš? Ako je to možné? Odkiaľ to máš? Božie slovo zo 17. kapitoly Jánovho evanjelia (tzv. arcipastierka modlitba) odhaľuje pôvod Ježišovej moci – jednotu s Otcom. Vo všetkom, čo robil, hovoril, čím bol, bol v jednote so svojím Otcom.

Keby sme my mali neobmedzenú moc, ako by sme ju využili? Asi hlavne pre seba, aby sme vynikli, presadili sa, boli uznávaní, bohatí, slávni. Ako ju využil Ježiš? Vzdal sa jej. Vzdal sa svojej slávy, hodnosti, ponížil sa a stal sa služobníkom nás všetkých (Fil 2, 7-8).

Prečo to spravil? – Aby svoju slávu dal nám. S ňou nám dal všetko – spasenie a večný život. Keď dobrý rodič vidí svoje dieťa v núdzi, iste spraví všetko, aby mu pomohol, aj na svoj úkor, aj keby sa mal vzdať všetkého, aby svojmu dieťaťu všetko dal. Tak to pre nás urobil aj Pán Ježiš.

Keď je Božia sláva niečo veľké, silné, plné moci a On ju dal nám, zákonite by sa takýmto spôsobom mala prejaviť aj pri nás. Skutočne, čítame o prvých apoštoloch a kresťanoch, že činili veľké znamenia a zázraky, ktoré naplňali ľudí úžasom. Ako nasledovníci Pána Ježiša Krista v súčasnosti sa pri pohľade na prvých kresťanov musíme pýtať, prečo je naše kresťanstvo často také bezmocné, nevýrazné, bledé... Koreň odpovede musíme hľadať v Ježišovej jednote s Otcom. Jeho moc, sláva, autorita pochádzali od Otca. Ak chceme, aby naše kresťanstvo bolo plné moci a slávy, tak to je možné len v jednote s Pánom Ježišom Kristom.

V Starej zmluve čítame o zvláštnych udalostiach spojených s Božou slávou. Keď Mojžiš zostupoval z vrchu Sinaj, kde bol Bohu tak blízko ako nikdy predtým, Jeho tvár žiarila tak, že si ju musel zastrieť závojom, aby táto žiara nebola nebezpečná pre ostatných ľudí. Keď učeníci uvideli Ježiša v Jeho sláve na Hore premenenia, bolo im tak dobre, že tam chceli zostať. Slávu živého Krista uvidel Saul pred Damaškom, a táto skúsenosť úplne zmenila jeho život. Stretnutie so slávou vzkrieseného Krista mení život človeka. Tam, kde žijeme v jednote s Pánom Ježišom, kde sme Mu blízko, tam vidno Jeho slávu cez nás a menia sa životy ľudí.

Ako sa prejavuje táto sláva? Je to nejaké magické vyžarovanie alebo nadprirodzené znamenia, úkazy, uzdravovania, nejaká výnimočná charizma?

Aj takto Pán Boh cez nás koná. Avšak takéto prejavy Jeho moci sú skôr výnimočné a týkajú sa nevelkého počtu ľudí. On však svoju slávu dal všetkým, ktorí v Neho uverili. Prejavuje sa u každého úprimne veriaceho človeka. Akým spôsobom? Pre Pána Ježiša Krista sláva znamenala – kríž a vzkriesenie. Dokonal tak dielo svojho Otca, ku ktorému bol poslaný a tak Ho oslávil. Jeho sláva sa v prvom rade prejavuje cez nás tak, že zomierame hriechu, nechceme žiť v temnote, a vzkriesením, keď z Ježišovej milosti dostávam nový život. Božia sláva je, keď Kristus žije vo mne a ja v ňom.

K čomu nás vedie táto sláva? K službe tým najmenším a najnúdznejším. Tak ako sa Pán Ježiš vzdal svojej slávy kvôli nám strateným hriechu, keď sme boli v tej najväčšej núdzi, tak aj my sa v Jeho mene skláňame k tým najnúdznejším, ktorí potrebujú našu pomoc. S nami sa k nim skláňa Pán Ježiš a cez nás je tak oslávený. Toto je princíp kresťanského svedectva.

Na záver ešte jedna ilustrácia. Bezdомovec vošiel do reštaurácie a pýtal si niečo zjesť. Obsluha ho odbila s tým, že oni nie sú charita. Nech ide o dve ulice ďalej, že je tam cirkevný zbor, kde mu niečo dajú. Zhodou okolností sedel v tej reštaurácii človek, ktorý požiadal obsluhu, aby hladnému človeku dali, čo chce, že on to uhradí. Keď sa ho prekvapený bezdomovec spýtal, prečo to robí, odpovedal – nemusíš ísť o dve ulice ďalej, aby si našiel cirkev. Cirkev je všade tam, kde sa nasledovník Pána Ježiša Krista v mene Jeho lásky skloní k tomu najnúdznejšiemu.

Pán Ježiš svoju slávu nevyužil pre seba, ale dal ju nám, aby sme boli jedno s Ním. Stali sme sa tak Božími služobníkmi, ktorí svedčia o ňom slovom a skutkom, a tak je Ježiš oslávený v nás. Takto ľudia môžu vidieť vzkrieseného, živého Krista cez nás.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

Slovenské evanjelizačné stredisko vydalo v roku 2008 knihu Johna Ortberga *Ak chceš chodiť po vode, musíš vystúpiť z lode*.

Autor vychádza zo známeho biblického príbehu o Petrovom chodení po vode na výzvu Pána Ježiša (Mt 14, 25–32) a zamýšľa sa nad tým, čo znamená chodiť po vode, či vystúpiť z lode pre kresťana v súčasnosti.

Najskôr je potrebné rozoznať Božiu prítomnosť, teda identifikovať Ježiša Krista. Uprostred búrok, v sklamaní, v smútku a pochybnostiach potrebujeme oči viery, aby sme rozoznali, že Ježiš je nablízku.

Stvoriteľ všetkých vecí pozná každého z nás. Vie lepšie ako my sami, čo je v nás, pretože On to tam vložil a chce, aby sme my s tým niečo robili niečo, čo zapadá do jeho zámerov s ďalšími ľuďmi.

Odpoveď na Božiu výzvu predchádza obyčajne strach. Ale keď na Božie volanie povieme áno, spoznáваме vo svojom živote Božiu moc. A naopak, ak volaniu Božieho hlasu odolávame, bude sa ten hlas v nás ozývať tichšie, až ho nakoniec nezačujeme.

Volaní sme všetci. Boh je verný. Čím lepšie Ho budeme poznať, tým viac Mu budeme dôverovať. Jediný spôsob ako poznať Božiu dôveryhodnosť, je odvážiť sa Ho poslúchať.

A čo konkrétne môže byť v našom živote „vykročením z lode“? – Hovorí o svojej viere pred neznámym človekom, zavolať niekomu, komu sa už dlho vyhýbame, prihovoriť sa, keď sme v pokušení stiahnuť sa, odvážiť sa povedať pravdu, vyznať svoj hriech...

Posolstvo tejto knihy možno stručne vyjadriť slovami: Dôverovať Bohu a poslúchať Ho. Kiež sa tak stane v našich životoch.

DANUŠA BALKOVÁ

O strážcoch

Človeče, urobil som ťa strážcom domu Izraela. Keď počuješ slovo z mojich úst, varuj ho v mojom mene!

Ez 3, 17

V súčasnosti cítime, že je čoraz potrebnjšia strážna služba. To nie je dobré svedectvo o spoločenskej situácii. Veď najlepšie by bolo, keby sme strážcov nepotrebovali, keby sme sa nemuseli jeden druhého báť. Žiaľ, človek nie je sám od seba dobrý a prirodzene sa vyvíja ku chaosu a nie k poriadku. Platí to odvtedy, keď prvýkrát zneužil Božiu dôveru a biblický obraz nám hovorí o tom, ako Pán Boh postavil v bráne raja prvých strážcov – anjelov s ohnivými mečmi. Títo dvaja ostali asi dodnes najspôľahlivejší. Iní strážcovia sa veľmi rozmnožili a zdá sa, že ustrážia stále menej. Sú strážcovia podnikov, obchodov, bánk, hraníc, ale aj strážcovia zákona, morálky, čistoty učenia v cirkvi, strážcovia daní atď. A stále pribúdajú noví. Kto by ich všetkých spočítal? Strážcovia majú aj čoraz dokonalejšie zariadenia. Kedysi to bol ich dobrý zrak, sluch, bdelosť, ale hlavne vnútorná česťnosť, na ktorú sa dalo spoľahnúť. A ich stanovišťa – veže.

Chceli by sme žiť vo vedomí, že máme dobrých strážcov v meste, v cirkvi aj v štáte. Takých, čo vidia aj v tme, ktorej neubúda. Preto nás znepokojujú mienky viacerých múdrych ľudí, ktorí sa v situácii tohto sveta vyznajú, keď hovoria s Albertom Schweitzerom: strážca zaspal. Ale ak strážcovia ozaj spia, ak sú podplatení alebo bezmocní, do akej situácie sa môžeme prebudiť zajtra? Komu máme veriť? Ako sa máme ustrážiť sami, keď sa množia tí, ktorí využívajú spánok strážcov?

Biblia vie o potrebe strážnej služby! Predstavuje si to tak, že keď sa človek už raz dal veľmi oklamať, tak si druhýkrát

bude dávať pozor, že sa poučí. Že bude strážiť jeden druhého a cítiť sa jeden za druhého zodpovedný, že mu veľmi pôjde o spravodlivosť a o to, aby sa zabránilo vyčineniu zla. Je to skryté aj v tej otázke Hospodina Kainovi: „Kde je tvoj brat Ábel?“ A Kain odpovedá: „Neviem; či som ja strážcom svojho brata?“ Kto je strážcom, kto je zodpovedný? Kto je vinný za to, že sa hady dostanú, doplazia, kam chcú? A ani sa nemusia veľmi namáhať. Ty Adam? Nie, to Eva. Ty Eva? Nie, to had. Tak je to aj dnes. A Pán Boh to rieši ako vtedy na začiatku: všetci ste zodpovední! Áno, všetci, najmä keď poznáme Jeho slovo, sme strážcami. Nikto sa nebude môcť pred Ním tváriť, že o tom nevedel. Každý svoju farchu poniesie. Každý stojí kdesi na hradbách Siona! Každý mal, alebo aj má možnosť kričať, upozorňovať, aj sa modliť, lebo v tom slove „bdieť“, ktoré charakterizuje stráženie, je veľmi bohato zastúpená práve modlitba.

U proroka Izaiáša (62, 6) je napísané, že strážcovia nikdy nesmú mlčať. Majú napomínať ľudí a majú volať aj k Bohu: „Nedoprajte si pokoja a ani Jemu nedajte pokoja...“ Aj so strážcami Siona boli zlé skúsenosti. Prorok (Iz 56, 10) vydáva o strážcoch Siona otriasajúcu výpoveď: „Všetci jeho strážcovia sú slepi, nič nevedia, všetci sú nemí psi, nevládu štekaf. Polihujúc snívajú, radi driemu.“ Takýchto strážcov si prajú všetci, ktorí chcú robiť svojvoľne. Pamätám sa, ako môjmu otcovi-farárovi vytykal cirkevný tajomník v Banskej Bystrici jeho aktivitu v cirkevnom zbere: „Pán farár, my vás budeme platiť aj vtedy, keď budete za pecou sedieť.“ Škoda, že mu nepovedal, ako sa to

v takýchto prípadoch neraz robilo, totiž že vtedy dostane aj odmenu. Im vyhovovali slepí a hluchí strážcovia. A koľkí takými aj boli!

Služba strážcu v cirkvi je služba prorocká. Strážca musí vidieť skôr a lepšie do vecí ako iní. Má pozorovať na nebezpečenstvo a ukázať aj na východisko. Nemali sme dosť prorockých duchov v cirkvi. Máme ich dnes? Či neplytváme silami na obhajovanie svojich záujmov a málo chránime spoločný záujem cirkvi? Myslenie, ktoré by účinne inšpirovalo a kontrolovalo duchovný pohyb na zemi, chýba. Správna duchovná orientácia je ohrozená. Hotový raj pre vlkov, čo si vyberajú ovečky zo stáda popri spiacich strážcoch. Teológ spí. A keď niektorý aj nespí, ďalší kričia, že ho netreba počúvať. Nedá sa pri ňom spokojne pracovať, prípadne oddychovať.

Vedľa neho by mohol stáť filozof. Tohto strážcu však prakticky nevidno. Jeho správy sú veľmi komplikované, príliš vedecké, nik im nerozumie. Nestráži dnešný život spoločnosti, jej myšlienky, ktoré sem-tam vymyslí alebo privezie. Preto spoločnosť o myslenie ani nezápasi.

Možno to ustráži spisovateľ, literát, umenie slova. On by mal mať tiež taký prorocký dar – lepšie, prenikavejšie vidieť do života spoločnosti ako iní a na úrovni to vedieť aj podať. Ani dnes nemajú ľudia pocit, že by spisovatelia výrazným spôsobom zápasili o morálnejšiu tvár tejto spoločnosti. Aj tento strážca spí. A keď sa stane, že niektorý z nich stráži, hneď sa nájdu takí, ktorí povedia, že klame, nepodáva pozitívne správy o skutočnosti. Chcú asi také, aké tomu šoférovi pri cúvaní dával jeho pomocník: ešte môžeš, ešte môžeš... Viete, ako sa to skončilo.

Takým strážcom by mal byť aj umelec, výtvarník, hudobník, herec a iní. Existuje dnes napríklad jediná nová pieseň, ktorú by ľudia radi spievali, ktorá by ich motivovala, inšpirovala, otvárala im oči?

Zdá sa, že aj výtvarníci robia len pre svojich kritikov a sami pre seba, lebo im skoro nikto nerozumie. Ak niet dobrých strážcov, tak s ľuďmi, najmä mladými, budú manipulovať a udávať im rytmus hoci aj vyznávači satana a oni si ich nelenže vypočujú, ale ešte aj dobre zaplatia.

Strážcovia poriadku. Politici ako strážcovia. Ekonómovia ako strážcovia hmotných hodnôt, aby nikto s nimi nemrhal, ale aby ľud mal, čo potrebuje. Pedagogický dozor... kto by to všetko komentoval?! Vidíte, koľko máme strážcov! Zdalo by sa, že sa nemusíme ničoho báť. Ale ak spia, tak si treba dobre všimnúť, či sa nemnožia zloději, podvodníci, násilníci. Lebo diabol vždy obchádza ako revúci lev a nedaruje nikomu, ani keď len na chvíľu zadrieme.

Aby ste, bratia a sestry, z toho, čo bolo povedané, neboli smutní, chcel by som vás nakoniec upozorniť, že je jeden Strážca, ktorý nespí, ani nedrieme. Žalmista píše, že ak On stavia dom, rodinu, mesto a môžeme dodať aj štát a cirkev, nikto Mu nikoho a nič nevytrhne z ruky naveky! Veľmi aktívne a vedome sa porúčajme do ochrany tohto Strážcu! Je ním náš Otec nebeský. Raz uvidíme, že sme nestratili nič z toho, čo sme Jemu do ochrany poručili, ba že sa to aj rozmnožilo. Ak nie optimizmom, tak určite odvahou by nás malo naplniť vedomie, že sa smieme každý jeden z nás podieľať na strážnej službe, aby sme vinu za zlé strázenie neváľali len na iných. Napomenutie textu patrí tebe aj mne: „Človeče, urobil som ťa strážcom domu Izraela. Keď počuješ slovo z mojich úst, varuj ho v mojom mene!“

Aby sme z toho, čo je nám zverené, mohli raz vydať dobrý počet, keď sa nepominie len tento nový rok, ale aj náš život.

JÁN BOHDAN HROBŇ
Uverejňujeme pri piatom výročí úmrtia
nezabudnuteľného martinského kazateľa slova
Božieho (†17. 1. 2006)

Keď pastier odchádza

(VENOVANÉ PAMIATKE J. B. HROBOŇA)

Niekedy svojho pracovníka vyberie si Pán, aby Mu k ľuďom urovnával chodníky, do hasnúcich lúčok dolieval olej, Jeho slovo preniklo cez panciere lahostajných, aby dal nový impulz stagnujúcim zborom, ovce stratené ku Kristovi prinavrátil. Potom pastier sklátený chorobou, odvolaný z práce, odišiel tam, kde lúky sú už večne zelené...

Sú také udalosti, ktoré v databáze pamäti zostávajú dlhodobo prítomné.

Takou bola i mrazivá januárová nedela pred piatimi rokmi pri poslednej rozlúčke s nezabudnuteľným kazateľom slova Božieho, Jánom Bohdanom Hroboňom.

Jeho prínos k oživeniu nášho martinického evanjelického zboru je nezastupiteľný: nemožno ho spochybniť. Služby Božie v Martine, na filiách nášho zboru, v celom Turci i na širokom okolí obohatil nielen nezabudnuteľnou – jedinečnou hroboňovskú spievanou liturgiou, ale najmä kázňami – hlbkami zjaveného slova Božieho. Niekedy, a bývalo to obzvlášť pozorne vnímané, neváhal opustiť oblasť „čistej teológie“ a zaujať stanovisko k širším, vyslovene žeravým spoločenským otázkam.

Biblické hodiny na Bystričke, na ktoré rád a vďačne chodieval, stáli sa neformálnymi stretnutiami ľudí, a to bez akejkoľvek bariéry medzi poslucháčmi a prednášajúcim. Vďačne sme oceňovali i jeho úsilie naučiť sa spievať zo slovenského Evanjelického spev-

níka. Sme radi, že nás obdivoval znalosťou málo známych i neznámych melódií a nápevov.

Pozývali sme a čakali sme ho nielen my na Bystričke. Dostávalo sa mu pozvaní z celého Slovenska, ale i z Čiech, zo Sliezska, z Poľska, Ukrajiny, ba i z Nemecka. Nemožno zabudnúť na jeho odvahu, s akou vstupoval na „tenký ľad“ televíznej relácie Pod lampou, kde so čtou obstal.

Boli by sme sa tešili mnohým a rozličným plánom i aktivitám, ak by mu bolo bývalo dané ich rozvinúť. Žiaľ, zákerná choroba, ktorej sa obáva celé ľudstvo, a ktorej sa bojíme i my, mu to znemožnila.

Museli sme sa rozlúčiť. V smútku sme si však mohli uvedomiť to podstatné: vážený pán farár Ján Bohdan Hroboň a jeho rodina zanechali v celom našom zbore obnovené základy duchovného života, statočne vybudovanú duchovnú stavbu. Ostáva našou úlohou, aby sme v jeho prácach a dielach s pomocou Božou všetci bez rozdielu pokračovali.

Aj keď som nepatril do najužšieho okruhu jeho spolupracovníkov, mal som k nemu veľmi blízko. Ďakujem Pánu Bohu za stretnutia s ním v tomto našom pozemskom čase a priestore. Dúfam, že aj v tom budúcom, na ktorý všetci očakávame: na nikdy nevädúcich nivách nebeských.

Pomoc naša buď v mene Hospodinovom!

VLADIMÍR KNOŠKO

Všetko je v Božích rukách!

PIATA NEDEĽA PO ZJAVENÍ

*Predložil im iné podobenstvo: Podobné je kráľovstvo nebeské človeku, ktorý zasial dobré semeno na svojom poli. Ale keď ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ, nasial kúkoľ medzi pšenicu a odišiel. Keď siatina vyrástla a vyklasila sa, ukázal sa aj kúkoľ. Sluhovia prišli k hospodárovi a povedali mu: Pane, či si ty nezasial dobré semeno na svojom poli? Kde sa teda vzal kúkoľ? Odpovedal im: človek nepriateľ to urobil. **Opýtali sa ho sluhovia: Či chceš, aby sme ho išli povytŕhať? On odpovedal: Nie! Aby ste pri vytrhávaní kúkoľa nevytrhali aj pšenicu. Nechajte, nech oboje vyrastie spolu až do žatvy a keď príde žatva, poviem žencom: Povyberajte najskôr kúkoľ a zviažte ho do viazanic na spálenie, ale pšenicu mi zviažte do stodoly.***

Mt 13, 24–30 (28b–29)

Milí bratia, milé sestry v Pánu Ježišovi Kristovi!

Koľkokrát si povzdychneme: No, to bude až v kráľovstve nebeskom! Oddýchnem si až v kráľovstve nebeskom. Všetko bude v poriadku až v kráľovstve nebeskom. Všetko zlé sa pomíne v kráľovstve nebeskom. Kráľovstvo nebeské je pre nás obrazom raja, obrazom večnej radosti, hojnosti, pokoja, zdravia. Je to niečo, na čo sa tešíme, čo príde v budúcnosti, po našej smrti, po poslednom súde. Je to niečo, čo v nádeji očakávame, čo existuje pred nami ako žiarivá vidi-
na v temnote tohto života.

Každé náboženstvo má svoju predstavu o tom, čo je život, ako má vyzeraf, a čo je raj. Tak ako sa rôznia predstavy o tom, kto alebo čo je božstvom, tak sa rôznia predstavy aj o tom, ako toto božstvo, alebo čím toto božstvo svojich verných odmení po pozemskom živote, vo večnom živote po smrti. Každé náboženstvo vníma svoj raj a jeho realitu inak – od splynutia s prírodou alebo vesmírom až po zlaté paláce a kulinárske hostiny so všetkými radosťami, čo v pozemskom živote existujú, ale v raji sú omnoho intenzívnejšie. Raj si, samozrejme, treba nejakým spôsobom zaslúžiť. Treba urobiť niečo, čo človeku umožní vstúpiť do rajských radostí, čo mu rajskú bránu otvorí dokorán.

Bratia a sestry, nie je nevyhnutné, aby sme sa momentálne zaoberali rôznymi svetovými náboženstvami a skúmali ich predstavy o raji. Pred nami je úloha vyjasniť si náš, kresťanský pohľad na túto problematiku. Je nám dobre známe, že Pán Ježiš Kristus používa na opisanie kráľovstva Božieho mnoho rôznych obrazov (nebeské kráľovstvo je ako..., nebeské kráľovstvo sa podobá..., nebeské kráľovstvo je podobné...). Ale málokedy si všimneme, že hovorí v prítomnom čase. Nehovorí „kráľovstvo Božie bude podobné...“, alebo „keď sa raz dostanete do kráľovstva nebeského, všimnite si...“! Pán Ježiš Kristus hovorí „kráľovstvo Božie je...“! Ajhľa kráľovstvo Božie je tu, medzi vami! (L 17, 21)

Príchodom Pána Ježiša Krista na svet prišlo do sveta aj kráľovstvo Božie! Ničím sme si to nezaslúžili. Nič nás to nestálo. Boh nám vo svojom Synovi daroval kráľovstvo nebeské zdarma, zo svojej milosti. Je jasné, že ešte neprišlo v plnosti, ešte stále nezažívame raj na zemi, ešte stále zažívame choroby, ubližovanie, aj smrť. Ale predsa je tu! Pán Ježiš Kristus nám už teraz daruje svoju lásku, istotu, radosť, už teraz nás prijíma a vedie novou cestou, môžeme zažiť úplne nový spôsob života, môžeme pred sebou vidieť úplne nové možnosti!

Čo je teda, v tejto situácii, našou úlohou? Kráľovstvo nebeské nám je darované, z milosti, a to už teraz, aj keď len čiastočne. Čo máme robiť dovtedy, kým ho zažijeme naozaj v plnosti? Akú úlohu nám Boh určil?

Bratia a sestry, každý z nás je postavený do určitej životnej situácie. Každý z nás žije uprostred svojej rodiny, vykonáva svoje povolanie, poslanie. Každý z nás má svoj okruh kamarátov, priateľov, susedov... Bohom sme však boli povolaní aj do širokého spoločenstva kresťanov, krtom sme sa stali súčasťou kresťanskej cirkvi vo svete, ale aj tu, v Martine. Všade, kam sme boli postavení, tam sme aj povolaní, upozorňovať na kráľovstvo nebeské, ale aj budovať kráľovstvo nebeské.

Podobne ako v podobenstve, ktoré sme dnes počuli, aj náš životný priestor je veľkým polom. Je na ňom aj dobré, aj zlé. Nájde sa tam aj pšenica, ale aj kúkoľ. Dokážeme robiť dobre, ale vieme robiť aj zle. Dokážeme pomáhať, ale aj utláčať. Nielen to, čo robíme, alebo hovoríme, rozdeľujeme na dobro a zlo. Podobnou optikou hľadíme aj na ľudí okolo seba. My presne vieme, kto je dobrý a kto je zlý. My presne vieme, koho treba ochraňovať a pomáhať mu a koho treba ignorovať, vyhýbať sa mu. My presne vieme, kto a čo je pšenica a kto alebo čo je kúkoľ. Mnohokrát sme horľivo vyčistili naše krásne pole, a to dokonale. Z nášho pohľadu totiž veľmi presne vieme, koho treba vytrhnúť a hodiť do ohňa a kto patrí do veľkej krásnej stodoly. Túžime po tom, aby sme vytvorili ideálne krásne čisté spoločenstvo, ktoré nebude poškvrnené ničím zlým, ničím škaredým, ničím neprijemným! Dnešné podobenstvo nás učí, že to nie je možné. Upozorňuje nás na to, že pole tohto sveta, alebo pole každého spoločenstva je polom, na ktorom je všetko spolu.

Predstavte si, že ste farmárom, za ktorým niekto príde s oznamom, že jeho nádherné pole je načisto zaneriadené burinou. Čo nás napadne v prvej chvíli? Nahodíme pracovné oblečenie, obujeme čizmy, niekto si dokonca natiahnu aj rukavice a hor sa do práce – vyčistiť pole! Nuž, príbeh v evanjeliu sa vyvíja úplne inak. Myslím, že pre každého poriadneho farmára priam až šokujúco. Hospodár sluhom zakázal vytrhať kúkoľ. V podstate im hovorí: Počúvajte ma, čistíš pole – to nie je vaša úloha! Je to úloha niekoho iného! Pri horlivom čistení poľa by ste totiž narobili viac škody ako osohu. Zničili by ste aj to, čo je na poli dobré! Spolu s odpadom by ste vytrhali a teda usmrtili aj to, čo na poli zostáva má – to, čo v budúcnosti prinesie úrodu! Vaša ochota a odhodlanosť pomôcť priniesie len škodu, nie osoh!

Aké šokujúce slová, bratia a sestry! Môžu nás vyviest z miery, môžeme sa nahnevať a oponovať – ale ja to mienim dobre! Burina nemá na poli čo hľadať! Zlo musí byť vykorenené! Ja chcem len pomôcť! Toto je predsa to, čo otravuje naše spoločenstvo, toto je predsa to, čo ničí dobrú úrodu. Bez tejto buriny, bez tohto zla, bez tohto človeka by naše spoločenstvo fungovalo úplne perfektne! A ja to vlastne nerobím pre seba, Bože, ja to robím pre Teba, pre Tvoje kráľovstvo!!! Kofkokrát nás, bratia a sestry, posadla takáto túžba po vykonaní spravodlivosti! Ale – pozrime sa na to čestne! Kofkokrát nás úplná odovzdanosť službe priviedla k necitlivosti! Aké jednoduché a ľahké je človeka odbiť, odstrihnúť, zničiť. Stačí jedno malé slovíčko. Stačí jedno gesto. Stačí pár minút. Burina, ktorá špatí bezchybný záhon, je preč! Mojou zásluhou! Ja som ju vytrhol! Ale kofkokrát sa opýtame – a koľko škody som pri tom napáchal? Možno sa dotýcný človek už nadobro obrátil cirkvi, a to akejkoľvek, chrbtom! Možno svojim deťom zakáže besiedku a náboženstvo a svojho partnera alebo partnerku alebo svojich rodičov a priateľov bude vysmievať, že sa upisujú nejakej nezmyselnej cirkvi... Áno. Jedna malá burina je vytrhnutá. Ale koľko dobrých rastlín popri nej stráca koreň a sú odsúdené na istú smrť?

Bratia a sestry, dnešné podobenstvo nás učí: Všetko je v Božích rukách! Všetko na svete je v Božích rukách! Boh je zvrchovaným Pánom, ktorý presne vie, čo a kedy treba urobiť. Aj keď sa nám to mnohokrát nezdá. Aj keď máme pochybnosti. Aj keď vidíme nezmyselné utrpenie, trápenie, choroby, smrť – našou úlohou nie je chytať všetko do vlastných rúk. My nemáme, nesmieme prekračovať svoje kompetencie. Hospodár to vyjadril jasne – my nie sme ženci, ale sme sluhovia, a preto našou úlohou nie je vytrhať, ničiť a búrať. To, čo smieme a máme robiť, krásne vyjadril apoštol Pavol v liste Kolozenským, v texte, ktorý sme dnes počuli ako epištolu: „Ste vyvolení boží a ste milovaní, preto si oblečte milosrdenstvo, dobrotu, pokoru, trepezlivosť. Odpušťajte si, znášajte sa a buďte plní lásky. Všetko robte v mene Pána Ježiša! Vtedy bude vo vás rozhodovať pokoj Kristov!“ Bratia a sestry, toto je našou úlohou! Spoločenstvo veriacich nepotrebuje horlivých ničiteľov, ani prísnych sudcov, ale milujúcich služobníkov!

Pán Ježiš Kristus nás aj dnes požíva k tomu, aby sme boli verní tej službe, do ktorej nás postavil. On sám nám dáva svojho Ducha, ktorý nás vedie a dáva nám silu v láske budovať naše rodiny, naše spoločenstvá. Je to Duch Boží, ktorý otvára naše srdcia a plní ich dôverou a vierou v Božiu moc! Odovzdajme sa aj dnes s dôverou Bohu, ktorý má všetko pevne vo svojich rukách! Amen.

Milosrdný náš Otče nebeský, prichádzame pred Teba s vdakou za všetko dobré, čo sme od Teba ako jednotlivci, ale aj ako spoločenstvo dostali. Ďakujeme Ťi za to, že si nás pozval do spoločenstva s Tebou, daroval nám nový život, otvoril cestu do Tvojho kráľovstva. Ďakujeme Ťi aj za to, že pri nás v našich každodenných zápasoch stojíš, nesieš nás na svojich rukách, vedieš bezpečne po svojej ceste. Prosíme Ťa, Duchu Svätý, naplňaj naše životy láskou k ľuďom okolo nás, aby sme im dokázali pomáhať, aby sme ich dokázali milovať, aby sme ich trepezlivo dokázali počúvať. Chceme byť dobrými služobníkmi, ktorí sa budú tešiť z toho, že Tvoje kráľovstvo rastie.

ZO ŽIVOTA DOMU DOBRÉHO PASTIERA – STREDISKA EVANJELICKEJ DIAKONIE (SED) V SUČANOCH

Stredisko Dom Dobrého Pastiera má za sebou štyri roky existencie a od 3. 7. 2010 pokračuje v naplnení svojho poslania už piaty rok. Vzniklo z iniciatívy Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku.

Počas štyroch rokov vedenie SED so svojimi spolupracovníkmi vyvinulo nemale úsilie na skvalitnenie poskytovaných služieb. V súčasnosti sa o 42 klientov, ktorí sú umiestnení na troch poschodiach, stará 30-členný kolektív zamestnancov.

Od 1. 3. 2007 bolo v zariadení vytvorené tzv. uzatvorené oddelenie, kde sa staráme o klientov s demenciou, najčastejšie Alzheimerovho typu. Títo klienti sa stravujú v jedálni priamo na oddelení, aby sa im vytvoril dostatočný časový priestor na jedenie. V dopoludňajších hodinách majú klienti rôzne aktivity (pohybové cvičenie, tréning pamäti, muzikoterapia a i.) pod vedením sociálnych pracovníčok. Do aktivít sú zapojení všetci klienti, činnosť sa však sústreďuje na klientov s demenciou. Klienti s diagnózou Alzheimerova choroba spadajú v súčasnosti podľa zákona o sociálnych službách, ktorý nadobudol platnosť 1. 1. 2009, do starostlivosti špecializovaných zariadení. Patrí k nim i SED Sučany.

NAĽPŇ NAŠEJ PRÁCE

Starostlivosť o našich klientov je úloha, ktorú musí každý deň zvládať tím pracovníkov v našom zariadení. Treba mať vôľu a ochotu pomáhať. Ale nestačí mať len zručnosť v technike ošetrovania a medicínske vedomosti, treba vedieť „kráčať“ s chorými, starými a zomierajúcimi klientmi po ich poslednej, často veľmi ťažkej ceste.

Želaním hádam každého človeka je prežiť posledné roky života v domácom prostredí, v kruhu svojej rodiny a najbližších. V určitých prípadoch, ako je zhoršenie zdravotného stavu, zníženie schopnosti sebaobsluhy či pohyblivosti a následné obmedzenie schopnosti, musí sa starnúci človek vzdať svojho domova a požiadať o starostlivosť v zariadení. Predpokladom na kvalitný priebeh dobrej adaptácie je posilňovanie sebarealizácie klienta, snaha o zachovanie maximálne možnej miery sebestačnosti a sebaobsluhy, nenásilné zapájanie do voľnočasových aktivít, udržiavanie kontaktov s rodinou a priateľmi, rozvíjanie koníčkov, záujmov a pod. Všetky uvedené činnosti musia byť cieľom všetkých pracovníkov v zariadení, ale hlavne samotného klienta.

Práca, ktorú vykonávame na rôznych pozíciách, nás učí, že človeka treba vnímať ako ľudskú bytosť, ktorú tvorí jednota tela, duše a ducha. Každá osoba je obdarovaná takou dôstojnosťou, pre ktorú ju nikdy nemožno pokladať za predmet, ale vždy za subjekt, a podľa toho k nej pristupovať. Nie je niečo, ale je niekto. Dôstojnosť ľudskej bytosti má pôvod v stvorení človeka na Boží obraz a podobu. A pre veriaceho človeka, ktorý si uvedomuje vážnosť svojej dôstojnosti, je to dostatočný dôvod na to, aby bral každého človeka – a to viac trpiaceho – ako jedinečnú osobu Bohom milovanú a stvorenú.

Na záver v mene zamestnancov i klientov Domu Dobrého Pastiera v Sučanoch želám všetkým čitateľom Martinského evanjelika vždy správny krok, lásku v jej najkrajších podobách a Božie požehnanie na každý deň.

MGR. MONIKA GLOMBOVÁ
SED SUČANY

Modlitba za Dom Dobrého Pastiera v Sučanoch

Láskavý a milosrdný Otče!

Uvedomujeme si, že dni ľudského života ubiehajú veľmi rýchlo. Ani sa nenazdáme a obdobie detstva a mladosti zrazu vystrieda vek dospelosti a potom príde čas, o ktorom žalmista hovorí, že v ňom nemá zaľúbenie. Je to čas dozretia a postriebrených vlasov. A je to aj čas, kedy človek zbiera úrodu z toho, čo zasial.

A ja sa Ti, drahý Pane, chcem prihovoriť za tých ľudí, ktorí v Dome Dobrého Pastiera prežívajú nielen ľudské dozrievanie, ale predovšetkým to duchovné.

Prosím, aby si všetkým zamestnancom doprial sily, lásky a trpezlivosti pri opatrovaní našich starkých. Povzbudil ich ducha, posilnil ich zdravie. Nech svoju službu naplňajú v duchu pravej kresťanskej lásky, ako o tom čítame v Liste Galatským 6, 2: „Jedni druhých bremená znášajte a tak naplníte zákon Kristov.“

Ďakujem v hlbokej pokore za všetko krásne, ale aj fažké, čo sme v období pomaly piatich rokov z Tvojej milosti prežili. Ďakujem, že Tvojou rukou sme sa nechali formovať tak, aby okolie poznalo, že plníš Tvoju vôľu je pre nás najvyšším príkazom. Láska, ktorá sa úprimne rozdáva, sa ani nezmenšuje, ani neustráca. Práve naopak. Rastie a mocnie. Veď nás a j v tomto novom roku. Dožič nám všetkým, ktorí rozhodujeme a nesieme zodpovednosť za naše zariadenie, dostatok múdrosti a bázne pred Hospodinom.

Ďakujem Ti aj za všetkých našich priateľov a dobrých ľudí, ktorí sa za náš domov nielen modlia, ale sú ochotní prispieť finančne i konkrétnym činom.

Ďakujem vedeniu Evanjelickej diakonie ECAV, ktoré nám pri zvládnutí prvých krokov služby pomáhalo a podporovalo nás. Ďakujem Evanjelickému a. v. zboru v Martine a osobitne bratom farárom za ich ochotu a ústretovosť pri rozbiehaní veľmi náročnej práce. Naša vďaka patrí aj CZ v Sučanoch, Obecnému úradu v Sučanoch, VÚC Žilina, ako aj vedeniu mesta Martin na čele s pánom primátorom Andrejom Hrnčiarom.

No Tebe, Pane, patrí najväčšia vďaka. I v najťažších chvíľach nás Tvoja pravica podporovala a ukazovala nám správny smer. A tak prosím za celý náš kolektív zamestnancov, aby boli aj naďalej dobrými pracovníkmi na Božej vinici. Nech svet pozná, že len láska Kristova dokáže budovať hodnotné a zmysluplné medziľudské vzťahy.

Láska je čosi, čo musíme mať. Musíme mať lásku, lebo naša duša sa tým sýti. Bez lásky sa stávame slabými a chabými. Bez lásky naša sebaúcta klesá, odvaha upadá a nevieme s dôverou hľadať na svet. Uzatvárame sa do seba a pomaly sa ničíme. S láskou sme tvoriví, s ňou neúnavne postupujeme. Iba s ňou sa môžeme obetovať pre iných.

ZA CELÝ KOLEKTIV DDP
PROSÍ O TÚTO OBETAVOSŤ LENKA TAŠKÁROVA

Potom bol židovský sviatok a Ježiš išiel do Jeruzalema. V Jeruzaleme pri Ovčej bráne bolo jazero s hebrejským menom Betezda, s piatimi prístrešiami. Mnoho chorých ležalo v nich slepých, chromých, vychradnutých [ktorí čakali, až sa voda pohne, lebo z času na čas anjel Pánov zostupoval na jazero a zviril vodu; a ten, kto prvý vošiel do zvirenej vody, ozdravel, nech ho akákoľvek choroba trápila]. I bol tam človek tridsaťosem rokov chorý. Keď ho Ježiš videl ležať a poznal, že je už dlhší čas chorý, spýtal sa ho: Chceš byť zdravý? Odpovedal Mu chorý: Pane, nemám nikoho, kto by ma zaniel do jazera, keď sa voda zvirí; a dokiaľ sám prídem tam, vstúpi iný predomnou. Povedal mu Ježiš: Vstaň, vezmi si lôžko a chod! Ten človek hneď ozdravel, vzal si lôžko a chodil. A bola práve sobota.

J 5, 1-9

Bezo mňa nič nemôžete konať...

V tejto krátkej vete spočíva tajomstvo úrodného života. Preto s vďakou a pokorou voči Pánu Bohu sú naplnené srdcia pri rozpomienke na vzácny januárový deň roku 1996, keď bolo zasiate semienko, aby vzniklo spoločenstvo ručných prác. Dnes sa zastavujeme pri 15. výročí jeho trvania a ďakujeme Pánu Bohu za požehnaný rast tohto semienka.

Túžba zbožných srdíc sa splnila. Veď ono sa rozrástlo a prináša ovocie, ba možno povedať – hojnosť ovocia. Nebolo to len stretávanie. Boli to úrodné schôdzky, úrodný život a úrodné spoločenstvo, aké Pán Boh očakáva od svojich nasledovníkov.

Neboli to iba roky, v akých strom vyrastá bez ovocia. Dnes môžeme s vďakou vyznať, že priniesol celý rad úrod, veľa dobrého ovocia. Rozrástol sa na košatý strom s rozvetvenými konármi, na ktorých z drobných stehov a krížikov vyrástli krásne výšivky, obrusy, záložky, blúzky a košele – ovocie z nápadov sestier tohto spoločenstva a ich usilovných rúk. Je to naše osobné ovocie, prinášame ho Pánovi, lebo On ho od nás očakáva.

My si nekladíme otázky – aké môžeme počuť z úst niektorých ľudí: Na čo som na tomto svete? Aký zmysel má môj život, moja práca a námaha?

Brenda a Larry Fast, učiteľia na Evanjelickej základnej škole v Martine, z vďaky sestram zo spoločenstva ručných prác za vyšitú blúzku a košeľu venujú čitateľom Martinského evanjelika fotografiu

Táto naša, možno podľa niekoho nepatrná práca je ovocím, ktoré aj v starobe Pán Boh požehnáva a dbá o jeho vzrast. Ono sa rodí v trpezlivosti, usilovnosti a pokore. Rodí sa bez nároku na odmenu a slávu. Nevie o ňom veľa ľudí, ale dôležité je, že ho pozná Boh. Aj keď nás sily v starobe a v nemoci opúšťajú, On nás obdarúva, aby sme aj v tomto už nie aktívnom živote mohli naplniť slová Pána: Bezo mňa nič nemôžete konať...

Starajme sa o to, aby sme zostali pri Ježišovi, a o ovocie sa postará On sám – je to Jeho ovocie a nie naše.

Dobrý Bože náš, veď nám dary dávaš,
keď nás i skusuješ, zas i požehnávaš.
Ach, daj nám tej sily – žiť Ti, Pane, k chvále,
prinášať Ti obeť viery neustále. Amen.

ZUZANA ŠTANCOVÁ, FARÁRKA V. V. – VIERA MAREČKOVÁ

Krása je dotyk Boží...

Keď kráčam rozkvitnutou lúkou, cez koberec Boží,
v duchu sa cítim občas previnilo.

Veď do každého kvietku svoj podiel tvorivosti vložil
a každý zašliapnutý list je dokonalé dielo.

S úctou tiež doma chodím po kobercoch tkaných –
spomienku na mamu pri každom v myslí nosím.

Vidaval som ju v izbe zadnej sedávať za krosnami,
zvuk bidla dlho znel do ticha zimnej noci.

Kto po sebe zanechá dielo poctivo vytvorené,
čo k úžitku je, alebo zmysly naše teší,

ten tu na zemi neprebýval márne.

Odmenu dá mu raz sám Otec nebeský.

S vďačnosťou sme my, evanjelici z filie na Bystričke, prijali pozvanie na stretnutie pri príležitosti jubilea spoločenstva ručných prác. Vládla tam rodinná atmosféra, umocnená vrúcny príhovorom sestry emeritnej farárky Zuzany Štancovej. Aj prítomnosť váženého brata farára Milana Kubíka i milého brata dozorca Jána Žingora bola viditeľným znakom uznania tvorivej práce jubilujúceho spoločenstva. Veď mnohí z nás i zo zahraničia majú doma diela ich šikovných rúk. Tak pri slove i duchovných piesňach ubiehal srdečný čas nášho jubilejného stretnutia.

Naše milé sestry zo spoločenstva ručných prác, zaslúžite si našu úctu i obdiv. A želanie, aby vám zdravie umožňovalo pokračovať v práci. Veď všemohúci Boh si želá, aby sme Ho vyznávali nielen slovami, ale aj mierou talentu, ktorý nám nadelil, a prispeli tým k lepšiemu obrazu sveta i našej krajiny, ktorú nám dal do vlastníctva. Vďaka všetkým, ktorí tak konajú!

VLADIMÍR KNOŠKO

Môj chlieb každodenný

Rozhovor s Lubicou Poľaškovou, vedúcou práce s deťmi v CZ ECAV v Martine

● *Vedieš prácu s deťmi v CZ ECAV v Martine tri roky. Mohla by si sa nám trochu bližšie predstaviť a tiež svoju službu?*

Pochádzam z východu Slovenska, z Pozdišoviec. Od svojich šestnástich rokov pracujem s deťmi. Vyštudovala som strednú poľnohospodársku školu a po jej skončení som pracovala ako administratívna pracovníčka. Ale Boh mal pre mňa prichystané niečo iné, a tak som začala študovať na Žilinskej univerzite v spolupráci s Biblickou školou odbor Misijná práca s deťmi a mládežou. Počas troch rokov na tejto škole v Martine ma Boh vyučoval a pripravoval na moje budúce povolanie. Učiteľia stáli za mnou a povzbudzovali ma vo všetkom, čo postupne prichádzalo do môjho života. Postupne mi Boh zveroval jednotlivé aktivity v zbere, až nakoniec mi bola poskytnutá možnosť pracovať s deťmi. Počas môjho štúdia som nemala ešte ucelenú predstavu, ako by táto práca mala vyzerať. Ale pár ľudí to vedelo, a tak sa rozhodli, že ma pošlú na tri mesiace do zboru New Heights v Vancouveri (WA), kde je služba s deťmi a mládežou rozbehnutá na vysokej úrovni. Strávila som tam krásne mesiace, získala nové skúsenosti, naučila sa, ako byť správnym služobníkom Božím, čo znamená vojsť k deťom do ich prostredia, ktoré je im blízke, a tiež som sa zlepšila aj v budovaní vzťahov s deťmi a dospelými. Práve tieto mesiace v New Heights mi dali veľa na to, aby som mohla začať takúto službu aj v martinskom zbere. Keď som sa vrátila späť do Martina, nastúpila som do miestneho zboru ako pracovník s deťmi na plný úväzok.

V súčasnosti študujem na Evanjelickej bohosloveckej fakulte, odbor Riadenie sociálnej pomoci so zameraním na evanjelickú teológiu. Je to odbor viac zameraný na detské domovy, ale aj z tohto sa dá veľa vyťažiť pre službu s deťmi.

● *Ako vyzerali začiatky tvojej služby v Martine?*

V začiatkoch tejto práce bolo potrebné rozšíriť kruh spolupracovníkov, ktorí by chceli pomáhať na detských besiedkach. Tak sme spoločne budovali besiedkársky tím, ktorý sa

zapája aj do všetkých aktivít pre deti. A práve ľuďom v tíme som veľmi vďačná, lebo s nimi mám radosť zo služby, uvedomujem si, že v tom „neplávam“ sama, ale že sú zapálení pre to isté, čo ja. Pre Boha.

● *V čom spočíva tvoja služba vedúcej práce s deťmi?*

Moja služba v martinskom evanjelickej zbere spočíva vo vychovávaní a vedení dobrovoľníkov, vo vedení detskej besiedky a pripravovaní tém, v organizačných veciach týkajúcich sa detí, ako sú komunikácia s rodičmi, predstavovanie jednotlivých aktivít pre deti na základných školách, administratíva a organizácia táborov.

● *Čo bolo pre teba najväčšou motiváciou pri rozhodovaní o tvom budúcom povolaní?*

Mojou najväčšou motiváciou boli deti. Sú živé, plné elánu a detskej radosti. Ale nikdy som si nevedela predstaviť, ako prepojiť službu Bohu s deťmi tak, aby som sa mohla venovať iba tomu.

No vo svojom srdci som túžila po takejto práci, i keď som ju nahlas nevysslovila. Ale prišlo štúdium na Žilinskej univerzite v spolupráci s Biblickou školou a to zmenilo úplne všetko. Boh ma počas troch rokov na vysokej škole viedol a pripravoval na moje budúce povolanie krásnymi krokmi. Postupne do mojich rúk zveroval túto službu deťom – kúsok po kúsok. Nie všetko naraz, ale pomaly a postupne. Učil ma cez mojich učiteľov z Biblickej školy a pripravoval na to, čo robím teraz. A neviem si predstaviť nič lepšie pre mňa ako to, čo mi Boh dal a zveril. Aj keď je to ťažká práca, ktorá si vyžaduje veľa trpezlivosti, pokory, treba chodiť s otvorenými očami a slúžiť, aj keď sa mi občas nechce a som unavená. Ale je to služba, ktorú mi zveril Boh, a ja som Mu za to vďačná.

● *Duchovná výchova v rodinách je stále slabšia, už nám absentuje aj „záchranná“ generácia starých rodičov. Práca s deťmi sa tak stáva čoraz viac misijnou záležitosťou. Ako sa vysporiadavaš s touto výzvou?*

Ťažko sa s tým vysporiadava, ale o to je tu potom väčšia príležitosť k misii. Každým dňom zisťujem, aký ťažký boj je s týmto svetom. Jeho lákadlá a nástrahy sú pre deti časť to atraktívnejšie ako to, čo im ponúka cirkev. Ale to nesmie byť prekážkou k službe cirkvi. Práve tieto prekážky majú byť motiváciou na to, aby sme viac pracovali na Božej vinici. Na druhej strane môže človek vidieť aj to, čo naozaj nezaberá a nefunguje v tomto svete. A tu nastupuje misia a výzva k tomu, aby sme prinášali Krista do životov detí a cez ne aj do životov ich rodičov. Spôsob, ako reagovať na túto výzvu, spočíva v tom, že sa môžeme k deťom priblížiť cez to, čo im je blízke, čo ich osloví. Sú to jednoduché aktivity, ako napríklad pečenie medovníčkov, filmový večer, tvorivé dielne, športové popoludnie... A práve cez ne môžeme ako Boží vyslanci pracovať medzi deťmi. Na tieto akcie deti prídu, lebo je to zaujímavé. Tak máme možnosť svedčiť osobným svedectvom, piesňami či biblickým príbehom. Aj keď to nemusí byť priame biblické vyučovanie, predsa tento spôsob práce funguje. V Biblickej škole sme sa naučili, že ak chceme deti zaujať a svedčiť im o Bohu, tak najlepším spôsobom je vyjsť do ich prostredia. S týmto aj ja počítam v mojej službe a viem, že to funguje.

Treba však zdôrazniť, že celá táto služba a spočíva predovšetkým na Bohu. Na každodennom odovzdávaní vecí do Jeho rúk. Nie z vlastnej vôle a túžby, nie preto, aby som mala zamestnanie, ale preto, že je tu On, ktorý má byť vyvyšovaný každý deň.

● *Aké programy máte pre deti okrem klasických nedeľných besiedok?*

Okrem klasickej besiedky, ktorá prebieha každú nedeľu v dvoch skupinkách (pre predškôlkov a školákov), máme aj spevokolík Anjeliček pre najmenšie deti, kde sa okrem piesní učíme žiť v spoločenstve s Bohom i vzájomnom. Raz do mesiaca mávame stretnutia pre všetky deti a ich rodičov, na ktorých buď spolu pozeráme film s biblickou tematikou, alebo pred Vianocami pečieme medovníčky, mávame športové popoludnie alebo tvorivé dielne. Do všetkých týchto akcií zapájame i rodičov. Súčasťou mojej služby je aj vyučovanie náboženstva na základných školách. Častokrát sú tam deti, ktoré do kostola neprídu a so zborom nemajú nič spoločné. A práve tieto hodi-

ny sú jediným miestom, kde ich môžeme viesť k Bohu.

Počas prázdnin pripravujeme tábory; najväčší je denný letný biblický tábor. V spolupráci s Biblickou školou a partnerskými zborami z Minnesoty pripravujeme každý rok Letnú biblickú školu, kde sa deti z celého mesta môžu dozvedieť viac o Bohu veľmi pútavou formou a tiež pochytiť čo-to z angličtiny.

● *Aké sú tvoje priority v tejto službe a predstavy, vízie do budúcnosti?*

Ak človek raz príde do bližšieho kontaktu s deťmi, zistí, že medzi základné priority patrí záujem. Záujem o dieťa ako také. Dokázať sa s ním porozprávať, vypočuť si ho, snažiť sa mu porozumieť práve v tej jeho rovine, v ktorej sa nachádza. A ak si voči nám vytvorí pozitívny vzťah a cíti, že nám môže dôverovať, tak aj objatia a slová uistenia či povzbudenia sú na mieste. Takto to je aj medzi staršími deťmi, ktoré sa práve nachádzajú v období puberty. Sú síce väčší „frajeri“, ale o to viac potrebujú náš záujem. Ďalšou významnou prioritou je formovanie správneho hodnotového systému – naučiť ich orientovať sa v spleti života dnešnej spoločnosti.

Do tejto služby som vstupovala s veľkými predstavami o tom, čo všetko by som mohla robiť – najšť si spolupracovníkov, rozbehnúť poriadne detskú besiedku, pripraviť pre deti toľko akcií, aby chceli tráviť čo najviac času na pôde cirkvi. Boli to krásne predstavy, ale realita ich pozmenila. Uvedomila som si, že nie to, čo je mojou túžbou – počet detí, rôznosť aktivít, ale to, čo je vôľa Božia. Ešte stále sú to moje predstavy, ale už s tým rozdielom, že v prvom rade je Božia vôľa a poriadne vykonaná práca – to znamená, že aj keby malo prísť len jedno dieťa a uveriť, je to veľa. A to sa ťažko učí, ale dá sa to.

Hlavnou úlohou a s ňou spojenou víziou je zvestovať deťom Ježiša a to, čo pre nás spravil a zároveň im poskytnúť pocit domova na pôde cirkvi, pretože doma im ozajstný domov často chýba. To je to, čo bolo na začiatku mojej služby víziou a stále ňou je.

● *V uplynulom roku si bola súčasťou misijného tímu, ktorý vyslal náš cirkevný zbor v spolupráci s Biblickou školou na Ukrajinu. Aké ste mali skúsenosti v službe tamjším deťom?*

V rámci tejto misie sme vycestovali ako devatcenny tím (vytvorený prevaŤne z členov cirkevneho zboru v Martine a študentov Biblickej školy) na Ukrajinu do dediny Novogradovka. Našim cieľom bolo predovšetkm ukazat, Ťe je tu niekto, kto im rozumie v ich detských starostiach a problémoch a chce im pomocí. Hovorili sme im o Ťivom Kristovi. Vedlajšy produkt tejto misie bola vyučba anglického jazyka.

Na túto misiu sme sa pripravovali pat mesiacov. Vytvorili sme tému tabora, jednotlivé aktivity a učili sa ruský jazyk. Popritom sme spolupracovali na príprave s miestnym ukrajinským farárom. Toto všetko nebolo jednoduché, keŤže jednotlivý členovia mali svoje práce i školy a tak sa museli venovat aj svojim beŤnym povinnostam.

Realita na Ukrajine bola dosť odlišna od našich predstaví. Deti nepotrebovali ani tak prepracované programy, boli nadšene aj z obyčajnych loptových hier. Druhá vec, ktorá bola úplne iná neŤ doma, bola citová vyprahnutos detí. Deti, ktoré prišli na tábor, mali v očiach smútok, potrebovali našu pozornosť a záujem a častokrát si toto od nás aŤ vynucovali.

Pre mňa osobne bolo faŤke vidieť pochmurnu realitu ich Ťivota. Ludia bez penazi sa utapaju vo svojom Ťiali a svoju chudobu rieša alkoholom. A tak deti rodičov alkoholikov prichádzali na tábor so smutnými očami a s vacsou tuŤbou po objatí a pohladeni. KaŤdy deň sa na nás vešali a čakali, Ťe ich objime, pohladime a porozprávame sa. Ten alkohol spôsoboval veľa bolesti. AŤ mi trhalo srdce, keŤ som videla, ako deti prichádzali s roznymi fyzickými zraneniami.

SluŤba bola jednoduchá v tom, Ťe sme im mohli pomocí v riešeni ich boavych srdiečok tým, Ťe sme im rozprávali jednotlivé príbehy z Biblie a poukazovali na to, Ťe keŤ Boh pomohol týmto ludom, moŤe pomocí aj im.

● **Ake boli vaše najvačšie zazitky a skúsenosti?**

Najvačšie zazitky a skúsenosti v nás zanechali samotné deti a ukrajinská mentalita. Deti vo svojej jednoduchosti a tuŤbe po citovom naklonení a tá nešťastná stránka ich mentality – ak mas problém – vypi si. To boli así aj naše najvačšie skúsenosti.

● **Aky význam vidíš v takyčto misijných aktivitách?**

Po tomto misijnom zazitku si myslím, Ťe takým obrovským prínosom je učenie sa sluŤbe. Učenie sa pokorujucej sluŤbe v cudzom prostredí, kde je bariérou jazyk, iná kultúra, iné zvyky. Nie je to ľahké, lebo kaŤdy deň sa musí človek uit novým veciam a stále nanovo zisťuje, Ťe to ani zdaleka nestai. Samozrejme, lovek, ktorý chce takto misijne sluŤit, musí do tejto sluŤby vloŤit všetko, čo má, a vedieť sa obetovat v kaŤdom čase.

Druhým významom misijných aktivit je, Ťe sa človek naui v domácom prostredí nebrat všetko na ľahkú váhu – hlavne svoju sluŤbu. Vidí, Ťe to nie je nejaká samozrejmosť, o robí, Ťe je to predovšetkm sluŤba dávania a pokory. TieŤ je to vysada, ktorú Boh dal, a preto by mala byť vykonávaná s nadšením.

● **Vratne sa ešte k práci s deťmi v našich cirkevných zboroch. Čo by si odporucala pre skvalitnenie tejto práce, aby to nebola len nejaká rutinná zalezitost alebo „baby sitting“, kým sú rodiia v kostole?**

Ziskvanie učeníkov pre túto sluŤbu. Venovat sa im, budovat vzťahy s nimi, pripravovat a povzbudzovat ich do sluŤby. Treba viac zapalenessi v tejto práci a sluŤbe, osobný záujem a otvorené srdce sluŤit. Mnoho ludi si sluŤbu v zbore predstavuje veľmi jednoducho, a to tak, Ťe si oducia detskú besiedku a tým to pre nich skončilo. SluŤba deťom sa nezaina a nekoni besiedkou, ale siaha oveľa ďalej. Ak sa naučíme systémovosti a pravidelnosti v ziskvani učeníkov a venovaní sa týmto ludom, ak sa vedúci viac otvoria tejto sluŤbe a budú pre Ťu zapaleni, keŤ z nich bude vyžarovat láska Kristova, vtedy deti nebudú vo vedúcich vidieť len tých, ktorí sa im venujú (vykonavaju „baby sitting“), ale budú vidieť Ťiveho Krista.

● **Čo by si priala deťom?**

To, čo moŤe byť trvalým uspokojením. A tak im prajem BoŤiu lásku, ktorú moŤu zaŤivat kaŤdy deň a ktorá moŤe da deťom to, čo im chýba doma, v dnešnom svete. To je to, čo im prajem, lebo bez BoŤej lásky sú smutne a stratené.

PRIPRAVIL JÁN HROBŤN

ROZHOVOR

s Martinom Uhrínom, stredoškolským pedagógom
a vedúcim práce s mládežou v CZ ECAV v Martine:
Diabol – reálna bytosť s reálnou mocou

K duchárstvu majú ľudia veľmi rozmanité postoje. Jedni ho odsúvajú do sféry mýtov, legiend a rozprávok na dobrú noc, iní pripúšťajú, že na tom niečo môže byť, ale bližšie ich to nezaujíma, iní sú v tom až „po uši“. Je to skutočná duchovná moc, alebo to treba brať s rezervou?

Duchovná moc je skutočne reálna a je aj pochopiteľné, že za ňou stojí aj živá bytosť – duchovná bytosť, a je to diabol. Neveriaci ľudia, ale aj istá časť kresťanov tvrdia, že diabol vlastne neexistuje, je to len rozprávka, prípadne vymyslená bytosť. A presne toto je taktika toho zlého. V Biblii, v Gen 3, 1a, čítame: *Had bol istivejší ako všetky poľné zvieratá, ktoré Hospodin Boh učinil.* Diabol neprišiel za Evou so svojou identitou zlého, ale prišiel ako had, ako také malé nevinné zvieratko. Aj dnes chce vyvolať u ľudí predstavu, že on neexistuje, že je vymyslený. To sa mu aj nárामne darí. Nejde mu o to, aby v neho ľudia verili, ale o to, aby uverili jeho nástrojom. Jedným z nich je okultizmus čiže duchárstvo. Ponúka niečo, čo sa na povrchu lígoce, je zaujímavé a môže sa zdať aj užitočné a krásne. Pravdou je, že to, čo ponúka diabol, je zmes klamstva, polopravd, ale aj nebezpečnej duchovnej moci, ktorá funguje, no v konečnom dôsledku jej cieľom je hriech a odlúčenie človeka od Boha. Treba to brať úplne vážne a rozhodne nepodceňovať.

Keďže človek je primárne duchovná bytosť, duchárstvo teda musí mať reálny vplyv na jeho život. Ako sa prejavuje?

Áno, má. Ľudia poznačení duchárstvom sa začínajú meniť, pôsobia vyrovnané, ako keby našli zmysel života. Dalo by sa povedať, že sú šťastne obdarovaní. Sú presvedčení o tom, že konajú správne pre seba, ale aj pre druhých. Dokonca aj tvrdia, že ich obdaroval sám Boh a pritom o Bohu nič nevedia a o vzťahu s Ním... ani nehovorím. Niektorí z nich využívajú tieto „dary“ pre svoj prospech, prípadne biznis, ďalší k poškodzovaniu druhých. Iní sa snažia duchárstvom pomáhať druhým, a to mnohokrát úplne nezištne. Postupne sa títo ľudia menia, stávajú sa uzavretými pre svoje okolie, ako keby nežili už ani na zemi. Po čase začínajú pôsobiť desivo na svoje okolie.

Prečo sa tak veľa ľudí nielen zaujíma o tieto duchovné praktiky, ale aj reálne sa im venuje? Akú úlohu tu zohráva psychika, sú to psychické problémy, ktoré ľudí vedú k takémuto hľadaniu, alebo sú tieto problémy skôr následkom vplyvu duchárstva?

Každý človek má v sebe hlboko zakorenené svoje túžby – túžby niečo dosiahnuť, byť niekým, mať moc, ktorú môže ovládať. Nieкто sa to usiluje dosiahnuť bohatstvom, nieкто politickým vplyvom, iný kariérou v zamestnaní. Existuje však veľká

skupina ľudí, ktorí nič podobné nedosiahli, ale chcú niečo dokázať. A tu sa im ponúkajú nové možnosti, a to je okultizmus – duchárstvo. Je to taktika diabla dať človeku duchovnú moc. V Biblii, v Gen 3, 5, had ponúka žene ovocie a vraví „budete ako Boh“. V duchárstve diabol tiež ponúka... budeš ako „boh“, budeš predpovedať budúcnosť, uzdravovať, materializovať, robiť divy atď.

Áno, ľudia vedú (podľa mňa) aj psychické problémy k duchárstvu. A to aj (ako som už spomenul) pocit menejcennosti z nesplnených túžob. Môžu to byť psychické problémy zo zlého zdravotného stavu, a preto vyhľadávajú pomoc u „liečiteľov“. Mnohí moji známi mi povedali: „No a čo, že to nie je od Boha, dôležité je, že to funguje a pomáha a hlavne, že sa cítim lepšie.“ Dalo by sa povedať – ten, kto dáva silu, nemôže byť predsa zlý, a keď to funguje, pomáha, uzdravuje, lieči a predpovedá budúcnosť... Ale tu sa to rozhodne nikdy nekončí. Počul som mnoho svedectiev o tom, ako duchárske praktiky síce na začiatku pomáhajú, ale potom sa ľudia stávajú od nich závislí a neskôr to prenikne až do veľkých psychických problémov. Dokonca niektorí tvrdia, že cítia, ako keby im niekto ovládal telo a nemohli sa v istých okamihoch pohnúť, počujú vnútorné hlasy. Jeden môj známy, ktorý prenikol do tajov zlého, povedal, že skončil ako „psychická“ troska. A nakoniec to môže byť aj fyzická smrť.

Celá taktika zlého spočíva v ponúknutí moci, ktorú môže človek ovládať, stať sa od nej závislý. Tým sa otvorí priestor vo vnútri človeka zlým mociam – diablovi, ktorý sa postupne stáva pánom jeho vnútra a niekedy aj situácie, snaží sa o ovládnutie jeho myšlienok a tela a ako som už povedal, môže sa to skončiť smrťou. Človek, ktorý už neovláda svoje telo a myšlienky, už len veľmi ťažko môže prijať Božiu milosť a mať živý vzťah s Bohom. A to je cieľ: odlúčiť alebo vylúčiť človeka zo vzťahu s Bohom.

Ak sa však človek namotá na duchárstvo, ako sa dá dostať späť?

Áno, cesta späť existuje, aj keď nemusí byť ľahká. Dôležité je uvedomiť si, že to, čo som praktizoval, bolo od zlého a že som rozhodnutý ukončiť tieto praktiky. Potrebné je zbaviť sa všetkej literatúry, predmetov, ktoré boli spojené s duchárstvom, a nevyhľadávať viac stretnutia, kde sa to praktizuje. Jednoducho zbaviť sa všetkého, čo ma spájalo s okultizmom.

Dalším krokom je modlitba. Je to najväčšia a najúčinnější zbraň na každý hriech. V nej môžem prosiť Pána Boha o odpustenie, vyznať Mu, že to, čo som praktizoval, bolo zlé a diabolské, prosím Ho, aby odstránil z môjho vnútra všetko nečisté a aby len On bol mojím jediným Pánom. Modlitba má tú najväčšiu moc – dokáže meniť ľudské životy, lebo za ňou stojí vždy živý Boh.

Je to možné aj bez následkov?

Domnievam sa, že nie. Nechcem tým vôbec podceňiť Božiu moc, práve naopak. Nedajú sa však vymazať spomienky na to, čo prežil človek zviazaný duchovnými mocnosťami, ani to, že po zahojených ranách ostávajú jazvy. Ale to najpodstatnejšie je, že Boh je víťaz nad hriechom aj nad zlými mocnosťami a je pripravený zmeniť život na život čistý v Kristu.

Aký je správny kresťanský postoj k duchárstvu?

Jednoznačne pomenovať a odmietnuť akékoľvek duchárstvo a pritom podať pomocnú ruku tým, ktorí sú v tom namočení.

Ako možno pomôcť ľuďom, ktorí sa do týchto vecí zamotali?

Ukázať im pravdu. Pravdu o tom, čo je duchárstvo a kto za tým stojí. Biblia na rôznych miestach odsudzuje tieto praktiky. Byť svedectvom aj pre týchto ľudí namočených v démonských „veciach“, ktorí potrebujú Božiu pomoc. Modliť sa za nich. Ak sa človek rozhodne zanechať starý život, viesť ho k novému životu s Kristom. Viesť ho k modlitbe, k pokániu. Byť s ním, keď to potrebuje. Prijímať ho do spoločenstva veriacich a nedovoliť mu vrátiť sa späť (k démonským praktikám). Veľakrát sú výsledkom duchárstva i psychické problémy, keď človek potrebuje aj psychiatrickú odbornú pomoc a tú netreba zanedbať.

Aj v kresťanstve existujú smery (najmä v charizmatickom hnutí), kde je už veľmi ťažko rozlíšiť, čo je duchovné a čo duchárske. Mám na mysli najmä rôzne záračné uzdravenia a vyhánanie démonov. Ako rozlíšiť, čo je ešte autentické kresťanstvo a čo už nie?

Áno, aj v kresťanstve existujú duchovné dary, ako dar uzdravovania, jazykov, dar konať zázraky, vyháňať démonov, dar proctva a podobne. Rozdiel je v tom, že toto je z Božieho ducha. Toto však existuje aj v duchárstve, čo sa môže zdať dosť totožné, napríklad hovorenie jazykmi, uzdravovanie, mágia či veštenie. Počul som od jedného katolíckeho exorcistu, že diabol je božia opica. Napodobňuje Boha, aby nás zmiatol a odviezol od správnej cesty.

Odpoveď máme v Biblii v 1. liste Korintským 12, 3–4: *Preto dávam vám na vedomie, že nikto, hovoriaci v Duchu Božom, nepovie: Prekliaty Ježiš! A nikto nemôže povedať: Pán Ježiš! ak len nie v Duchu Svätom. Lebo rozdelené sú dary milosti, ale ten istý je Duch...*

V Korinte mali zrejme podobný problém, a to v akom duchu hovorili, v Božom či v diablovom. Odpoveď je zrejmä. Nejde tu len o slovné vyjadrenie „Pán Ježiš“, ale znamená to osobné vyznanie, že On je mojím Pánom a ja Ho chcem nasledovať. A ak túžba po duchovných daroch prerastie túžbu po Božej láske a vzťahu s Kristom, potom to nemôže byť Božie. Ak túžim viac po emocionálnom zážitku ako po Ježišovi, tak to prerastie do tranzu, manipulácie a to nemôže byť od Boha. Ak túžim viac po osobnej prosperite, tak to nemôže byť od Boha.

Ježiš nám dal osobný príklad, ako máme žiť. Ježiš nerobil zázraky a divy pre svoju moc, aby bol obdivovaný, neprišiel sa stať politickým kráľom. Prišiel preto, aby pokorne činil vôľu svojho Otca, a to až na kríž, kde zomrel potupnou smrťou. V spoločenstve, kde nieto pokory a pokánia, nemôže vládnuť Boží Duch. Duchovné dary nie sú dôkazom duchovnosti, ale ak nám ich Boh dal, tak jedine na slávu Božiu a nie pre naše túžby.

Nechcel som sa dotknúť charizmatických spoločenstiev, ale „ultraradikálnych“ charizmatických spoločenstiev, ktoré si donášajú okrem kresťanstva prvky New Age, a to je tranz, hypnóza, manipulácia, vymývanie mozgov, prosperita.

A toto nazývajú konanie Ducha Svätého.

PRIPRAVIL JÁN HROBŇ,
MARTINSKÝ EVANJELICKÝ FARÁR,
ŠÉFREDAKTOR CIRKEVNÝCH LISTOV

SLUŽBA AMERICKÝCH DOBROVOLNÍKOV

Stabilnou súčasťou tímu učiteľov Biblickej školy a Evanjelickej základnej školy v Martine sú aj americkí učelia, ktorí prichádzajú z rôznych kútov USA, aby pomáhali slovenským žiakom zdokonaľiť si angličtinu. Momentálne tu pôsobia dva manželské páry – **Larry a Brenda Fast** a **Gary a Jeannine Jenks** – a jedna mladá učiteľka **Emily Ender** (23), ktorú sme poprosili o krátky rozhovor.

Emily v (strede) si so žiakmi rozumie aj napriek počiatočnej rečovej bariére

Čo ťa motivovalo k príchodu na Slovensko?

Už od začiatku strednej školy som túžila ísť na zahraničnú misiu. Ani vo sne mi však nenapadlo, že nakoniec zakotvím vo východnej Európe. O Biblickej škole a Evanjelickej základnej škole v Martine som sa dozvedela u nás v kostole. Moje rozhodnutie prísť na Slovensko bolo od toho momentu jasné.

Ako sa zmenil tvoj život po príchode na Slovensko?

Pobyt na Slovensku ma v mnohom zmenil. Dnes som omnoho uvoľnenejšia a sebavedomejšia. Stala som sa kreatívnejšou. Z Martina mám dojem, že „čokoľvek si vymyslíš, všetko sa dá“. Tento tvorivý duch je prítomný všade v Biblickej škole a – našťastie – je nákazlivý.

Najťažšou vecou bolo naučiť sa pružnosti a prispôbiť sa miestnym zvyklostiam. Slováci sú v mnohom uvoľnenejší, čo vnímam ako dobré, no ťažko sa mi na to zvykalo.

Ako si si zvykla na slovenských žiakov?

Na začiatku môjho učenia som vyžadovala príliš veľa aj od seba aj od svojich žiakov. Zdravé vyučovacie prostredie sa však nedá vybudovať za jeden deň. Chvíľu to trvá. Preto je veľkou výzvou byť učiteľom v cudzej krajine.

Akú je tvoj najkrajší zážitok zo Slovenska?

Najkrajšie zážitky som zažila v komunite ľudí z Biblickej a Evanjelickej základnej školy. Na začiatku bolo ťažké nájsť si svoje miesto a nových priateľov. A tiež spôsob, ako využiť príležitostí, ktoré sa mi otvárajú. Teraz som to už

všetko našla a som obklopená ľuďmi, ktorí ma povzbudzujú a majú pre mňa pochopenie. Je to akoby som tu mala svoju druhú rodinu.

Na zhodnotenie významu pôsobenia amerických dobrovoľníkov sme sa opýtali aj riaditeľa Biblickej školy Mgr. Michala Valča, PhD.

Americkí dobrovoľníci sú neoddeliteľnou súčasťou nášho učiteľského tímu na Biblickej škole a Evanjelickej základnej škole. Prinášajú do našej komunity oveľa viac ako len príležitosť zdokonaľiť si angličtinu. Ide o rozmer ľudskosti, ktorý sa prejavuje dobrosrdečnosťou a ochotou pomôcť. Robia to veľmi obetavo. Jeden rok strávený na Slovensku ich stojí viac ako 10 000 USD na osobu. Tieto peniaze si musia sami na seba pozaháňať spravidla ešte pred svojím príchodom. Okrem toho obetujú vzácny

čas, ktorý by mohli stráviť so svojimi rodinami a priateľmi doma v USA. Namiesto toho prichádzajú sem k nám do Martina a stávajú sa súčasťou našej komunity so všetkým, čo takýto život prináša. Ich službu si ľudia začínajú vo väčšom všimáť a oceňujú ju. Rodičia vidia, že pre ich deti nie je angličtina nepríjemným strašiakom. Aj samotní učitelia dostávajú príležitosť zdokonaľovať sa systémom konverzácií jeden na jedného. Okrem tejto priamej pomoci je hodno spomenúť aj „nepriamy“ efekt, ktorý americkí dobrovoľníci majú na mentalitu nás, Slovákov. Aj my sami, naši študenti, učitelia, priatelia a známi sa učia o hodnote dobrovoľníctva a na vlastnej koži zažívajú zmyslupnosť takéhoto životného postoja/štýlu. A to je mimoriadne dôležitá životná lekcija...

PRIPRAVIL DUŠAN HAŠKO

AMERICKÍ BRIGÁDNICI

Skupina šestnástich amerických dobrovoľníkov prišla takmer na dva týždne pomáhať pri rekonštrukčných prácach v nových priestoroch Evanjelickej základnej školy v Martine. Jeden z členov amerického tímu

Lawrence Paul Turner zo St. Paul, MN (St. Andrews Lutheran)

nám poskytol krátky rozhovor o ich službe.

Bežný Slovák dost' ťažko chápe, prečo Američan preletí Atlantik, aby dva týždne dobrovoľne pracoval v malej európskej krajine. Ako by ste mu to v krátkosti vysvetlili?

Je to otázka viery v Boha. Pomáhame šíriť Božie kráľovstvo a veríme, že pomáhamo vašej škole robiť to isté. Je tu vyššie povolanie...

Ako vyzerá denný program vašej skupiny?

Vstávame o 6.00. Po ráňajkách máme krátke modlitby a pracujeme od 8.30 približne do 16.00 s krátkymi prestávkami. Podvečer chodíme na krátke výlety do blízkeho okolia. Večeru si zabezpečujeme sami, obyčajne si v Martine nájdeme príjemné miesto, kde si večeru vychutnáme. S mojím spolubývajúcim, Jeffom, sa rozprávame do neskorej noci o rôznych témach.

Niektorí členovia vášho tímu chodia na Slovensko pravidelne už v priebehu niekoľkých rokov. Ako vznikla táto tradícia?

Začalo sa to v našom kostole. Náš pastor nadviazal kontakt s vedením vašej školy a neskôr sme spolupracovali na rôznych projektoch. Prvýkrát som prišiel na Slovensko v roku 2007. Prichádzal som s myšlienkou vidieť novú krajinu a spoznať novú kultúru. Ľudia a atmosféra ma uchvátili. Znovu som prišiel v roku 2008 ako fotograf s našim speváckym zborom. Teraz som tu v Martine už tretíkrát.

V čom spočíva vaša spolupráca s Evanjelicou základnou školou v Martine?

Jedna z učiteľiek EZS, Emily Ender, je z nášho cirkevného zboru. Rozprával som sa s ňou a bol som na jej hodine. Veľmi sa mi páčilo, ako boli žiaci zamestnaní a dokázali rozprávať po anglicky. Boli súťaživí a všetci zapojení do aktivít a rozprávania. Usilovné deti zo sociálne slabších rodín podporujeme tým, že čiastočne uhrádzame ich školné. V každom prípade je fascinujúce sledovať, ako škola rastie.

Prídete do Martina aj o rok?

Túžba je veľká! Uvidíme.

PRIPRAVIL DUŠAN HAŠKO

Projekt CLIL sa dostáva do záverečnej fázy

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť
(Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.)

Evanjelická základná škola v Martine počas svojej sedemročnej histórie dokázala, že vie pre svojich žiakov zabezpečiť kvalitné vzdelávanie podľa štandardov platných pre slovenské školy a zároveň dať vzdelaniu širšiu dimenziu integrovaním anglického jazyka do výučby detí. I keď sme pomerne mladá škola, podarilo sa nám získať prostriedky z eurofondov, ktoré môžeme použiť na rozvoj a rozšírenie výučby našich žiakov v anglickom jazyku. Dôkazom toho je aj fakt, že naša škola už druhý rok realizuje projekt **Inovácia vzdelávacieho programu školy založeného na metóde CLIL**, ktorý sa pomaly dostáva do záverečnej fázy.

Priateľské prostredie k vyučovaniu cudzích jazykov

Metóda CLIL spočíva vo výučbe predmetu tak, že na vyučovacích hodinách sa informácie častejšie podávajú v materinskom jazyku, no samotné vyučovacie aktivity už prebiehajú v cudzom jazyku. Táto metóda umožňuje rozvíjať jazykové schopnosti u detí s odlišnou schopnosťou v ovládaní cudzieho jazyka. Jednou z kľúčových častí metodiky CLIL je požiadavka, aby deti počas vyučovania používali cudzí jazyk aktívne medzi sebou a tak sa navzájom učili. Počas výučby sa používajú metódy, ktoré aktivizujú žiakov a orientované sú na rozvoj tak jazykových, ako aj predmetových zručností.

Učitelia sa pomocou využitia rôznych inovačných učebných pomôcok snažia na hodinách vytvárať pozitívnu a nestresujúcu

atmosféru, v ktorej sa deti učia s radosťou a záujmom. V takomto vzdelávacom prostredí, ktoré je „priateľské“ k vyučovaniu cudzích jazykov, môžu z metódy CLIL profitovať všetky deti.

Na základe tohto projektu sme inovovali nielen vzdelávací program školy, ale aj didaktickú techniku, pomocou ktorej sa žiaci aj učitelia zdokonaľujú vo využívaní moderných informačno-komunikačných technológií pri vyučovaní. Zakúpili sme interaktívne tabule, notebooky, projektor, moderné e-learningové učebné materiály. Aj vďaka týmto moderným učebným pomôckam môžeme vyučovanie urobiť zaujímavejším, pútavejším a pre žiakov motivujúcejším.

Záverečné hodnotenie

20. apríla 2011 sa v škole uskutočnila záverečná konferencia otvorená pre širokú odbornú i laickú verejnosť. V rámci nej budú prezentované najnovšie skúsenosti a poznatky z aplikácie metodiky CLIL v SR, ako aj konkrétne výsledky nášho projektu. Projekt sa síce v tomto školskom roku končí, to však neznamená koniec ďalšieho rozvoja kontinuálneho a systematického vzdelávania našich žiakov v anglickom jazyku. Túto oblasť chce naša evanjelická základná škola naďalej rozvíjať ako jednu zo svojich priorit. Sme presvedčení, že aj vďaka výučbe metódou CLIL budú naši žiaci kvalitnejšie pripravení nielen na štúdium na stredných školách, ale získajú aj kvalitný základ pre ich budúce uplatnenie na domacom i globálnom trhu práce.

PRIPRAVIL DUŠAN HAŠKO

BOL SOM VO VÄZENÍ A PRIŠLI STE KU MNE. (Mt 25,36)

DEŇ NESPRAVODLIVO STÍHANÝCH 13. APRÍL 2011

Modlili sa za nespravodlivo stíhaných

13. apríl 2011 – Deň nespravodlivo stíhaných – je pamätným dňom Slovenskej republiky. Učitelia a žiaci Evanjelickej základnej školy a Biblickej školy v Martine sa v tento deň pridali k iniciatíve Fóra kresťanských inštitúcií a tichou modlitbou vyjadrili svoju solidaritu s prenasledovanými ľuďmi na celom svete. Zvlášť si pripomenuli 400 000 prenasledovaných kresťanov, ktorí v krajinách, ako sú Irán, Afganistan, Saudská Arábia, Somálsko, Maldivy, Jemen, Irak, Uzbekistan, Laos, stále nemôžu slobodne vyjadriť a praktizovať svoju vieru.

Žiakov najviac oslovil príbeh o osude mladej Nurty, ktorá žila so svojou rodinou v Somálsku. Mala 17 rokov, keď sa jej rodičia dozvedeli o jej obrátení z moslimskej viery na kresťanskú.

Všemožne sa usilovali, aby Nurta svoje rozhodnutie odvolala. Najprv si mysleli, že sa zbláznila. Chodili s ňou k lekárovi, ktorý jej predpisoval lieky na duševnú chorobu. Neskôr jej podľa tradície nahlas predčítavali z Koránu, aby ju posvätné texty uzdravili. Keď však Nurta aj naďalej odmietala zmeniť svoje rozhodnutie, zvolili taktiku trestu a poníženia. Denne ju priväzovali o strom a v noci zatvárali do malej izby. Po mesiacoch takéhoto mučenia sa Nurte podarilo ujsť k príbuzným do iného mesta. Tu však prišla o život, keď ju nečakane na ulici zastrelili dvaja neznámi muži. Z miestnych zdrojov je známe, že za tým stála Nurtina rodina...

„Pracovná sobota“

„Pracovná sobota“ – kedysi sme na ňu nadávali, keď sme museli povinne ísť do školy alebo na nejakú brigádu a samozrejme sa nám nechcelo. Aj v našom zbere bola 9. apríla 2011 pracovná sobota, ale plná radosti. Zorganizoval ju brat farár Milan Kubík.

Dobrú náladu pri rôznych brigádnických činnostiach nám neodfúkol ani silný vietor, ktorý sa v tú sobotu naozaj činil. Vo farskej záhrade pri-

budol krásny nový plot, v zborovej sieni lepšie uvidíme, keď sa bude vonku zmrákať (nie kvôli špinavým oknám), aj lustre sa nám žiarivo lesknú. Kopec ďalšej roboty urobili ochotní bratia a sestry z nášho cirkevného zboru aj z filií Dražkovce, Diaková a Bystrička. V priestoroch Evanjelickej základnej školy zase pracovali naši milí bratia a sestry z USA. Všetkým srdečne ďakujeme za ich ochotu a čas.

mh

Spevokol v Dudinciach

V 4. pôstnu nedeľu 3. apríla 2011 sa náš zborový spevokol vybral na výlet do Dudiniec. Keďže miestny brat farár Ľudovít Hroboň je nám dobre známy, chceli sme spoznať viac aj jeho cirkevný zbor a navštíviť rodinku. Do Dudiniec sme prišli v dobrom predstihu, čo sa nám často nestáva na našich potulkách, ale aspoň sme mali čas rozospievať sa. Spevom sme poslúžili počas bohoslužieb i Večere Pánovej. V ich kostole sa nám dobre spievalo, majú tam úžasnú akustiku. Kázal náš brat farár Ján Hroboň.

Po dobrom obede a koláčikoch sme chceli využiť krásny slnečný deň, a preto nás sestra farárka Mária spreádzala po ich kúpeľnom mestečku.

Niektorí naši speváci si vybrali kúpanie v minerálnom bazéne v jednom z kúpeľných domov.

Po rozlúčke s domácimi viery v Dudinciach naša cesta smerovala do Hronseku, kde sme navštívili artikulárny kostol s odborným výkladom miestnej sestry farárky Anny Jakušovej.

Po zážitkami naplnenom dni sme príjemne unavení šťastne dorazili domov s vďakou za Božiu ochranu a žehnanie počas tejto cesty. Poďakovanie patrí aj farárom Hroboňovcom v Dudinciach a ich obetavým bratom a sestram, ktorí sa o nás pekne postarali.

mh

Anna Pivková
s dcérou Olinkou

PRED 90 ROKMI UMRELA PRVÁ PREDSEDNÍČKA ŽIVENY

Anna Pivková, rodená Ballová

*28. júna 1835 Hybe – †18. februára 1921 Bratislava

Pochovaná je v Jasenovej

Manžel Ambróz Pivko patrila k významným Slovákom,

zaslúžil sa o Memorandum národa slovenského,

o podporu slovenského evanjelického školstva

a založenie Nižšieho slovenského evanjelického patronátneho gymnázia
v Turčianskom Svätom Martine

Keď pred časom vyšla nová publikácia o Národnom cintoríne, viacerí Martinčania boli prekvapení málo známym pomníkom, ktorého fotografia zdobí obálku knihy. Ba dovtedy si ho nevšimli ani tí, ktorí navštevujú hroby svojich príbuzných v jeho blízkosti. Chceme teda

pripomenúť, ako sa dostal na obálku a kto je pod ním pochovaný.

Pri príprave knihy sme sa zamýšľali aj nad návrhom obálky a spočiatku sme uvažovali o niektorej z tradičných dominant a symbolov Národného cintorína. Mali sme na mysli predovšetkým vstup-

nú alej alebo hrobku rodiny Karola Kuzmányho. No grafik so zmyslom pre výtvarné hodnoty a pamiatky si všimol fotografiu celkom iného pomníka. Zaujal ho detský náhrobník Olinky Pivkovej. My ostatní zainteresovaní sme s jeho návrhom radi súhlasili, a tak sa tento pomník stal novým symbolom Národného cintorína.

Olinka pochádzala z rodiny Ambróza a Anny Pivkovicov. Pivkovci nepatrili medzi staré martinské rody, ale v Turci mali hlboké korene. Ich predkovia žili v Beniciach a viacerí sa snažili vylepšiť svoje ekonomické pomery obchodovaním v Rusku. Azda najúspešnejším bol Juraj Pivko (1794–1874), ktorý zostal hospodárom v Beniciach. Mal dvoch synov – Jura-ja (1826 –1905) a Ambróza (1832–1910), z ktorých starší zdedil majetok a mladší odišiel do škôl. Ambróz Pivko sa po absolvovaní právnického štúdia na univerzite vo Viedni usadil ako advokát v Martine, spočiatku v spoločnej kancelárii s Pavlom Mudroňom. Rýchlo sa zaradil medzi popredných organizátorov národného života, zúčastnil sa na Memorandumom zhromaždení, bol členom delegácie, ktorá ho v decembri 1861 predostrela panovníkovi, neskôr sa stal zakladajúcim členom a právnym zástupcom Matice slovenskej, spoluzakladateľom martinského nižšieho slovenského evanjelického patronátneho gymnázia, knihtlačiarskeho účastinárskeho spolku, Sporiteľne a zúčastnil sa aj na ďalších kultúrnych a hospodárskych podujatiach. V roku 1872 pôsobil vo funkcii martinského richtára.

V týchto aktivitách ho podporovala aj manželka Anna, rod. Ballová, pochádzajúca z Hýb. Zoznámili sa nevedným spôsobom. Anna mala za sebou nevydarené a fakticky rozpadnuté bezdetné manželstvo s Petrom Koričánskym z Partizánskej (vtedy Nemeckej) Lupče, no rozvod komplikovali rôzne skutočnosti. Napokon ju zastupoval Ambróz Pivko, ktorý sa do

nej zaľúbil a po rozvode sa mohli v roku 1866 zosobášiť. Aj Anna bola horlivou národovkyňou a v roku 1869 sa na podnet Ambra Pietra stala prvou predsedníčkou Živeny, spolku slovenských žien. Stála na čele spolku plných 25 rokov, a to aj v období najtvrdšieho národného útlaku. Propagovala ciele národného hnutia medzi ženami a usilovala sa zapojiť ich do národnej práce. Medzi jej vrcholné podujatia patrila príprava jedinečnej výstavy slovenských výšiviek, ktorá sa uskutočnila v roku 1887 v Martine. Výstava mala mimoriadny ohlas nielen na Slovensku, ale v celom Rakúsko-Uhorsku a aj ostatných krajinách vtedajšej Európy. Funkciu v roku 1894 odovzdala Elene Maróthy-Šoltésovej.

Ambróz Pivko si v rokoch 1883–1884 dal na hlavnej ulici postaviť reprezentačný poschodový dom podľa plánov Blažej Bullu (dnes po viacerých radikálnych prestavbách obchodné centrum St Martin). Na prízemí sa nachádzali obchodné miestnosti, do ktorých umiestnili kancelárie Sporiteľne, v ktorej po smrti Viliama Paulinyho-Tótha prevzal funkciu správcu. No neskôr sa mu prestalo dariť, aj v dôsledku organizovania a financovania národno-kultúrnej činnosti sa zadlžil, musel sa advokátskej praxe vzdať, prišiel o majetok a dom nakoniec prevzala Sporiteľňa. Ako východisko v ťažkej situácii prijal v roku 1888 miesto pokladníka filiálky Tatra banky v Dolnom Kubíne, presťahoval sa do sídla Oravskej župy a po požari v roku 1893 sa usadil v Jasenovej. Tam zomrel 3. 3. 1910. Jeho manželka potom žila u dcéry Eleny, vydatej Makovickej, v Ružomberku a od roku 1919 v Bratislave, kde zomrela 18. 2. 1921.

Pivkovci sa priatelili s evanjelickými rodinami martinských národovcov, najmä s rodinami Viliama Paulinyho-Tótha a Pavla Mudroňa, ktorých s manželkami pozývali za krstných rodičov svojim de-

fom. A po smrti Viliama Paulinyho-Tótha prevzal zasa Ambróz Pivko úlohu tútora jeho mladších detí.

Pivkovcom sa v Martine narodilo päť detí – Ivan Juraj (1867), Anna Zuzana (1868), Elena (1870), Vladimír Vojtech (1872) a Oľga Marta (1875). Ivan Juraj sa stal bankovým úradníkom, Vladimír Vojtech advokátom a neskôr verejným notárom. Obaja sa angažovali v národnom hnutí a Vladimír Vojtech sa po vzniku Československa stal prvým slovenským županom Oravskej župy. Z dcér Elena, ako sme už spomenuli, sa vydala za významného bankára, podnikateľa a verejného činiteľa Vladimíra Makovického, no ďalšie dve zomreli v detskom veku. Anna Zuzana už 12. 1. 1869 a Oľga Marta 16. 1. 1886.

Smrť jedenástoročnej nadanej Oľgy bola v rodine veľkou tragédiou. Nie však celkom nečakanou, pretože dlhší čas trpela na suchoty. Rodina sa zakrátko z Martina odsťahovala a azda aj preto jej hrob zostal bez primeraného pomníka. Až v roku 1914 ho dal postaviť brat Ivan a objednal ho u sochára a kamenárskeho majstra Františka Zbořila v Uherskom Hradišti. Majster Zbořil po vyhotovení zaslal objednávateľovi faktúru aj s fotografiou pomníka a v rodine sa obidva tieto vzácné a zaujímavé dokumenty zachovali. Sochársku časť náhrobníka vyrobenú z hořického pieskovca tvorí plastika dievčatka, azda s tvárou zomrelej, opierajúceho sa o kríž z guľatiny. Stojí na podstavci z modrého sliezskeho lešteného mramoru so secesným pôvodne zlato-čiernym nápisom a ornamentom. Ivan Pivko zaň zaplatil 357 korún a 80 halierov.

V bezprostrednej blízkosti sú aj hroby Olinkynej sestry Anny Zuzany a starého otca Juraja či Georga Pivku a aj ich náhrobníky patria medzi umelecko-historické pamiatky tohto cintorína. Náhrobník Anny Zuzany, hoci zubom ča-

Náhrobný pomník Olinky Pivkovej

su výrazne poškodený, je klasickým, vo svojej dobe obľúbeným typom pomníka, ktorý predstavuje menší ihlan, tzv. pyramída, z bieleho mramoru so stopami po keramickom vavrínovom venčeku v hornej časti. Na Jurajovom hrobe stojí v tom čase dosť rozšírený mramorový náhrobník doskovo-krížového typu. Obidva sú signované firmou Josefa Beckeho z Ost-ravy, ktorý vyrobil aj náhrobníky Viliama Paulinyho-Tótha, Mikuláša Štefana Ferienčika, Michala Mudroňa a ďalšie. Dovedna ich z jeho dielne na Národnom cintoríne nájdeme asi dve desiatky.

Tieto tri zabudnuté hroby a náhrobníky sú autentickými pamiatkami na rodinu Ambróza a Anny Pivkovcov. Na rodinu, ktorej členovia v 2. polovici 19. storočia významnou mierou prispeli k budovaniu centra národného a kresťansko-evanjelického života v v Martine.

ZDENKO ĎURIŠKA

MODLITBA VYMIERA

Pred 150 rokmi sa narodil
a pred 80 rokmi zomrel

Jozef Gašparík-Leštinský

*10. februára 1861 Leštiny – †4. 6. 1931 Martin
biblista, modlitebník a hymnológ
kníhtlačiar, kníhkupec a vydavateľ

Kto čo len jediný raz vystupoval po strmých schodoch na chrámové návršie nad oravskými Leštinami do tamojšieho artikulárneho chrámu Božieho, kto sa pristavil pod prostou drevenou zvonnicou a zahľadel sa na leštinský zvon, tomu sa vždy, ak sa na tie miesta v mysli vráti, v spomienkovej predstave zjaví stáročná historická panoráma jedinečného oravského dreveného kostola, ktorý v odhodlanom zápase o vlastnú duchovnú identitu postavili oravskí evanjelickí kresťania. Považovali ho a dodnes považujú za zvláštny symbol

pravdy Božieho slova, ale i neopakovateľný doklad o veľkom dejinnom zástupe veriacich z Leštín, Jasenovej, Vyšného Kubína, bližšej i vzdialenejšej Oravy, ktorý v ňom – tam na úpäti mohutného Choča – vyspeval nejednu evanjelickú duchovnú pieseň. V malebnom leštinskom kostole boli pokrstení viacerí významní tvorcovia duchovných dejín Slovenska. Medzi nimi Hviezdoslav. A po ňom i Jozef Gašparík-Leštinský: 10. februára, v memorandovom roku 1861 narodený leštinský rodák, vynikajúci činiteľ a predstaviteľ slovenskej knižnej kultúry, jedinečný náboženský spisovateľ, hymnológ a biblista, otec známych sestier Anny Horákovovej, rod. Gašparíkovej, tajomníčky prezidenta T. G. Masaryka, a Želmíry Gašparíkovej, bibliotekárky Matice slovenskej.

Pripomeňme o ňom, že základné školy vychodil v Leštinách a v Dolnom Kubíne, za tlačiara sa učil u Viktora Horňanského v Budapešti a v kníhtlačiarstvom účastinárskom spolku v Turčianskom Svätom Martine, v ktorom v rokoch 1879–1888 a 1890–1893 pracoval ako sadzač. V rokoch 1888–1889 pomáhal zariadiť tlačiareň Karola Salvu v Ružomberku a v rokoch 1993–1994 pôsobil ako jej účtovník a správca. Po návrate do Turčianskeho Svätého Martina

otvoril roku 1895 knižný a papiernický obchod, ktorý roku 1897 rozšíril o tlačiareň. Tlačil a distribuoval pôvodnú slovenskú literatúru, náboženskú a populárnu literatúru vzdelávacieho charakteru, ktorá významne ovplyvnila kníhkupecký trh na Slovensku a pozoruhodne pôsobila medzi Slovákmi na Dolnej zemi a neskôr po vzniku Česko-Slovenskej republiky medzi krajanmi v zahraničí, najmä v Maďarsku, ale i v USA.

Jozef Gašparík-Leštinský si ako kníhkupec a vydavateľ vyslúžil prívlastok „slovenský Krameriús“. Prirôvnávaný bol ku Gašparovi Férjerpatakymu-Belopotockému a Matejovi Hrebendovi. Významne účinkoval v slovenskom národnom, spoločenskom a kultúrnom živote. Ako činovník pomáhal organizovať v Turčianskom Svätom Martine Muzeálnu slovenskú spoločnosť, Slovenský spevokol, Ústredie

slovenských ochotníckych divadiel, Priemyselný spolok, Slovenskú remeselnícku jednotu, Dobrovoľný hasičský spolok. Bol členom Spolku uhorských knihkupcov, predsedom Slovenskej sekcie Spolku knihkupcov a skladateľov Republiky československej, členom Spolku slovenských umelcov a iných korporácií. Patril medzi známych slovenských divadelných ochotníkov.

Zaslúžil sa o rozvoj literatúry pre ľud. Satirické verše na rozličné politické a sociálne témy uverejňoval najmä v Černokňažníku, v Kocúre, príležitostné a dedikačné básne, ako aj aktuálne state v Národných novinách, Slovenskom hlásniku, Slovenskom deníku, Slovenskom týždenníku. Viacero knižných titulov so vzdelávacím zameraním, naplnených veršami a rečňovankami, pripravil pre deti a školskú mládež.

Bol známy obetavým účinkovaním v evanjelickej cirkvi, najmä ako presbyter a notár v martinskom zbere, ako dozorca v Záturčí. Pôsobil i v rámci turčianskeho seniorátu ako námestný a od roku 1930 ako riadny dozorca.

Náboženský život obohacoval najmä tvorbou a prekladmi duchovných piesní, ktoré publikoval v Cirkevných listoch, v Stráži na Sione, Kresťanovi, Evanjelickom posle spod Tatier a vo Svetle sveta. Niektoré z nich zhudobnil skladateľ Milan Lichard. Do slovenskej evanjelickej hymnológie prispel dvoma zbierkami poslovenčených piesní, ktoré vydal pod názvom Sto poslovenčených piesní z Transociusa i zo Zpěvníka (1913), resp. Stopäťdesiat poslovenčených nábožných piesní z Transocia i zo Zpěvníka (1915).

Vydaním týchto malých kancionálov predoslal snahy o poslovenčenie slovenskej evanjelickej piesne. O svojej hymnologickej koncepcii napísal: *Slovenčiť tieto nábožné piesne začal som vtedy, keď viedli sa v Cirkevných listoch polemiky o Transociuse a o Zpěvníku. Mienil som tým totiž ukázať, že by bolo osoznejšie a cieľu priranejšie takýmto alebo podobným spôsobom v tichosti otázne chyby popraprávať a nehádať sa o nich pred verejnosťou na javisku života. Ako odchovanec Zpěvníka začal som síce slovenčiť dľa Zpěvníka, pričom*

som sa usiloval ukázať, že i do piesne z racionalistickej doby pošlej možno vdýchnuť ducha pravovernosti, no prizrúť sa lepšie, skoro dal som i ja Transociusu prednosť pred Zpěvníkom... Ak by niekto nebol s mojím poslovenčením spokojný, nech nenamáha sa poznovu vynájsť Ameríku, ale nech za ten čas ku týmto 150 piesňam poslovenčí iných 150, aby sme ich mali aspoň 300. Veď ak to Pán za dobré uzná, On svojím časom vzbudí povolanejšiu autoritu, ktorá našu slabú prácu opraví podľa Jeho svätej vole.

Gašparikove preklady sa vyznačujú snahou o čo najmenší odklon od prekladaných textov. Zachovávajú v čo najvyššej možnej miere ich lexikálny základ, ich obraznosť i pôvodnú duchovnú i básnickú tóninu. Pri ich čítaní nevdojak sa zjavujú mnohé piesne v takrečeno autentickej podobe, ako ich poznali a spievali milovníci Transocia či Zpěvníka: doslova sú vkorenené v duchovnej pamäti – vonkoncom sa „necítia“ ako preklady – zachovávajú si vôňu pôvodiny:

*Ja biedny červ, ja biedny hriešnik
poznávam už biedu svoju;
Bože, Bože! Tys' mój spomocník,
nesuď biednu dušu moju,
ale sa zmiluj nado mnou
a nalož láskavo so mnou.*

Naisto, ako sám napísal, mnohé by bolo v jeho prekladoch treba ešte precizovať, brúsiť a vybrúsiť, no mnohé, ak by sa jeho úmysel bol býval vydaril, pretrvalo by ponad jeho pokus a bolo by mnohostrannejšie využité aj v novom slovenskom Evanjelickom spevníku z roku 1992. No predsa aj v ňom sú Leštinského texty prekladové i pôvodné. Medzi nimi i jeden z Leštinského prekladov najznámejších, preklad svetoznámej Gruberovej piesne, ktorý slovenskí evanjelici spievajú – Vianoce čo Vianoce. Aj keď upravená ďalším prekladateľom, no predsa naďalej práve Leštinského Tichá noc, svätá noc znie v oddanom speve v Svätvečer vo všetkých slovenských evanjelických kostoloch, aby oslávila narodenie Syna Božieho. Málokto si vtedy uvedomuje, že je – na svoj spôsob – i osobitou

pamiatkou na nedoceneného martinského slovenského evanjelického hymnológa. Aj preto Leštinského Tichú noc pripomenieme i na tomto mieste:

*Tichá noc, svätá noc
jala ľud v blahý klud;
dvoje len srdc bdie v Betleheme
s hviezdami u jasiel roztlúžene,
v nichž malé dieťaťko spí,
Malé dieťaťko spí.*

Okrem vlastných autorských piesní, ktoré publikoval v evanjelických časopisoch, Jozef Gašparík-Leštinský pozbieral a uverejnil i ďalšie svoje pôvodné texty, napísané na melódie chorálových spevov, pridal k nim príležitostné piesne a vydal ich v knižnej zbierke sedemdesiatich troch piesní *Môj spevníček*. Tieto piesňové texty vznikali pri rozličných príležitostiach – jubileách, svadbách a pohreboch a spieval ich oduševnene známy martinský Slovenský spevokol. Popri nich v Gašparíkovom spevníčku nájdeme i piesne adventné, vianočné, novoročné, pôstne, veľkonočné, svätodušné, trojičné, ako aj piesne napísané pre rozličné príležitosti slávnostnej a bezslávnostnej časti cirkevného roka. Kto tento spevníček, ktorý je významným dokumentom martinského evanjelického zborového spevu, otvorí, nájde v ňom napríklad Gašparíkove podmanivé texty, ktoré v martinskom evanjelickom chráme zazneli pri 100-ročnej pamiatke narodenia Karola Kuzmányho alebo 50. výročí kňazskej služby Jozefa Horvátha v martinskom evanjelickom zbere.

Pre potreby evanjelického duchovného života boli určené i Gašparíkove zveršované podania zo starozákonných prorockých kníh i z evanjelií, ako aj vydania žalmov, Svätých pašii, Malého katechizmu i zbierky piesní a modlitieb pre deti, respektíve dospelých.

Gašparík bol i známym bibliстом. Miloval Izaiáša: inšpiroval sa práve Izaiášovými: *Hľadajte v Hospodinovej knihe a čítajte!* Z jeho mohutnej prorockej knihy vybral, do slovenčiny preložil a zveršoval celkom šesťdesiatdym veršových celkov. Zaujímavo sa čítajú, a to z viacerých dôvodov: vznikli v prvých de-

saťročiach 20. storočia; slovenčinou pobádali aktivity, ktoré napokon priviedli slovenských evanjelikov k prekladu Biblie svätej do slovenčiny. Veršovou – piesňovou formou reflektovali vlastné žalmovo-piesňové pasáže v Izaiášovej starozákonnej prorockej knihe: kto Gašparíkove izaiášovské verše porovná s biblickým základom, zistí, že patria k svojráznym hľadaniam jazyka a obraznosti duchovnej poézie inšpirovanej Bibliou. Započúvajme sa do – v celom svete dobre známych – veršov Izaiášových v Gašparíkovom básnickom podaní:

*I stane sa v posledných dňoch,
že sa Božia hora
vzdvihne nad všetky hory
a bude dohora
vypínať sa, na vrchu hôr
skalopevne stojac,
i pohrnú sa k nej všetky
národy, hovoriac:*

*Podme, bratia, sestry, svorne,
sťa jedna rodina,
vystúpme na horu nášho
Boha Hospodina,
vojdime do Jeho Domu,
do Božej svätyni,
kde prebýva a kraľuje
Boh náš Trojjediný.*

*On sám bude súdiť všetky
národy pod nebom,
On sám bude trestať,
sýtiť Svojím chlebom;
ľudia skujú svoje meče
v motyky a srpy,
bo nad nimi bude bdieť Ten,
ktorý ich vykypí.*

Gašparíka prífahovali i ďalší starozákonní proroci, predovšetkým Jeremiáš. Aj z jeho textov zveršoval rad pasáží a priblížil z viacerých strán jeho biblické posolstvo. Ozrejmil tým jeho poslanie v duchovných dejinách starozákonného Izraela. U Gašparíka je Jeremiáš naďalej živým profétom, ktorý človečenstvu našich čias kladie na srdce neodkladný zápas s egoizmom. Aj dnes, po tisícročiach,

upozorňuje na jeho nebezpečenstvá, keď oprávnene volá, dôrazne upozorňuje, apeluje – otvorne 22. kapitolu, 13 verš, a to v aktuálnom Gašparíkovom podaní:

*Ústa Boha Hospodina toto vravia:
Beda tomu, kto s útiskom dom svoj stavia,
kto paláce svoje s krivdou si buduje
a blížneho svojho v službu podrobuje.*

Jozef Gašparík-Leštinský miloval i Novú zmluvu. Aj z nej – opäť inšpirovaný Izaiášovým *Hľadajte v Hospodinovej knihe a čítajte!* – napríklad vybral a zveršoval podľa Matúšovho evanjelia *Pánovu reč na Hore*. Skôr však, ako v tejto knižočke povestného gašparíkovského malého formátu zazvučí prvý verš Pánovej reči, zaznie Gašparíkova modlitba *Pane nás! Ty uravíš na Hore slová spásy, pre všetky národy, všetky časy. Ja – bedár – slov Tvojich nepreklaďám, ani ich zástupom nevykladám; len zdola – z kútika k Tebe hľadím a môjmu národu stále radím, aby ich počúval, hľadal, čítal a Teba na ich zmysel sa pýtal. Nuž len Ty ráč nám ich sám vykladať a zmysel ich do srdc našich vkladáť, aby nás prenikli, napravili a dnešný chorý svet – najmä nás – uzdravili!* A potom už nasledujú blahoslavenstvá, verše piatej, šiestej a siedmej kapitoly Evanjelia podľa Matúša, ktoré Gašparík rozpráva lahodnosťou výborného veršovníka svojich čias. V jeho podaní sa s určitosťou dali veľmi ľahko obsiahnuť blahoslavenstvá i ďalšie pasáže Pánovej reči na Hore a iste sa dali aj hravo naučiť: s Gašparíkom sa evanjeliá vďačne prijímali.

Starú i Novú zmluvu Gašparík výborne predstavil aj v ďalšej knižočke svojich biblických veršov *Pod horou Sinai*, v ktorej vyrozprával nielen osudy izraelského „vyvoleného ľudu Božieho“, ale i „posolstvo Božieho Syna“, verne kráčajúceho na púti Baránkovej za výkupením človečského hriechu.

Duchovný portrét Jozefa Gašparíka by nebol úplný bez jeho modlitieb: *Modlitba zomiera!* volá v úvodných veršoch svojich *Vzdychov modlitebných*, aby v nich signalizoval svojim najbližším i tým vzdialeným: *Modlitba vymiera. A tí, čo sa modlia, prosia len pre seba čím najviac pohodlia*. Akoby sme počúvali Rázu-

sovu legendu, známu *Návštevu: Kriste – ó, posväť zbraň, odpor nech porazí, a my sa vrátíme domov jak víťazi...* I svedomie našich nových čias oslovuje táto dávna, a predsa akoby v našom čase artikulovaná modlitba, ktorou Gašparík prenikavo dovidel na temné cesty človečenstva. Tým, ktorých miloval, adresoval výstrahu: *Ludstvo sa o prekot, nevediac kam, ženie a z tohto zhonu rodí sa sťaženie. Zboria sa paláce hriechnej ľudskej pýchy. Zem sa striasa, všade počuť desné vzdychy*. I ostatné Gašparíkove modlitby sú apelatívne, volajú, burcujú, bolestnou víziou chorého sveta prenikajú do našich čias i budúcich desaťročí. No rozdáva i pokoj. Modlitebný verš sa neraz rozsvieti i v Gašparíkových svetských veršoch: keď ich rozpráva „malý žiačik“ vo zveršovaných rečňovankách – keď v nich žiaria nevinné a čisté detské oči. Keď v nich odznieva múdry príbeh zveršovaný pod voňavou rozkvitajúcou vidieckou lipou. Keď zaznie volanie našich dávnych prostých otcov a materi: *Hľadajte v Hospodinovej knihe a čítajte!* – vtedy z hĺbín duchovných dejín Slovenska ozve sa Gašparíkov Izaiáš:

*Ó, jak krásni sú na horách
tí poslovia všetci,
ktorí kážu a zvestujú
ľudu Božie veci
a Stonu stále vravia:
Hospodin kraľuje,
Boh tvoj, ktorý večnú spásu
kajúcim daruje.*

Tento posol Starej a Novej zmluvy, vášnivý milovník Biblie a duchovných piesní, hymnológ a modlitebník, tlačiar a kníhkupec, budovateľ Turčianskeho Svätého Martina a oslobodeného Slovenska, Jozef Gašparík-Leštinský, zomrel 4. júna 1931 v milovanom martinskom chráme Božom. Nad všetku pochybnosť prispel k uplatneniu slovenčiny v bohoslužobnom jazyku slovenských evanjelikov. Podieľal sa na procesoch, ktoré viedli k poslovenčeniu evanjelickej piesne a k uplatneniu slovenčiny v evanjelických prekladoch Biblie svätej.

MILOŠ KOVAČKA

Misericordia Domini

Vladimír Roy

Pred Pánom anjel Satan postavil sa,
i stíchli spevy serafínske v chvíli,
tu v svätom speve archanjeli skrikli:
zapierač dobra, hneď pred trónom schýľ sa!

On stál len ďalej s úsmevom na tvári
tak sladkým, sťa by on bol anjel spásy,
i riekol: zemou vládnú divné časy!
Ja blúdiac svetom, pomiatol som ľudí,
v nich zver sa zase krvilačný budi,
sú hluchí proti Tvojim slovám vari,
sťa párie sa plúžia, lžou sa sýtia,
neceniac hrivny – dary živobytia.
To moje dielo, dielo na vzdor Tebe,
ja popieral som voždy lásky nebe,
oh, dobre vie, čo robí knieža sveta,
kým človek vzduchom sťa by orol lieta.

Tu Spasiteľ sa sklonil milostive
a na zem biednu s útrpnosťou zhliaďnul,
i razom Satan v bezdnú hĺbku padol
a nebe znova zaplesalo v dive
o mieri, spáse, radosti a sláve
a eónami zvučal hlahol: ave!

I. N. R. I.

Vladimír Roy

Tie Tvoje bolestne rozpäté ramená
a hlava hroznými mukami znavená,
bok krvou zbrodený a vodou zmývaný
sú mojou útechou, Pane križovaný.
Tvoj jasný obličaj glóriou vznešený,
zjav božský zo zeme k nebesiam nesený,
rek pravý, predivný, udatný, nadľudský,
stoj pri mne, keď hrešiť mal by som po ľudsky.

Básnik a prekladateľ Vladimír Roy

*1885 – †1936, vrnk Jozefa Miloslava Hurbana. Pôsobil ako evanjelický farár v Krajnom,
na Bukovci a v Púchove. Od roku 1934 žil v Martine.

Zomrel pred sedemdesiatimi piatimi rokmi, pochovaný je na martinskom Národnom cintoríne.
Češ jeho pamiatke!

ZOMREL MGR. DUŠAN ALBINI, EV. A. V. FARÁR V. V.

Ako kaplán pôsobil v Necpaloch a v Martine, ako farár v Háji.

Dušan Albini sa narodil 12. 4. 1923 v Prahe ako prvorođený syn Oľgy, rod. Janoškovej, a Ing. Fedora Albinho. Otca stratil ako trojročný. Matka vychovávala s podporou rodičov dve malé deti. Jeho vývoj ovplyvnil najmä starý otec, zakladateľ Transoscia, biskup Jur Janoška. Stará matka Dušana Albinho, Oľga Janošková, rodená Daxnerová, bola dcérou Štefana Marka Daxnera, autora martinského Memoranda národa slovenského z roku 1861.

Po skončení gymnázia v Liptovskom Mikuláši študoval na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Počas štúdia ho zastihla 2. svetová vojna. Svoj odpor k nej vyjadril účasťou v Slovenskom národnom povstaní, za čo bol tri mesiace väznený v Ilave.

Po skončení vysokoškolského štúdia v r. 1946 nastúpil ako seniorálny kaplán v Necpaloch v Turci. Počas kaplánskej služby bol vyslaný na jednoročné štúdium do Uppsaly vo Švédsku. Po návrate domov sa v septembri 1950 oženil s Vierou, rod. Lichnerovou. Z tohto manželstva sa narodili tri deti: Fedor, Milota a Viera, z ktorých prvé dve predčasne zomreli.

Pôsobil na viacerých miestach: v Turci ako kaplán v Necpaloch a v Martine, ako farár v Michalovciach – kde stratil štátny súhlas, v Liptovskom Mikuláši – kde stratil štátny súhlas, v Chminianskych Jakubovanoch, v turčianskom Háji – kde tiež stratil štátny súhlas a naposledy v Diakovciach, kde pôsobil 28 rokov. Aj keď do tohto cirkevného zboru bol preložený za trest počas normalizácie v r. 1971, prežil tu najkrajšie pracovné roky. Okrem kňazskej činnosti pôsobil po roku 1989 ako podpredseda Združenia evanjelických duchovných, v roku 1991 bol zvolený za riaditeľa vydavateľstva Transoscus, a. s., bol spoluzakladateľom časopisu Tvorba, prispieval do cirkevných časopisov, venoval sa prekladateľskej činnosti zo švédčiny. Pôsobil aj ako konsenior Dunajsko-nitrianskeho seniorátu. Aktívne pracoval vo vzťahoch: Československý Červený kríž, Matica slovenská a Zväz protifašistických bojovníkov.

Po skončení kňazskej činnosti v r. 1999 sa s manželkou presťahoval do Šale, kde aj naďalej udržiaval pekné vzťahy s cirkevníkmi z Diakoviec, Tešedíkova a zo Šale.

Jeho srdce dotklo 11. marca 2011 vo veku nedožitých 88 rokov života. Želal si, aby jeho posledná rozlúčka bola na mieste medzi cirkevníkmi v Diakovciach, kde sa cítil dobre.

IVAN ELKO

senior Dunajsko-nitrianskeho seniorátu

www.ecav.sk

MARTIN RÁZUS

Bože, Tys' videl cirkev schnúť,
no nedals' pravde zahynúť.
Hoc' oheň páliť, tiekla krv.
A Tys' i dnes tak, jak i prv.
Prosíme v tomto čase bied,
Jak otcov našich nás tiež veď.
Daj vodcov, čo nás povedú
s úsmevom smelo kupredu.
A viera divy vykoná.
Len žehnaj hradbám Siona.

Z obľúbených veršov Dušana Albinho

VÝROČNÁ SPRÁVA CZ ECAV V MARTINE ZA ROK 2010

Uplynulý kalendárny rok 2010 bol pre náš cirkevný zbor vďaka Pánu Bohu požehnaný a povzbudivý najmä v týchto oblastiach:

1. Účasť na službách Božích mala mierne vzostupnú tendenciu (spolu 340 účastníkov na ranných a hlavných službách Božích bez filií, s filiami 370).

2. Mladšia mládež – piatkové stretnutia rastú kvalitou aj počtom (40).

3. Dobročinnosť – venovali sme na rôzne charitatívne projekty takmer 4 000 eur a usporiadali zbierky pre núdzných a chudobných.

4. Priaznivá hospodárska bilancia – naše príjmy z milodarov, ofier a cirkevného príspevku boli vyššie ako minulý rok.

Za negatíva alebo problémové skutočnosti možno považovať:

1. Vnútoraná misia – malá iniciatíva pri oslovovaní a získavaní nových členov zboru cez osobné kontakty a iba jedna klasická evanjelizácia.

2. Vplyv neevanjelického učenia mimo nášho zboru – v dôsledku toho sa asi 10 naši bratia a sestry rozhodli pre druhý krst a väčšina z nich sa prestala zúčastňovať na našom zborovom živote.

Napriek týmto dvom nepriaznivým okolnostiam možno povedať, že aj minulý rok bol pre náš zbor požehnaný, plný rozmanitých podujatí, stretnutí, návštev, táborov a mnohorakej iniciatívy na Božiu chválu a povzbudenie mnohých vo viere.

Služby Božie

Ako už bolo spomenuté, zaznamenali sme nárast účastníkov na SB v Martine (ranné 76, hlavné 260). Neregistrovali sme obdobia alebo nedele (okrem výnimiek pri mimoriadne nepriaznivom počasí), kedy by v našom chráme bolo viditeľne menej ľudí. Napriek tomu máme veľké rezervy v stabilnejšej účasti, lebo popri pravidelných účastníkoch služieb Božích je dosť veľká fluktuácia, takže takmer každú nedeľu máme v našom spoločenstve určitú rozmanitosť – najmä na hlavných SB. To je výzva k intenzívnejšej vnútornej misii.

Na filiách ostala účasťou takmer nezmenená – Dražkovce 14, Diaková 12, Bystrička 16 a Sever 25, problém je získavanie nových členov a pokiaľ nám tí najvernejší kvôli zdravotným problémom prestanú chodiť alebo zomrú (najviac to vidieť v Diakovej), ich miesta ostávajú prázdne.

Pre povzbudenie bohoslužobného života na filiách vidíme ako optimálne riešenie prijatie kaplána, ktorý by im venoval sústredenú starostlivosť. Na druhej strane ide o obce, z ktorých nie je problém dopraviť sa do Martina, čo mnohí aj využívajú, a preto nechodia na SB na filiách.

Krsty

Pokrstených bolo 26 chlapcov, 35 dievčat, z toho 6 dospelých, spolu 61 (-11).

Pohreby

Pochovaných bolo 23 mužov a 38 žien, spolu 61 (-8).

Menší počet krstov a pohrebov je zrejme daný tým, že v súčasnosti je stále menej tých, ktorí ešte na základe formálnej príslušnosti k našej cirkvi žiadajú o krst alebo pohreb. Naopak, čoraz menej je tých, ktorí nie sú pre nás anonymní a zúčastňujú sa viac či menej na zborovom živote.

Konfirmácia

Konfirmovaných bolo 12 chlapcov a 15 dievčat, z toho 4 dospelí (+5).

Klesajúci trend počtu konfirmandov sa začal obracať. V prvom ročníku najmä vďaka EZŠ máme 25 konfirmandov, z čoho vidíme ďalší praktický úžitok existencie tejto školy pre náš zbor. Treba vyzdvihnúť aj to, že vďaka kresťanskému charakteru školy sú aj títo žiaci, čo sa týka biblických vedomostí a duchovného života, na viditeľne lepšej úrovni ako žiaci z iných škôl. Predsa však nerobíme na konfirmačnej príprave rozdiely, lebo je tam vítaný každý jeden a snahou je čo najlepšie ich vzdelávať a viesť k duchovnej zrelosti. Potešiteľné je aj to, že bez ohľadu na počet konfirmovaných nám pekný počet (asi tretina) ostáva na stretnutiach mladšej mládeže.

Večera Pánova

Počet účastníkov VP sa drží na stabilnej úrovni – 3 198 (+8). Je to aj vďaka tzv. veľkej Večeri Pánovej, ktorá sa koná v rámci SB a prisluhovanie sa deje pred oltárom. Na túto formu si už naši členovia zvykli a prijímajú ju radi a bez vážnejších výhrad. VP býva po každých hlavných SB a občas aj po ranných. Stala sa aj v tejto podobe obľúbenou príležitosťou i možnosťou pre osobnejšie stretnutia a pastorálne podnety. VP prisluhujeme aj v nemocnici a v domácnostiach.

Sobáše

Zosobášili sme 21 párov (+2), z toho čisto evanjelických 8. Zaznamenávame stále viac prípadov, keď jeden zo snúbencov pochádza zo zahraničia.

Detská besiedka

Túto službu vedie v našom zbere sestra Ľubka Poľašková. Aj keď počet detí zostal na rovnakej úrovni ako minulý rok (20–25 v troch skupinách), jej prioritou je zapojiť čo najviac spolupracovníkov do tejto činnosti a venovať im potrebnú starostlivosť, aby postupne oni získavali a viedli nové deti k Bohu. Takto je vytvorený tím 5 učiteľov a 12 spolupracovníkov, ktorí sa pri starostlivosti o detskú besiedku striedajú a pomáhajú aj pri iných podujatiach (Katarína Frolová, Janka Farbáková, Alenka Hulejová, Nika Matušková, Alenka Šajdáková, Barborka Kozáková, Miška Bieliková, Marek Korňan, Barborka Dudová, Janka Blahová, Erika Horváthová, Petra Bradiaková, Samuel Kostka, Patrik Majerčík, Adrián Antoš, Veronika Illová, Gabika Kubíková). Pravidelne sa stretával aj spevokol pre najmenších Anjeliček, ktorý je obľúbený nielen pre piesne a zaujímavý program, ale aj ako príležitosť stretnutia pre rodičov. S hudbou nám vypomáhala sestra Natália Cupanová; po nej túto službu prevzala sestra Svetlana Brndiarová. Popri bežnej nedeľnej besiedke boli pre deti prichystané rozmanité podujatia – 3 tábory dennou formou: jarný a dva letné – Letná biblická škola a denný letný tábor, ktoré sa stretli s veľkým záujmom. Okrem toho to bol Biblický karneval pre celé rodiny, tvorivé dielne, premietanie filmov, pečenie medovníčkov, zhotovovanie adventných vencov. Deti prichádzali v jednu nedeľu v mesiaci na úvod SB a v rámci týchto nedeľ, ako aj sviatkov prijali požehnanie a poslúžili drobným programom.

V budúcnosti sa plánuje viac sa zamerať na získavanie nových detí najmä formou oslovovania mladých rodín a intenzívnejšou spoluprácou s BŠ.

Vyučovanie náboženstva

Priebieha na 6 základných školách a 5 stredných školách. Spolu sa na náboženskej príprave zúčastňuje 357 detí, z toho na EZŠ 210. Vyučovanie zabezpečujú naši lektori – Ľubica Poľašková, Ruženka Jurisová, Roman Valanec, brat farár Milan Kubík, a na EZŠ Renáta Jarošová, Milada Sopoligová a Ľuboš Frolo. Aj tu vidno výrazný prínos EZŠ, keď sa klesajúci trend v počte detí podarilo obrátiť.

Mladšia mládež

Ako som už v úvode spomenul, v uplynulom roku patrila k najradostnejším kapitolám našej zborovej práce nielen kvôli rastúcemu počtu členov (37; +12), ale aj kvôli viditeľnému rastu duchovnému a v zodpovednosti za spoločnosť. Dve sestry z mládeže boli konfirmované a ďalšie 3 sa na konfirmáciu pripravujú. Vo vedení mládeže vystriedal sestru Ivetu Bodnárovú brat Martin Uhrin. V rámci mládeže fungujú 3 skupinky biblického štúdia v týždni a formuje sa nový spevokol. Chceme sa podobne ako na detskej besiedke viac zameriavať na výchovu vedúcich. V súčasnosti sa o mládež spolu s Martinom Uhrinom starajú ešte Iľa Bodnárová, Lucka Hlobejová, Martin Šajdák, Alenka Šajdáková, ktorá spolu s Katarínou, Jánom a Milošom Hroboňovcami tvoria kapelu sprevádzajúcu piesne na stretnutiach mládeže a občas aj na SB v kostole.

O letný tábor na Malinom Brde bol väčší záujem, než sme si kapacitne mohli dovoliť. Zúčastnilo sa na ňom 45 mládežníkov. Výhodou je, že mladí majú medzi sebou dobré vzťahy a radi pozývajú aj svojich kamarátov. Oblíbeným podujatím sa stala aj Turčianska mládež, kde prichádzajú mladí z okolitých zborov (celkovo v počte 90 – 110) a zapájajú sa aj rôzne hudobné skupiny, kazatelia a účinkujúci. Organizáciu zabezpečuje Martin Uhrin s prípravným tímom z rôznych mládeží.

Pre mládež boli zorganizované aj koncerty skupín Timothy, Out of control a Dweeb. Mladí mali možnosť zúčastniť sa aj dorastového a tiež mládežníckeho anglického konverzačného tábora na Malinom Brde, anglických konverzačných kurzov a ako pomocníci Letnej biblickej školy, podujatí organizovaných BŠ a tiež Semfestu v Zarieči a Campfestu v Kráľovej Lehote.

Do budúcnosti plánujeme viac sa zamerať na výchovu vedúcich a tiež pripravíť aspoň jednu vikendovku s konfirmandmi a spoločný Silvester.

Staršia mládež a skupinky biblického štúdia

Stretáva sa v sobotu so stabilnou účasťou okolo 18 (+1). Je to spoločnosť už duchovne zrelých mládežníkov, z ktorých mnohí vypomáhajú aj pri iných zborových aktivitách. Aktívnou súčasťou tejto vekovej skupiny je i skupinka biblického štúdia, ktorá zahŕňa aj mladé manželské páry (10) . Stretáva sa na fare v klube a okrem nej sa stretáva po domácnostiach ešte jedna takáto skupinka (7) a skupinka biblického štúdia dospelých (5).

Biblická hodina

Drží si dlhodobejšie stabilnú účasť (20; -1). Popri štúdiu Biblie je dôležitá i stránka spoločnosti bratov a sestier prevažne strednej a staršej generácie. Dôležitou súčasťou sú aj spoločné modlitby v rámci týchto stretnutí. S výkladmi sa striedajú bratia farári a hudbou slúži Mária Hroboňová.

Spoločenstvo ručných prác

Vedie ho sestra Vierka Marečková. V súčasnosti sa schádza 18 sestier (-2). Popri hodnotných ručných prácach sú tieto stretnutia venované Božiemu slovu, piesňam, modlitbám. Súčasťou tohto pekného spoločenstva sú aj oslavy jubileí a vzájomné povzbudenie a podpora.

Modlitebné stretnutia

Už tradične sme vstúpili do nového roku modlitbami v rámci Aliančného modlitebného týždňa. Začali sme stretnutím s bratmi a sestrami z rímskokatolíckej cirkvi v BŠ a pokračovali celý týždeň každodennými modlitebnými stretnutiami. Podobne ako minulý rok sme mali 40-dňové pôstne modlitebné stretnutia. Výkladmi poslúžili viacerí bratia a sestry. Hoci nemáme špecifickú modlitebnú skupinu, všetky stretnutia skupín zahŕňajú aj spoločné modlitby.

Spevokol, hudba a kultúrne podujatia

Máme radosť, že v roku 2010 bol spevokol vo svojej doteraz možno najlepšej forme a bolo by dobre nahrat aj CD. Vedie ho Mária Hroboňová a má 38 členov. Poslúžil pri viacerých obvyklých bohoslužobných príležitostiach aj počas sviatkov a slávností. Vystúpil pri 400. výročí Žilinskej synody a na Kirchentagu v Gothe. Už tradične spieval na stretnutí spevokolov Turca a jeho vianočný koncert sa opäť stretol s veľkým záujmom.

Mestský spevokol Cantica vystupoval v našom kostole dvakrát, navštívili nás aj spevokoly z Dudiniec – Ďatelinky a Hýb – Zvonček.

Pri príležitosti Žilinskej synody spolupracovali naši členovia na divadelnom predstavení Synoda. Mali sme tiež príležitosť si vypočuť pásmo poézie a piesní „Samorínske verše“.

Na veľmi dobrej úrovni je v našom chráme aj organová hudba, ktorou slúži Mária Hroboňová a príležitostne Ján Žingor a Štefan Husár. Ján Žingor kantoruje pravidelne aj na SB na Bystričke a pri pohrebných počestnostiach. Audio a videotechniku, spolu s ozvučovaním bohoslužobných príležitostí zabezpečujú M. Šajdák a J. Borcovan. Zadvážili sme tiež tlmočnicke zariadenie, preklad SB do angličtiny zabezpečujú pedagógovia z BŠ.

Diakonia

Zabezpečuje opatrovateľskú a službu pre starých a chorých. Vedie ju Lenka Taškárová. Vykonáva ju 7 opatrovateliek, ktoré sa starajú o 11 klientov. Táto služba je plne hradená z rozpočtu mesta Martin a je vedením mesta aj priaznivo vnímaná. Pre náš cirkevný zbor je dôležité, že máme možnosť zabezpečiť túto starostlivosť pre ľudí v núdzi a to je tiež veľmi potrebná súčasť našej služby. Významné je pre nás aj prepojenie na DDP v Sučanoch, lebo tak máme možnosť v akútnych prípadoch zabezpečiť stálu opateru. L. Taškárová slúži tiež pobožnosťami v nemocničnej kaplnke každý druhý týždeň.

Sprevádzanie pozostalých

Službu pre pomoc pozostalým v ich zármutku zabezpečuje Natália Kacianová a Katarína Plžová. Stretávajú sa 6 x v predvianočnom období. Účastníci (8) túto službu veľmi oceňujú. Je tiež misijnou príležitosťou pre naše zborové spoločenstvo.

Ostatné pravidelné stretnutia a aktivity

Futbal YMCA vedie Igor Píž, futbal dorastencov Milan Bruncko, kalanetiku Anna Borcovanová, Country tance viedla M. Hamilton.

Zahraničná misia

V spolupráci s BŠ sme pripravili misijný program pre deti z CZ ECAV v Novogradovke. Tím 9 mladých zo zboru a BŠ poslúžil asi 60 deťom. Bola to dôležitá skúsenosť nielen pre tamajších domácich, ale aj pre našich a celý zbor. Tejto udalosti bol potom venovaný misijný večer v BŠ, kde sme boli podrobne oboznámení s touto misiou. K misijným príležitosťami treba pripočítať Letnú biblickú školu s americkými priateľmi a dva slovensko-americké tábory pre mladých, ktoré organizačne a programovo zabezpečovala BŠ.

Iné mimoriadne podujatia a udalosti:

- zbierky na postihnutých povodňami, na Haiti a pre rodinu br. Radima Cingefa,
- evanjelizácia – Boží dotyk,
- pôstne ekumenické stretnutie v rím.-kat. kostole,
- stretnutie spevokolov Turca,
- seniorátny konvent,
- vydanie knihy Jozef Bučko pri príležitosti 65. výročia jeho martýrskej smrti a slávnostné spomienkové SB pri tejto príležitosti s popoludňajším uvedením tejto knihy,
- aktívna účasť na oslavách výročia Žilinskej synody a návšteva švédskej biskupky T. Bylund a biskupa ZD Milana Krivdu v našom zbere,
- služby Božie na Memorandovom námestí,
- návšteva 12 bratov a sestier z Holandska.

Kancelária, presbyterstvo, administratíva, web, časopis, archív, kuchyňa

Kanceláriu vedie Katka Pížová. Dokončili sme registratúrny plán a poriadok, ktorý bol schválený štátnym archívom v Bytči a dali sme vypracovať a zakúpili projekt na ochranu osobných údajov. Účtovníctvo vedie Viera Masničáková, evidenciu, web stránku a pomocnú administratívu Mária Hroboňová. Web stránka sa stala dôležitou súčasťou propagácie nášho zborového života. Priemerná denná návštevnosť je okolo 160 účastníkov. Presbyterstvo sa stretlo 5 x. Časopis Martinický evanjelik vyšiel v troch dvojčísloch, teší sa značnej obľúbenosti a je aj jedinečnou kronikou nášho zboru. Redakciu vedie Miloš Kovačka so svojim tímom. Archív je v odbornej starostlivosti Vierky Sedlákovej, ktorá sa stará aj o technické zázemie archívu s pomocou F. Záborského. Zabezpečuje tiež rekonštrukciu vzácných historických dokumentov.

V kuchyni, vždy keď je potrebné, svoju obetavú službu vykonávajú Etká Pavlíková, Elenka Babušiaková, Irenka Djubeková, Dáška Kubíková aj s pomocníkmi.

Kancelária je aj najčastejším miestom pastorácie farárov, keď prichádzajú ľudia nielen kvôli vybavovaniu úradných vecí, ale aj s mnohými osobnými trápeniami. Aj z toho dôvodu zboroví farári vykonávajú iba menší počet pastorálnych návštev v domácnostiach (21).

Investície a opravy

Bola opravená korunná rímsa na kostole, pretekajúce riny a časti strechy na kostole. V nadväznosti na projekt dostavby Centra kresťanského vzdelávania sme rozpracovali projekt rekonštrukcie Memorandového námestia a prilahlých častí.

Spolupráca s EZŠ a Biblickou školou

Bola mnohostranná a navzájom prospešná. Nie je samozrejmé, že v rozmanitosti povolani a služby dokážeme ako spolupracovníci korektne vychádzať a zasadzovať sa za spoločnú vec. Aj týmto je prostredie na Memorandovom námestí jedinečné a dobré ovocie prináša v podobe kvalitného vzdelávania a bohoslužobného života. Sme radi, že aj niektorí študenti programov BŠ sa zúčastňujú na zborovom živote a aj sa aktívne zapájajú do služby.

HOSPODÁRSKA ČASŤ

Vo všetkých rozhodujúcich príjmových položkách sme mali vyšší príjem ako minulý rok. Zvlášť potešiteľný je nárast príjmov z ofier (+1 800 eur), čo svedčí o solidarite aj postoji účastníkov SB k bohoslužobnému daniu. Pozitívne je aj to, že sme sa viac sústreďili na misijné (Ukrajina, tábory), charitatívne (povodne, Haiti, sociálne odkázaní) a personálne projekty (Ľ. Poľašková, M. Uhrin) než na investície hmotného charakteru. S podobným zámerom bol pripravovaný aj rozpočet 2011.

Ostané informácie sú na strane 56-57.

PLNENIE UZNESENÍ Z MINULOROČNÉHO KONVENTU

Bohoslužobná časť

- Adresnejšie budovať zborové spoločenstvo reagovaním na konkrétne požiadavky a potreby našich ľudí – zrealizovali sme pomocou tzv. komunikačných kartičiek, na ktoré bola slabá odozva – splnené.
- Pripraviť viaceré evanjelizačné a misijné aktivity a podujatia – v časti evanjelizácia splnené čiastočne, v časti misia splnené (Ukrajina a tábory).
- Rozvíjať liturgický rámec SB väčším zapojením laikov – nesplnené, trvá.
- Pracovať na vhodnej stratégii pre rozvoj našich filií – plnené priebežne.

Hospodárska časť

- Oprava korunnej rímsy na kostole – splnené.
- Rekonštrukcia soc. zariadení na prízemí fary – nesplnené, trvá.
- Úprava dvora v súčinnosti s projektmi EZŠ a BŠ – plnené priebežne.

NÁVRHY NA UZNESENIA NA ROK 2011

Bohoslužobné

- Pokračovať v plnení nezrealizovaných uznesení.
- Posilniť vnútornú evanjelizáciu – pripravovať a uvádzať do života bunkový systém stretávania, čiastočne už existuje v niekoľkých skupinkách biblického štúdia. Je potrebné pripraviť materiály pre toto štúdium a vychovávať vedúcich týchto skupiniek.
- Obnoviť stretnutia rodinného spoločenstva.
- Zaplniť kaplánske miesto – je potrebný kaplán s určením pre filie a nemocnicu.
- Pripraviť aspoň dve stretnutia s pracovníkmi zborovej diakonie.

- Uskutočniť viac tematizovaných nedelí (deti, mládež, diakonia, misia...).
- Uskutočniť misijnú cestu na Ukrajinu.
- pripraviť v súčinnosti s mestom Martin, MS a BŠ oslavy 150. výročia Memoranda národa slovenského.

Hospodárske

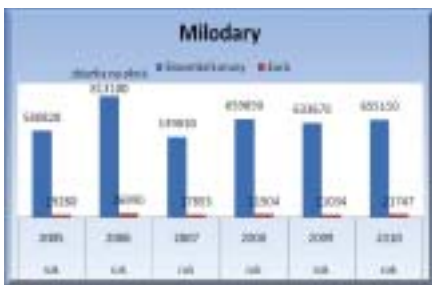
- Renovovať sociálne zariadenie na fare.
- Zveladiť zborovú kuchyňu.
- Postupne vypracovať a realizovať projekt obnovy Memorandového námestia.

ZÁVER

Túto správu podávame predovšetkým s vďačnosťou Pánu Bohu za Jeho milostivé vedenie a žehnanie v uplynulom roku a s prosbou o odpustenie toho, čo nebolo dobré a správne a do Jeho rúk vkladáme náš cirkevný zbor aj naďalej.

Sme vďační aj všetkým spolupracovníkom – bratovi farárovi Kubíkovi, funkcionárom zboru a presbyterom, pracovníkom v administratíve, s deťmi, mládežou, v diakonii, vedúcim skupiniek, učiteľom náboženstva, kostolníkom, kuchárkam, všetkým dobrovoľným spolupracovníkom pri pravidelných i mimoriadnych stretnutiach. Prajeme si, aby aj naďalej bolo toto dielo služby v našom zbere Pánu Bohu na chválu a mnohým na spasenie.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA 2010

Príjmy diakonie v roku 2010

milodary	1 673
výnosy	35 743
Spolu	37 416 eur

Výdavky diakonie v roku 2010

mzdy	30 400
finančné	125
poistné	338
iné	2 380
Spolu	33 243 eur

Príjmy CZ

Z majetku (urbár)	8 168
Dary a príspevky:	76 278,65
z toho milodary	21 747
ofery	19 890,61
cirk. príspevok	10 454,50
ostatné	24 186,54
Príjmy celkom	84 446,65 eur

Výdavky CZ

Služby	27 165
z toho opravy	9 000

reprezentačné	1 027
telefóny	1 180
poistky	946
ostatné	5 012
mzdy	26 220
réžia	33 328
sociálne	2 100
ostatné výdavky	6 789
pre vyššiu COJ	1 826
ostatné	4 988
Spolu	95 602 eur

SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV MARTIN

K 1. 1. 2010 bol **stav finančných prostriedkov** na účtoch a v pokladni spolu **39 010 eur**. Na rok 2010 hospodárska komisia naplánovala a následne presbyterstvo a konvent schválili finančné prostriedky tak, aby boli zabezpečené mzdové, režijné a programové náklady.

Prehľad naplánovaných finančných prostriedkov a porovnanie so skutočnosťou vykazovanou účtovníctvom zboru:

	Plán r. 2010	Skutočnosť r. 2010	Z toho CZ	Diakonia
Príjmy	116 355 eur	121 864 eur	84 447 eur	37 417 eur
Výdavky	133 025 eur	<u>128 846 eur</u>	95 603 eur	33 243 eur
Výsledok hospodárenia:		- 6 982 eur		

Stav k 31. 12. 2010:

hotovosť v pokladni	1 784 eur
bežný účet	29 473 eur
devízový účet	5 730 eur
Spolu:	36 987 eur

Na základe uvedených skutočností hospodárska komisia konštatuje, že nakladanie s finančnými prostriedkami zboru bolo účelné.

ROZPOČET NA ROK 2011**Príjmy:**

príjmy z majetku (urbár)	4 350
príjmy z darov a príspevkov	98 750
z toho: milodary	21 700
ofery	18 000
cirkevný príspevok	10 400
z iných COJ	2 000
ostatné	46 650
Príjmy celkom	103 100 eur

Výdavky:

služby	19 855
z toho: opravy	8 400
cestovné	1 260

reprezentácia	650
telefóny	1 500
poistky	1 585
ostatné (deti, mládež, spevokol)	6 460
mzdy	44 070
prevádzková réžia	42 700
sociálny fond	2 400
ostatné výdavky spolu	6 000
z toho: pre vyššiu COJ	2 300
ostatné (misia)	3 700
Výdavky celkom	115 025 eur
schodok	11 925
úhrada schodku	
z finančného majetku	11 925

Správa o rekonštrukcii korunnej rímsy ev. kostola v Martine

Termín zhotovenia: jún – august 2010

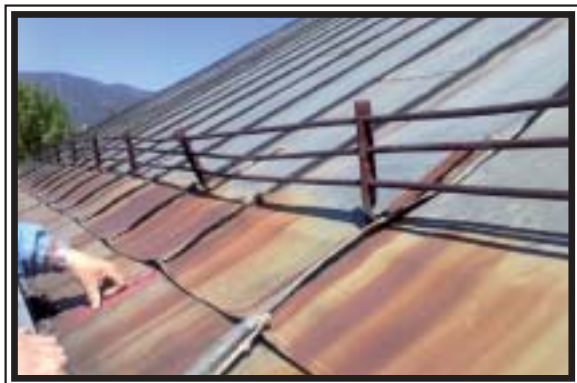
Zhotoviteľ: firma KDK, Milan Král

Predpokladané náklady: 9 692,46 eur (291 995,04 Sk)

Konečné náklady: 8 800 eur (265 108,8)

Vykonané práce:

- ošetrovanie rín na streche kostola (utesnenie spojov, vypádovanie závesných hákov, náter hákov proti korózii...),
- oprava odtrhnutých zachytávačov snehu,
- kompletná výmena odkvapových rúr (plech s vonkajšou a vnútornou povrchovou úpravou),
- rekonštrukcia korunnej rímsy (kompletné odstránenie zvetranej rímsy v dĺžke 75 m a následná inštalácia novej vápenno-cementovej omietky uchytenej za pomoci armatúry a stierkovacej sieťky, náter...),
- úprava poškodenej a znehodnotenej omietky stien kostola (odstránenie poškodenej omietky, impregnačný náter, nová omietka, náter vo farbe pôvodnej omietky...),
- oprava poškodenej dlažby chodníka na západnej strane kostola (výmena obrubníkov, doplnenie dlažby, náter farbou),
- montáž parkovacieho stĺpika,
- oprava stropnej stierky nad schodmi na chór kostola.

UDALOSTI ZO ŽIVOTA NÁŠHO CIRKEVNÉHO ZBORU OD JANUÁRA DO APRÍLA 2011

- ❑ Vo štvrtok 6. januára na Zjavenie Krista Pána mudrcom sme usporiadali spolu s Maticou slovenskou v našom kostole novoročný koncert. Vystúpili na ňom vzácní umelci: Dalibor Karvay – husle, Ján Babjak – spev a Daniel Buranovský – klavír. Koncert bol neopakovateľným umeleckým zážitkom, kostol bol zaplnený do posledného miesta.
- ❑ 23. januára sa uskutočnilo v rímskokatolíckom kostole ekumenické modlitebné stretnutie, na ktorom sa zúčastnilo niekoľko bratov a sestier z nášho cirkevného zboru.
- ❑ Dňa 14. 2. 2011 sme zorganizovali školenie pre pracovníkov s deťmi v Turčianskom senioráte. Zaujímavého školenia sa zúčastnilo 18 pracovníkov.
- ❑ 17. februára navštívil náš farský úrad biskup VD Slavomír Sabol a riaditeľ BÚVD Dušan Cina.
- ❑ Počas jarných prázdnin 16. – 18. februára sme zorganizovali detský tábor v Mošovciach v penzióne Drienok. Viedla ho pracovníčka pre deti Lubka Poľašková so siedmimi vedúcimi, zúčastnilo sa 25 detí.
- ❑ 27. februára sme mali po hlavných službách Božích výročný zborový konvent, na ktorom odznali všetky výročné správy a boli konventom prijaté.
- ❑ 6. marca sa v Biblickej škole opäť uskutočnili rodinné služby Božie. Hlavná téma bola „...vy ste soľou zeme“.
- ❑ Vo štvrtok 10. marca na biblickej hodine sa s nami podelil o skúsenosti zo svojej pracovno-misijnej cesty riaditeľ Biblickej školy Michal Valčo na tému „Kresťania v Singapure“.
- ❑ V nedeľu 27. marca sa uskutočnila v našom kostole repríza umeleckého programu Žilinská synoda. Prezentovaný bol výber historických dokumentov a duchovných piesní na pamiatku vzniku Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pod ochranou uhorského palatína Juraja Thurzu. Účinkovali herci Slovenského komorného divadla v Martine, divadelní ochotníci, členovia KRUHU 3P (priatelia poézie a prózy) a speváci Evanjelickeho spevokolu v Martine. Scenár a réžia: Nora Baráthová, Ivan Giač a Viliam Hriadel.
- ❑ V nedeľu 3. apríla navštívil náš spevokol dospelých cirkevný zbor v Dudinciach, kde poslúžil na službách Božích svojimi piesňami.
- ❑ 3. apríla bola v Biblickej škole otvorená putovná výstava pri 50. výročí postavenia Berlínskeho múru. Takýmto spôsobom sme si uctili pamiatku obetí komunistickej totality a prejavili vďačnosť za prinavratenú slobodu. Výstava trvala jeden týždeň.
- ❑ Dňa 2. 4. 2011 sa v zborovom dome konalo školenie SKETCHBOARD (kreatívna forma vyučovania príbehu malovaním na tabuľu) pre pracovníkov s deťmi v Turčianskom senioráte. Zúčastnilo sa celkovo 26 mladých ľudí. Vyučoval Ulrich Hofius z Nemecka s prekladom Janky Kovalčíkovej. Školenie sme uskutočnili v spolupráci s Turčianskym seniorátom.
- ❑ V sobotu 9. apríla sme mali brigádu v okolí našich budov. Urobili sme nový plot vo farskej záhrade a vybúrali staré toalety v budove fary. Asi 20 ochotných brigádnikov si po práci pochutilo na dobrom guláši.

PROGRAM SLUŽIEB BOŽÍCH EVANJELICKÉHO A. V. CIRKEVNÉHO ZBORU V MARTINE CEZ VEĽKONOČNÉ SVIATKY

Zelený štvrtok

18.00 – Večerné služby Božie s Večerou Pánovou

Veľký piatok

10.00 – Služby Božie s čítaním pašii, po SB Večera Pánova

17.00 – Večerné služby Božie (bez pašii) s Večerou Pánovou

Veľkonočná nedeľa

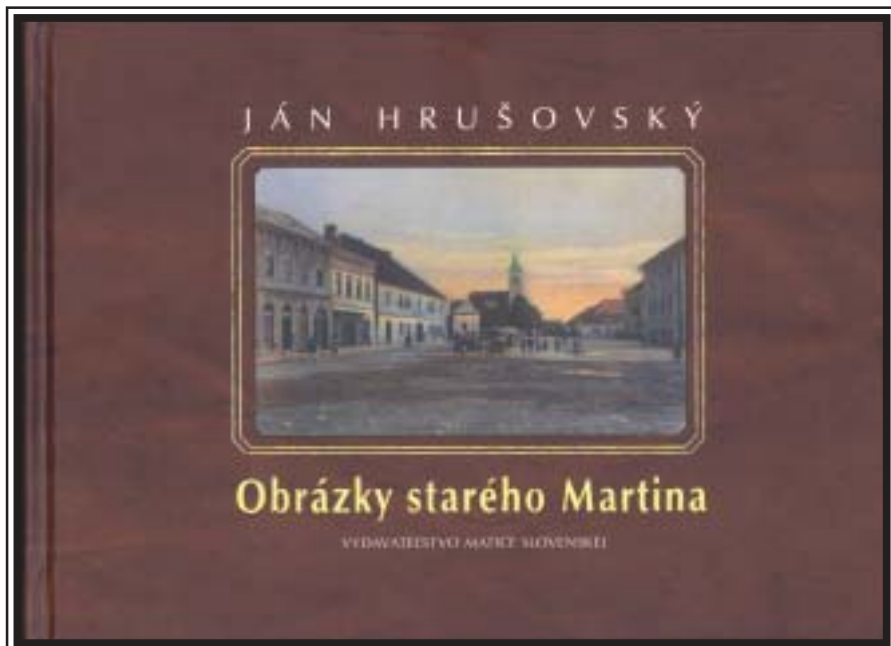
8.30 – Ranné služby Božie

8.30 – Služby Božie na Bystričke

10.00 – Hlavné slávnostné služby Božie

Veľkonočný pondelok

10.00 – Hlavné služby Božie, po SB Večera Pánova

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Ján Hroboň, Milan Kubík, Mária Hroboňová, Peter Ďurik, Miloš Kovačka,
Alžbeta Stančevová-Kátlovská.

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176